

BANKI WOBEC WYZWAŃ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Sygn. PAB/WIB 3/2025

dr Anna Spoz

Katedra Finansów i Rachunkowości Instytutu
Ekonomii i Finansów Katolickiego Uniwersytetu
Lubelskiego Jana Pawła II

ISBN 978-83-973493-9-1

Raport opracowany na zlecenie Programu Analityczno-Badawczego
Fundacji Warszawski Instytut Bankowości

Maj 2025

WIB PROGRAM
ANALITYCZNO
BADAWCZY

O raporcie

Raport „**Banki wobec wyzwań zrównoważonego rozwoju**” został opracowany na zlecenie Programu Analityczno-Badawczego Fundacji Warszawski Instytut Bankowości.

Autorka

Anna Spoz

Adiunkt w Katedrze Finansów i Rachunkowości Instytutu Ekonomii i Finansów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Absolwentka Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, a także studiów podyplomowych w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie oraz Harvard Business School Online.

Jej zainteresowania badawcze i dydaktyczne koncentrują się na finansach, w szczególności na zagadnieniach związanych z finansami zrównoważonymi, adaptacją modeli biznesowych do koncepcji zrównoważonego rozwoju, finansami przedsiębiorstw, rachunkowością oraz systemem podatkowym.

Autorka kilkudziesięciu publikacji naukowych i popularnonaukowych, a także recenzentka czasopism naukowych. Posiada wieloletnie doświadczenie praktyczne w obszarze zarządzania, finansów, rachunkowości i podatków.

O programie

Program Analityczno-Badawczy przy Fundacji WIB powstał w 2019 r. jako odpowiedź na potrzeby sektora bankowego w zakresie wysokiej jakości analiz i badań z obszaru cyberbezpieczeństwa i nowych technologii, a także szeroko rozumianego otoczenia sektora bankowego, kształtującego warunki działania banków w Polsce. Prace analityczno-badawcze w ramach programu realizowane są pod kątem możliwości praktycznego wykorzystania wyników w celu rozwoju sektora bankowego, podnoszenia poziomu bezpieczeństwa usług oraz – w ostateczności – kreowania wartości dla klientów – końcowych użytkowników bankowości.

W ramach programu realizowane są analizy i badania w następujących obszarach:

- Nowe technologie w sektorze bankowym, cyberbezpieczeństwo banków i systemy płatnicze
- Ekonomiczna analiza rozwoju sektora bankowego, stabilności banków, otoczenia makroekonomicznego
- Prawno-regulacyjne i legislacyjne uwarunkowania działalności sektora bankowego oraz wyzwania wynikające z orzecznictwa sądów krajowych i europejskich
- ESG i sustainable finance
- Prace analityczno-badawcze w zakresie poszczególnych obszarów funkcjonowania banków oraz w zakresie funkcjonowania wskaźników referencyjnych

Więcej na temat działalności programu na stronie www.pabwib.pl

Kontakt

dr Tomasz Pawlonka
Dyrektor Programu
m: 505 917 778
e: tpawlonka@wib.org.pl

Warszawski Instytut Bankowości
00-380 Warszawa, ul. Kruczkowskiego 8
t: (22) 182 31 70
e: pab@wib.org.pl

Agnieszka Nierodka
m: 607 484 391
e: anierodka@wib.org.pl

dr Agnieszka Wicha
m: 661 646 474
e: agnieszka.wicha@zbp.pl

Bartosz Przyborowski
m: 795 933 104
e: bartosz.przyborowski@zbp.pl

Spis treści

	Streszczenie kierownicze	6
	1. Rola i znaczenie banków w transformacji gospodarki w kierunku neutralności klimatycznej	9
	2. Zrównoważona działalność banków	13
	2.1. Bank jako zrównoważona organizacja	14
	2.1.1. Banki komercyjne	14
	2.1.2. Banki spółdzielcze	28
	2.2. Zrównoważone produkty i usługi bankowe	28
	2.2.1. Banki komercyjne	28
	2.2.2. Banki spółdzielcze	42
	3. Zarządzanie ryzykiem ESG w bankach	45
	3.1. Zarządzanie ryzykiem ESG w bankach komercyjnych	57
	3.2. Zarządzanie ryzykiem ESG w bankach spółdzielczych	67
	4. Greenwashing	68
	4.1. Istota i znaczenie pojęcia greenwashingu	69
	4.2. Ramy regulacyjne UE odnoszące się do greenwashingu	71
	4.3. Ryzyko greenwashingu i jego znaczenie dla banków	76

4.4.	Ograniczanie ryzyka greenwashingu na poziomie instytucji	77
4.5.	Ograniczanie ryzyka greenwashingu na poziomie produktu/usługi	77
5.	Najważniejsze wyzwania dla banków związane z koncepcją zrównoważonego rozwoju	79
5.1.	Najważniejsze wyzwania dla podmiotów finansowych i niefinansowych wynikające z realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju	80
5.2.	Wyzwania w procesie zarządzania ryzykiem ESG	82
5.3.	Dane ESG	83
6.	Podsumowanie i rekomendacje	86
	Spis tabel	90
	Spis rysunków	90
	Bibliografia	90

Streszczenie kierownicze

Implementacja koncepcji zrównoważonego rozwoju nie jest już wyborem, lecz koniecznością, wynikającą z wyzwań współczesnej gospodarki. Jednym z najważniejszych, a jednocześnie najbardziej wymagających celów, jest przejście na niskoemisyjną, a docelowo zeroemisyjną gospodarkę do 2050 roku. Kluczową rolę w tym procesie odgrywa sektor finansowy, który nie tylko wspiera wzrost gospodarczy, ale także stymuluje zmiany społeczne i środowiskowe.

Znaczenie sektora finansowego w procesie transformacji gospodarki w kierunku zrównoważoności zostało wyraźnie zaakcentowane w Zaleceniu Komisji (UE) 2023/1425 z 27 czerwca 2023 r., dotyczącym ułatwienia finansowania transformacji w stronę gospodarki zrównoważonej. W dokumencie tym podkreślono, że kredyty bankowe i inwestycje odgrywają kluczową rolę w finansowaniu gospodarki realnej, stanowiąc jedno z najważniejszych źródeł kapitału niezbędnego do realizacji transformacji. Szczególna rola banków wynika nie tylko z ich funkcji jako pośredników finansowych, lecz również z wysokiego poziomu zaufania, jakim cieszą się wśród klientów. Bliskie relacje banków z przedsiębiorstwami umożliwiają im aktywne wspieranie firm w procesie transformacji, poprzez współpracę przy wyborze i/lub wdrażaniu przyjętej strategii. Tym samym sektor bankowy stanowi jeden z kluczowych filarów procesu przejścia na gospodarkę bardziej zrównoważoną. (Komisja Europejska, 2024).

Celem głównym projektu jest identyfikacja i analiza wyzwań, jakie przed bankami stawia koncepcja zrównoważonego rozwoju i związana z nią transformacja gospodarki w kierunku niskoemisyjności.

Raport składa się z sześciu rozdziałów. Pierwszy rozdział poświęcono analizie kapitałowych i zasobowych aspektów transformacji gospodarki w kierunku zrównoważonego rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem roli sektora bankowego jako kluczowego dostawcy kapitału oraz aktywnego uczestnika procesów inwestycyjnych. Przedstawiono analizę finansowych potrzeb związanych z transformacją gospodarczą na poziomie globalnym, unijnym i krajowym, wskazując na znaczenie instytucji finansowych jako filaru wspierającego przejście na model gospodarki zrównoważonej.

Drugi rozdział poświęcony jest analizie zrównoważonej działalności banków, ujętej w dwóch kluczowych wymiarach: jako zrównoważona działalność operacyjna oraz jako oferta zrównoważonych pro-

duktów i usług finansowych. W ramach tej drugiej perspektywy wyodrębniono cztery podstawowe kategorie: kredytową, inwestycyjną, depozytową oraz inne produkty finansowe. W rozdziale przedstawiono działania podejmowane przez wybrane banki komercyjne i spółdzielcze w zakresie wdrażania zasad ESG do modelu biznesowego i praktyk organizacyjnych, a także przeanalizowano ofertę produktów i usług bankowych pod kontem jest zgodności z koncepcją zrównoważonego rozwoju. Rozdział kończy się porównaniem podobieństw i różnic w podejściu do ESG pomiędzy bankami komercyjnymi a spółdzielczymi.

W kolejnym rozdziale podjęto problematykę zarządzania ryzykiem ESG w sektorze bankowym. W pierwszej części omówiono zarządzanie ryzykiem ESG jako integralny element systemu zarządzania ryzykiem w instytucjach finansowych. Następnie przedstawiono wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) dotyczące zarządzania ryzykiem środowiskowym, społecznym oraz związanym z ładem korporacyjnym, zawarte w raporcie z dnia 8 stycznia 2025 roku. W dalszej części rozdziału dokonano przeglądu ujawnień w zakresie zarządzania ryzykiem ESG w wybranych bankach komercyjnych i spółdzielczych, analizując podobieństwa i różnice w podejściu do tego zagadnienia poszczególnych instytucji finansowych.

Czwarty rozdział poświęcony jest zagadnieniu greenwashingu, ze szczególnym uwzględnieniem jego definicji, znaczenia oraz oddziaływania na sektor finansowy. Dokonano przeglądu aktualnych regulacji prawnych dotyczących przeciwdziałania greenwashingowi oraz przeanalizowano ryzyko wystąpienia tego zjawiska oraz jego potencjalne konsekwencje dla banków. W dalszej części przedstawiono metody ograniczania tego zjawiska zarówno na poziomie instytucji finansowych, jak i konkretnych produktów bankowych, wskazując skuteczne mechanizmy przeciwdziałania greenwashingowi.

Kolejny rozdział koncentruje się na analizie kluczowych wyzwań związanych z implementacją koncepcji zrównoważonego rozwoju w sektorze bankowym. Przedstawiono w nim główne trudności, które mogą pojawić się na różnych etapach realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju, np. w zależności od fazy cyklu koniunkturalnego, sytuacji ekonomiczno-finansowej jednostki lub specyfiki branży w której funkcjonuje. Szczególna uwaga została poświęcona zagadnieniom związa-

nym z zarządzaniem ryzykiem ESG, w tym niedostatecznej ilości i jakości danych ESG oraz nieadekwatności tradycyjnych modeli oceny ryzyka ESG.

Ostatni rozdział stanowi podsumowanie przeprowadzonej analizy. Zawiera syntetyczne ujęcie

najważniejszych wniosków wynikających z zrealizowanego badania oraz sformułowane na ich podstawie rekomendacje, których celem jest wsparcie skutecznego i efektywnego wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju (ESG) w sektorze bankowym.

1. Rola i znaczenie banków w transformacji gospodarki w kierunku neutralności klimatycznej

Przyjęcie i upowszechnienie się koncepcji zrównoważonego rozwoju oraz osiągnięcie wyznaczonych w tym zakresie celów (szczególnie w odniesieniu do ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko i utrzymania tempa wzrostu temperatury na Ziemi poniżej 2°C) stanowią ogromne wyzwania zarówno dla decydentów na poziomie krajowym i międzynarodowym, jak i przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych.

Jednym z najważniejszych, ale i najtrudniejszych zadań w tym zakresie jest przejście na nisko- a docelowo zeroemisyjną gospodarkę do roku 2050. Oczekiwanymi korzyściami wynikającymi z realizacji tego procesu jest wiele, zarówno w wymiarze makro- jak i mikroekonomicznym. Zgodnie z raportem „The Global Green Economy” zielony przemysł, rozumiany jako zrównoważone firmy wraz z ich łańcuchami dostaw, do 2050 roku powinien przynieść światowej gospodarce dodatkowe 10,3 biliona dolarów, czyli równowartość około 5,2% światowego PKB (The Global Green Economy, 2023). Z punktu widzenia pojedynczego przedsiębiorstwa, przestawienie się na wykorzystanie czystej energii może być istotnym impulsem do tworzenia przewag konkurencyjnych. Firmy, które szybko dostosują się do zmieniających się wymagań i oczekiwań interesariuszy, mają szansę na zwiększenie swojego udziału w rynku poprzez wprowadzenie nowych produktów lub pozyskania nowych klientów oraz zwiększenie efektywności swojego działania (m.in. poprzez implementację innowacyjnych i ekologicznych technologii produkcji). Jak wynika z komunikatu Parlamentu Europejskiego oczekuje się, że przedstawienie gospodarki na ścieżkę zrównoważonego rozwoju przyczyni się do znacznego zwiększenia globalnej produktywności.

Transformacja gospodarki w kierunku zrównoważoności to ogromne wyzwanie pod względem zasobowym i finansowym. The Network for Greening Financial System oszacował, że transformacja gospodarki w ujęciu globalnym wymaga poniesienia średnio 9,2 bilionów dolarów wydatków na aktywa fizyczne. Według Goldman Sachs Research zmniejszenie emisji dwutlenku węgla netto do zera do 2070 roku, a tym samym utrzymanie globalnego ocieplenia do około 2°C w stosunku do poziomu sprzed epoki przemysłowej (co oznacza odejście od wcześniej przyjętego poziomu 1,5°C), będzie wymagało realizacji inwestycji o wartości ponad 74 bilionów dolarów. Przewiduje się, że największe wydatki będą związane z energią odnawialną (29,4 bln dolarów). Inwestycje w sieci elektroenergetyczne wyniosą 7 bilionów dolarów, 5,1 biliona dolarów ma zo-

stać przeznaczone na magazynowanie energii, a 3,7 biliona dolarów na infrastrukturę związaną z przejściem na pojazdy elektryczne (EV). Szacuje się, że wartość inwestycji potrzebna, by procesy przemysłowe zneutralizować pod względem emisji dwutlenku węgla to 9,3 biliona dolarów, a instalacje produkujące zielony wodór kosztować będą 1,3 biliona dolarów (Goldman Sachs, 2024).

Skala i zakres koniecznych do wprowadzenia zmian sprawia, że realizacja celów zrównoważonego rozwoju jest ogromnym wyzwaniem także pod względem finansowym. Niezbędna w tym zakresie staje się współpraca pomiędzy podmiotami na szczeblu międzynarodowym i krajowym, a także pomiędzy jednostkami sektora publicznego i prywatnego. Unia Europejska, dla której implementacja koncepcji zrównoważonego rozwoju jest jednym z priorytetów odgrywa kluczową rolę w tworzeniu i wdrażaniu systemu zrównoważonego finansowania, który poprzez połączenie regulacji i inicjatyw rynkowych ma na celu kierunkowanie przepływu i alokację kapitału na realizację zrównoważonych projektów, włączenie ryzyk ESG (zwłaszcza klimatycznych) do systemu zarządzania ryzykiem oraz zapewnienie transparentności i odpowiedzialności przedsiębiorstw i instytucji finansowych. Do kluczowych elementów tego systemu należy zaliczyć: Europejski Zielony Ład (Green Deal), strategię na rzecz zrównoważonego finansowania, regulacje w zakresie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje oraz ujawnień informacji dotyczących zrównoważonych inwestycji i ryzyka zrównoważonego rozwoju stosowanych przez inwestorów i podmioty zarządzające aktywami, a także takie narzędzia jak Taksonomia EU, która umożliwia i ułatwia klasyfikowanie poszczególnych działań przedsiębiorstw jako zrównoważone środowiskowo, wskaźniki referencyjne, itd.

Wyzwanie jest duże, ponieważ koszt transformacji energetycznej gospodarki unijnej, zgodnie z szacunkami francuskiego think tanku Institut Rousseau, corocznie będzie wynosił około 1,5 biliona euro, co oznacza konieczność poniesienia wydatków inwestycyjnych na poziomie około 40 bilionów euro do roku 2050 (Bartosiewicz, 2024). Wielkość nakładów przekracza możliwości finansowe pojedynczych państw i jednostek, dlatego potrzebna jest w tym zakresie współpraca na poziomie krajowym i międzynarodowym pomiędzy podmiotami sektora finansowego i niefinansowego. W 2022 r. Unia Europejska, jej państwa członkowskie oraz Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) przekazały na finansowanie działań w związku ze zmianą klimatu na rzecz gospodarek

Rysunek 1. Warianty osiągnięcia celu na 2040 rok

Wariant 1	Redukcja o 80 % w porównaniu z poziomem z 1990 r., zgodnie z trajektorią liniową w latach 2030–2050
Wariant 2	Redukcja o 85–90 %, zgodne z poziomem redukcji emisji gazów cieplarnianych netto, który zostałby osiągnięty, gdyby obecne ramy polityki zostały przedłużone do 2040 r.
Wariant 3	Redukcja o 90–95 %

Źródło: Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Zabezpieczenie naszej przyszłości. Cel klimatyczny na 2040 r. i droga ku neutralności klimatycznej do 2050 r. jako fundamenty zrównoważonego, sprawiedliwego i dostatniego społeczeństwa, Komisja Europejska 2024.

rozwijających się 28,5 miliarda euro, a kolejne 11,9 miliarda euro pozyskano ze źródeł prywatnych.

Zakres i wielkość realizowanych inwestycji determinowany jest obraną ścieżką transformacji gospodarki w kierunku zrównoważoności. W komunikacie Komisji Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 6.02.2024, w drodze do osiągnięcia neutralności klimatycznej przez Unię Europejską do 2050 określono cel na 2040 rok, którym jest redukcja emisji gazów cieplarnianych netto o 90 % w porównaniu z poziomem z 1990 r. oraz przedstawiono trzy alternatywne warianty jego osiągnięcia (Rysunek 1).

Wszystkie zaproponowane rozwiązania przewidują przesunięcie kosztów całkowitych z kosztów operacyjnych (związanych z zakupem paliw kopalnych) na koszty kapitałowe. Główną różnicą pomiędzy zaproponowanymi wariantami jest czas wprowadzania nowatorskich technologii niskoemisyjnych (np. w wariantie 3 przewidziano szybszą – w porównaniu do wariantu 2 – realizację inwestycji w tym zakresie), a zatem także poziom ryzyka związanego z niepewnością co do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 roku. We wszystkich zaproponowanych rozwiązaniach wielkość całkowitych wydatków inwestycyjnych zaplanowanych na lata 2031–2050 jest podobna (oszacowana na poziomie blisko 660 miliardów euro), ale ich czas poniesienia jest różny. W wariantie 3, w odróżnieniu od wariantów 1 i 2, wyższy poziom nakładów inwestycyjnych przypada na lata 2031–2040 niż w okresie 2041–2050. We wspomnianym komunikacie podkreślono, że im później zostaną rozpoczęte działania w dzie-

dzinie klimatu, tym większe koszty ludzkie, gospodarcze i finansowe będą potrzebne w tym zakresie (Komisja Europejska, 2024).

Każde państwo w ramach unijnego planu transformacji gospodarki wyznacza krajowe cele. Zgodnie z Aktualizacją Krajowego Planu Energii i Klimatu na lata 2021-2030 Polska skupiła się na redukcji emisji gazów cieplarnianych i wzroście wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Według prognoz, w 2030 roku można osiągnąć redukcję gazów cieplarnianych o około 50,4% (do poziomu około 221 mln t ekw. CO₂) i około 70% w 2040 r. w stosunku do 1990 r. W przypadku emisji w sektorach objętych EU ETS zakłada się, że w 2030 roku poziom redukcji osiągnie wartość 49,4% stosunku do poziomu z 2005 r. (do 105,6 mln t ekw. CO₂) i o 79,2% w 2040 r. (do 43,4 mln t ekw. CO₂). Polska deklaruje, że do 2030 roku udział OZE w końcowym zużyciu energii brutto będzie wynosił 32,6%, a do 2040 roku wzrośnie on do poziomu 58,4%. Realizacja tego celu obejmie zwiększone wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w sektorach elektroenergetyki, ciepłownictwa, chłodnictwa oraz transportu..

W przygotowanej Aktualizacji Krajowego Planu Energii i Klimatu wskazano również działania składające się na dekarbonizację sektora elektroenergetycznego, ciepłownictwa, transportu, przemysłu oraz rolnictwa. Określono, jak sektor LULUCF (czyli sektor związanych z użytkowaniem gruntów oraz zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem) może być wykorzystany do wypełniania wspomnianych celów redukcyjnych. W tym kontekście warto zauważyć, że sektor ten nie tylko przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych, lecz może także pochłaniać CO₂ z atmosfery. Zgodnie

z prognozami, szacuje się, że w 2030 roku pochłanianie gazów cieplarnianych przez sektor LULUCF może wynieść nawet 42,1 mln t ekw. CO₂.

Kolejnym celem w ramach transformacji energetycznej w Polsce jest poprawa efektywności energetycznej osiągananej na drodze generowania oszczędności finalnego zużycia energii oraz niskoemisyjnego budownictwa (Ministerstwo Klimatu i Środowiska, 2024). Zgodnie z przygotowanym przez Bank Światowy Krajowym Raportem Klimatyczno-Rozwojowym (CCDR) pełna dekarbonizacja polskiej gospodarki do roku 2050 wymagać będzie poniesienia nakładów w wysokości 449 miliardów dolarów, z czego na 105 miliardów dolarów (23,3%) oszacowane zostały inwestycje w elektroenergetyce, a pozostałe środki zostaną przeznaczone na transport, budynki, przemysł oraz rolnictwo i leśnictwo (CCDR, 2024).

Z uwagi na fakt, że sektor finansowy ogrywa kluczową rolę w stymulowaniu zmian o charakterze gospodarczym i społecznym, jego rola w procesie transformacji gospodarki jest niezwykle ważna. Znaczenie sektora finansowego we wspieraniu zrównoważonego rozwoju, stabilności gospodarczej oraz zarządzaniu ryzykiem systemowym zostało zawarte w takich dokumentach unijnych jak: strategia zrównoważonych finansów, Dyrektywa 2013/36/UE (CRD IV), Rozporządzenie UE 575/2013 (CRR) oraz Zalecenie Komisji (UE) 2023/1425, w którym możemy przeczytać, że „Zapewniając finansowanie transformacji gospodarki realnej, sektor finansowy może zatem pełnić swoją funkcję finansującą w okresie transformacji, co zmniejsza w miarę upływu czasu ryzyko związane z transformacją i umożliwia sektorowi przeprowadzenie własnej uporządkowanej transformacji. (...) Pośrednicy finansowi i inwestorzy mogą również przyczynić się do transformacji, oferując konkretne rozwiązania finansowe związane z transformacją, które są powiązane z celami klima-

tycznymi lub środowiskowymi określonymi przez przedsiębiorstwa”.

Banki, pełniąc rolę pośredników finansowych mobilizują kapitał i wpływają na kierunki jego alokacji, a poprzez szeroko rozumiane doradztwo finansowe oddziałują także na wybory inwestycyjne klientów indywidualnych i biznesowych. Poprzez przyjętą politykę kredytową i inwestycyjną mogą aktywnie wspierać zrównoważony rozwój, finansując lub współfinansując realizację projektów środowiskowych (ze szczególnym naciskiem na proekologiczne) oraz społecznych, a uwzględniając ryzyka ESG w całościowym systemie zarządzania ryzykiem oraz integrując kryteria ESG w procesach decyzyjnych, mogą skutecznie stymulować przepływ kapitału do firm działających w sposób odpowiedzialny i zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju. Dodatkowo oferując zrównoważone instrumenty dłużne oraz promując inwestycje odpowiedzialne społecznie, przyczyniają się do tworzenia bardziej stabilnej i zrównoważonej gospodarki.

Kluczowa rola banków w procesie transformacji gospodarczej została podkreślona w Zaleceniu Komisji (UE) 2023/1425 z dnia 27 czerwca 2023 r. w sprawie ułatwienia finansowania transformacji w stronę gospodarki zrównoważonej. W dokumencie tym zaznaczono, że zarówno kredyty bankowe, jak i inwestycje odgrywają istotną rolę w finansowaniu gospodarki realnej i stanowią jedno z głównych źródeł pozyskania środków niezbędnych do realizacji transformacji gospodarki. Rola banków jest szczególnie także ze względu na zaufanie, jakim cieszą się wśród klientów. Bliskie relacje z przedsiębiorstwami umożliwiają bankom towarzyszenie im w wyborze i realizacji strategii transformacji. Banki dążą do dzielenia się wiedzą z klientami i wspierania ich w wyborze odpowiednich inwestycji zapewniających pożądaną efektywność (Komisja Europejska, 2024).

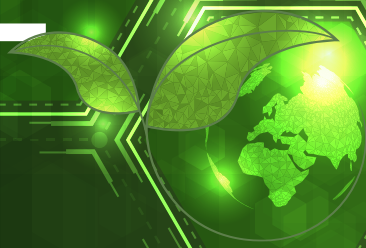
2. Zrównoważona działalność banków

E

S

G

Zrównoważoną działalność banków można analizować w dwóch aspektach: jako zrównoważoną organizację oraz poprzez zrównoważone produkty i usługi finansowe oferowane przez bank. W pierwszym aspekcie banki koncentrują się na bezpośrednim wpływie działalności banku na środowisko naturalne, społeczeństwo (pracowników i społeczności lokalne) oraz na zagadnieniach z zakresu zrównoważonego zarządzania organizacją. Zrównoważona działalność za pośrednictwem produktów i usług skupia się w czterech kategoriach: kredytowej, inwestycyjnej, depozytowej oraz pozostałych produktów i usług.

2.1. Bank jako zrównoważona organizacja

Zrównoważone działania podejmowane przez banki wynikają z przyjętych strategii ESG, które są oddzielnymi dokumentami lub stanowią część ogólnej strategii banku. Na podstawie informacji zawartych w raportach ESG publikowanych przez banki oraz materiałów dostępnych na ich stronach internetowych można stwierdzić, że sektor bankowy jest świadomy wyzwań związanych z wdrażaniem koncepcji zrównoważonego rozwoju.

2.1.1. Banki komercyjne

Banki podejmują szereg inicjatyw mających na celu dostosowanie swojej działalności operacyjnej do zasad zrównoważonego rozwoju. Koncentrują się one na ograniczaniu negatywnego wpływu na środowisko, wspieraniu społeczności lokalnych i pracowników, a także na odpowiedzialnym zarządzaniu, zgodnym z najlepszymi praktykami, normami etycznymi i regulacjami.

W obszarze ochrony środowiska banki koncentrują się przede wszystkim na redukcji zużycia zasobów naturalnych, minimalizacji emisji gazów cieplarnianych oraz ograniczaniu ilości wytwarzanych odpadów. Wdrażają strategie ekologiczne, m.in. poprzez digitalizację procesów, energooszczędne rozwiązania w biurach oraz promowanie proekologicznych postaw wśród klientów i pracowników. Starają się ograniczać zużycie prądu oraz korzystają z energii pochodzącej z odnawialnych źródeł. Coraz częściej główne siedziby banków i ich centra danych dysponują własnymi instalacjami fotowoltaicznymi, które w coraz większym stopniu (do 100%) pokrywają zapotrzebowanie tych obiektów na energię elektryczną. Banki dążą do pełnego wykorzystania energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych,

a część z nich już osiągnęła ten cel, łącząc własną produkcję energii z zakupem energii posiadającej gwarancję pochodzenia z OZE. Standardem jest również stosowanie energooszczędnych rozwiązań, takich jak oświetlenie LED, czujniki ruchu czy automatyczne systemy sterowania oświetleniem, co pozwala na optymalizację zużycia energii.

Nowoczesne budynki, z których coraz częściej korzystają banki, bardzo często są wyposażone w zaawansowane technologie wspierające zrównoważony rozwój i posiadają certyfikaty potwierdzające ich zrównoważony charakter (np. BREEAM). Charakteryzują się inteligentnymi systemami wentylacji i klimatyzacji, rozwiązaniami umożliwiającymi odzysk wody i ciepła, a także przemyślaną konstrukcją, zapewniającą maksymalne wykorzystanie światła dziennego, co przekłada się na optymalizację zużycia energii i redukcję śladu węglowego.

Ograniczanie zużycia zasobów naturalnych przez banki najczęściej polega na zmniejszaniu zużycia wody i papieru. Aby zminimalizować zużycie papieru, banki od lat digitalizują swoje procesy, zastępując tradycyjną dokumentację elektronicznymi dokumentami, wyciągami i korespondencją, a także umożliwiając klientom zawieranie umów online. Dodatkowo ograniczają drukowanie materiałów marketingowych, a tam, gdzie papier jest niezbędny, stosują ekologiczne alternatywy posiadające certyfikaty zrównoważonej gospodarki leśnej, takie jak FSC, EU Ecolabel czy PEFC.

Banki aktywnie dążą do redukcji emisji gazów cieplarnianych, m.in. poprzez modernizację flot pojazdów, zastępując samochody spalinowe modelami elektrycznymi lub hybrydowymi. Ograniczają również podróże służbowe, szczególnie lotnicze, promując bardziej ekologiczne alternatywy, takie jak transport kolejowy tam, gdzie jest to możliwe.

Aby wspierać zrównoważoną mobilność pracowników, banki zachęcają do korzystania z ekologicznych środków transportu w drodze do pracy. Na parkingach udostępniają stacje ładowania dla samochodów i hulajnóg elektrycznych, a dla osób dojeżdżających rowerami zapewniają szatnie i prysznice, ułatwiając im codzienny wybór bardziej przyjaznych środowisku form transportu.

Banki aktywnie wdrażają rozwiązania proekologiczne, dążąc do minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko. Segregacja odpadów stała się standardem we wszystkich placówkach, a dodatkowe

Tabela 1. Działania banków jako zrównoważonych organizacji

Bank	Obszar	Działania
Alior Bank	Środowisko	- Wykorzystanie OZE – budowa instalacji fotowoltaicznej na potrzeby zasilania bankowego Data Center - Stosowanie rozwiązań proekologicznych w oddziałach banku: automatyczne sterowanie klimatyzacją, ogrzewaniem i oświetleniem, energooszczędne źródła światła, rezygnacja z wody butelkowanej na rzecz filtrowanej wody kranowej, meble biurowe z materiałów pochodzących z recyklingu
	Spółeczna odpowiedzialność	- Wdrożenie Polityki Praw Człowieka i Polityki Różnorodności – wartości w nich zawarte są promowane wewnętrznie poprzez szkolenia, materiały edukacyjne. - Alior Uniwersytet – wewnętrzna platforma rozwojowa, umożliwiająca wszystkim pracownikom łatwy i przystępny dostęp do dodatkowej wiedzy (artykuły, szkolenia, webinaria). - Działalność charytatywna i zaangażowanie wolontariuszy: wolontariat pracowniczy, współpraca z Narodowym Centrum Krwiodawstwa, udział w akcjach charytatywnych. - Organizacja Stref Zdrowia dla pracowników – możliwość skorzystania z porady lekarzy specjalistów i wykonania badań diagnostycznych - Organizacja Centrum Pomocy Alior Banku dla osób, które w związku z wojną musieli opuścić terytorium swojego kraju
	Ład korporacyjny	- Kierowanie się w działalności „Zasadami Dobrej Praktyki Bankowej” przyjętymi przez Związek Banków Polskich. - Wdrożenie polityk: - Polityka doboru i oceny członków Zarządu i Rady Nadzorczej, zapewniającej różnorodność wykształcenia, doświadczenia zawodowego, wieku oraz płci członków Zarządu i Rady Nadzorczej. - Polityka przeciwdziałania korupcji - Polityka zarządzania konfliktem interesów - Polityka zgłaszania naruszeń i ochrony sygnalistów - Polityka przeciwdziałania nieuczciwej sprzedaży - Wdrożenie „Kodeksu Etyki Dostawców Alior Bank SA”

Bank	Obszar	Działania
mBank	Środowisko	- Wykorzystanie zielonej energii (99% energii zużytej w 2023) - Ograniczanie zużycia papieru (m.in. poprzez wykorzystanie dokumentów elektronicznych) - Rozbudowa floty samochodowej w oparciu o pojazdy elektryczne i z napędem hybrydowym
	Spółeczna odpowiedzialność	- Odpowiedzialna windykacja - Rozwiązania dla klientów z niepełnosprawnościami - Rozwój pracowników w ramach inicjatywy strategicznej Kompetencje przyszłości (Akademia mBanku, studia podyplomowe, szkolenia, Akademia ESG & Zrównoważonych Finansów) - Inicjatywy dla pracowników – prozdrowotne, prorodzinne - Zaangażowanie w akcje charytatywne
	Ład korporacyjny	- Zasady dla dostawców – obejmujące przestrzeganie Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, standardów Międzynarodowej Organizacji Pracy, wytycznych OECD (zwłaszcza w zakresie walki z korupcją) - Przestrzeganie regulacji w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu - Wdrożenie polityk: - Polityka antykorupcyjna - Polityka zarządzania konfliktami interesów - Polityka przeciwdziałania nadużyciom - Polityka zgodności (compliance) - Strategia Zarządzania Ryzykiem Reputacji Grupy mBanku - Polityka mBanku w sprawie przeciwdziałania mobbingowi, dyskryminacji i innym zachowaniom nieakceptowanym - Polityka różnorodności i inkluzyjności - Polityka obsługi branż wrażliwych pod względem ryzyka reputacji - Polityka zarządzania przypadkami niewłaściwego zachowania pracowników

Bank	Obszar	Działania
BNP Paribas	Środowisko	- Minimalizacja zużycia plastiku – rezygnacja z plastikowych naczyń i sztućców, centralne dystrybutory wody zamiast wody w butelkach plastikowych - Ograniczanie zużycia papieru - Ograniczanie zużycia wody dzięki zastosowaniu specjalnych urządzeń hydraulicznych, zmywarek do naczyń - Ograniczanie zużycia energii – stosowanie urządzeń energooszczędnych - Stosowanie energii ze źródeł odnawialnych - zakup energii z gwarancją pochodzenia, wykorzystanie instalacji fotowoltaicznych w centrali i oddziałach banku - Udostępnianie mebli biurowych do wykupu przez pracowników lub przekazywanie organizacjom społecznym - Promowanie ekomobilności – rozbudowa floty samochodowej w oparciu o samochody hybrydowe, promowanie wspólnych dojazdów do pracy (carpooling) oraz dojazdów rowerami (strzeżone parkingi rowerowe, prysznice)
	Spółeczna odpowiedzialność	- Deklaracja BNP Paribas w sprawie Praw człowieka - Deklaracja Odpowiedzialnej Sprzedaży – określająca standardy etyczne w relacjach z klientem - Zaangażowanie w akcje społeczne i charytatywne - Wolontariat pracowniczy - Rozwiązania dla klientów niepełnosprawnych (Bank bez barier) - Oddziały przyjazne dla seniorów - Dążenie do równości wynagrodzeń i minimalizacja luki płacowej między kobietami i mężczyznami
	Ład korporacyjny	- Przestrzeganie zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych - Przestrzeganie dobrych praktyk spółek notowanych na GPW - Wdrożenie polityk: - Polityka informacyjna Banku BNP Paribas - Polityka zarządzania konfliktem interesów - Polityka zgłaszania naruszeń w BNP Paribas Bank Polska S.A. (Whistleblowing) - Stosowanie Deklaracji CSR dla dostawców – dokument opisujący zasady współpracy z dostawcami - Stosowanie Deklaracji ESG/CSR Partnera o odpowiedzialnej współpracy

Bank	Obszar	Działania
Millennium Bank	Środowisko	• Redukcja zużycia papieru (cyfryzacja dokumentów) • Recykling sprzętu elektronicznego • Ograniczenie zużycia plastiku – wykorzystanie dystrybutorów i uzdatniaczy wody zamiast wody w butelkach plastikowych, zastąpienie plastikowych kubków papierowymi biodegradowalnymi • Przekazanie używanego wyposażenia do ponownego wykorzystania – wyprzedaże, przekazanie organizacjom pożytku publicznego • Ograniczanie zużycia energii elektrycznej – energooszczędne rozwiązania w budynkach • Ograniczenie zużycia paliw – wymiana samochodów floty i samochodów leasingowanych na pojazdy z silnikami hybrydowymi, limity na podróże służbowe samolotami • Wykorzystanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (w 100% dzięki zakupowi energii z gwarancją pochodzenia i wytwarzaniu we własnych źródłach)
	Spółeczna odpowiedzialność	• Rzetelne polityki reklam i komunikacji marketingowej • Odpowiedzialna windykacja • Polityka różnorodności • Przejrzysta polityka wynagrodzeń • Procedury antymobbingowe i antydyskryminacyjne • Dostosowanie infrastruktury biurowej do możliwości osób niepełnosprawnych • Wolontariat pracowniczy • Udział w akcjach charytatywnych • Mecenat kultury • Wspieranie edukacji (np. partnerstwo z uczelniami)
	Ład korporacyjny	• Wdrożenie polityk: • Polityka przeciwdziałania konfliktom interesów • Polityka zakupowa • Polityka antykorupcyjna • Polityka przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (AML/CTF) • Mechanizmy zasięgania porad i sygnalizowania potencjalnych nieprawidłowości • Przyjęcie zasady całkowitej neutralności w odniesieniu do organizacji politycznych

Bank	Obszar	Działania
Bank Pekao S.A.	Środowisko	• Redukcja zużycia papieru (cyfrowy obieg dokumentów) • Obniżenie zużycia energii elektrycznej – energooszczędne oświetlenie i klimatyzacja • Dążenie do poprawy efektywności energetycznej budynków wykorzystywanych przez bank • Modernizacja floty samochodowej w kierunku pojazdów hybrydowych i o obniżonej emisji • Zaangażowanie w ochronę dzikich zwierząt
	Społeczna odpowiedzialność	• Wolontariat pracowniczy • Udział pracowników z honorowych zbiórkach krwi • Działalność sponsoringowa – wsparcie kultury, sportu, mediów • Odpowiedzialna sprzedaż • Rozwój pracowników – projekty szkoleniowe, np.: Akademia Przyszłości, Bankowa Szkoła Sprzedaży, Kuźnia Zwinności, Akademia Robotyzacji • Współpraca z uczelniami • Stosowanie zasad inkluzji • Działania promujące różnorodność • Zmniejszanie luki płacowej • Inicjatywy prozdrowotne dla pracowników • Przeciwdziałanie mobbingowi i dyskryminacji
	Ład korporacyjny	• Wdrożenie polityk: • Polityka zarządzania konfliktami interesów • Polityka zakupowa • Polityka antykorupcyjna • Polityka zgodności • Procedura przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu • Procedura zgłaszania naruszeń (whistleblowing) • Kodeks Etyki Dostawców

Bank	Obszar	Działania
PKO Bank Polski	Środowisko	- Ograniczanie ilości odpadów – naprawa urządzeń elektronicznych i mebli, odsprzedaż używanego wyposażenia - Zmniejszenie zużycia papieru – zastąpienie korespondencji papierowej elektroniczną - Ograniczenie użycia plastiku – rezygnacja z kapsułek do kawy, wody w butelkach plastikowych, naczyń i sztućców plastikowych - Podnoszenie efektywności energetycznej nieruchomości – energooszczędne oświetlenie, klimatyzacja, ogrzewanie
	Społeczna odpowiedzialność	- Działalność sponsorska – sport, kultura i sztuka, nauka i edukacja - Działalność charytatywna – wsparcie akcji i organizacji oraz osób indywidualnych - Wolontariat pracowniczy - Zasady przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji oraz rozpatrywania skarg dotyczących naruszenia uprawnień pracowniczych - Przeciwdziałanie mobbingowi i dyskryminacji - Pomoc humanitarna i wsparcie pracowników ukraińskich spółek z Grupy Kapitałowej Banku
	Ład korporacyjny	- Kodeks Etyki Bankowej (Zasady Dobrej Praktyki Bankowej) Związku Banków Polskich, - Zasady zapewnienia zgodności i zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz ryzykiem postępowania w Banku. - Przeciwdziałanie korupcji - System zgłaszania naruszeń i raportowania - Wspieranie różnorodności w zarządzaniu

Bank	Obszar	Działania
Santander Bank Polska	Środowisko	- Redukcja zużycia wody w siedzibie i oddziałach banku: korzystanie ze zmywarek, odzysk wody z łazienek, wykorzystanie deszczówki, oszczędna armatura - Wykorzystanie energii pochodzącej z OZE do zasilania biur (energia z gwarancją pochodzenia)
	Spółeczna odpowiedzialność	- Polityka Szacunek i godność - Zapobieganie dyskryminacji i praktykom, które naruszają godność człowieka - Niekorzystanie z pracy przymusowej i pracy dzieci, - Poszanowanie prawa do stowarzyszania się i zawieranie układów zbiorowych - Umożliwianie łączenia pracy i życia prywatnego - Rzetelne traktowanie klienta na wszystkich etapach procesu sprzedaży - Szkolenia i rozwój pracowników - Edukacja finansowa młodzieży (np. program „Finansiaki”) - Mecenat kultury i sztuki - Inicjatywy proekologiczne dla społeczności lokalnych
	Ład korporacyjny	- Generalny Kodeks Postępowania – określający zasady etyczne, kanały zgłaszania nieprawidłowości (whistleblowing), relacje z klientami, dostawcami i pośrednikami - Wdrożenie polityk: - Polityka informacyjna - Polityka przeciwdziałania konfliktom interesów - Kodeks postępowania na rynkach papierów wartościowych - Polityka przeciwdziałania praniu pieniędzy - Polityka przeciwdziałania łapownictwu i korupcji (Polityka ABC) - Polityka doboru i oceny odpowiedniości Członków Zarządu oraz osób pełniących najważniejsze funkcje - Polityka oceny odpowiedniości członków Rady Nadzorczej

Bank	Obszar	Działania
ING Bank Śląski	Środowisko	- Energooszczędne oświetlenie w biurach - Wykorzystanie energii z własnych instalacji fotowoltaicznych - Prawie cała flota samochodowa to samochody o napędzie hybrydowym lub elektrycznym - Zmniejszanie zużycia wody dzięki armaturze oszczędzającej wodę i stosowaniu zmywarek do naczyń - Zbiórki odpadów elektronicznych i baterii
	Społeczna odpowiedzialność	- Organizowanie i wspieranie akcji charytatywnych - Wolontariat pracowniczy - Akcje edukacyjne dla dzieci i młodzieży - Mecenat sztuki (np. działania Fundacja Sztuki Polskiej ING) - Programy rozwojowe i szkoleniowe dla pracowników - Współpraca ze środowiskiem akademickim - Działania na rzecz zdrowia pracowników
	Ład korporacyjny	- Stosowanie Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2021 - Polityka różnorodności w odniesieniu do organów nadzorujących, zarządzających i administrujących - Polityka - zasady ładu wewnętrznego w ING Banku Śląskim - Wdrożenie polityk: - Procedura przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu - Polityka przeciwdziałania konfliktom interesów - Polityka antykorupcyjna - Polityka zgłaszania naruszeń - Polityka informacyjna

Bank	Obszar	Działania
Bank Ochrony Środowiska	Środowisko	• Polityka Środowiskowa i Polityka Klimatyczna obejmujące działania na rzecz minimalizacji działalności banku na środowisko • Wykorzystanie energii z OZE w obiektach banku (objęcie gwarancjami pochodzenia 100% energii do 2026 r.) • Ograniczanie zużycia energii elektrycznej poprzez energooszczędne oświetlenie • Oszczędzanie wody dzięki oszczędnym urządzeniom (armatura, zmywarki do naczyń) • Odprzedaż używanego sprzętu elektronicznego • Przekazywanie wycofanego z eksploatacji wyposażenia placówkom edukacyjnym, wychowawczym, kulturalnym, pomocy społecznej, charytatywnym itp. • Redukcja zużycia papieru – ograniczanie wydruków, stosowanie papieru ekologicznego • Odpowiedzialne zakupy materiałów biurowych i marketingowych
	Spółeczna odpowiedzialność	• Programy edukacyjne w zakresie ochrony środowiska • Wolontariat pracowniczy – akcje proekologiczne i prospołeczne • Sponsoring i darowizny • Polityka różnorodności • Redukcja luki płacowej poprzez podnoszenie wynagrodzeń kobiet w ostatnich latach
	Ład korporacyjny	• Polityka różnorodności w odniesieniu do członków Zarządu BOŚ S.A. • Neutralność polityczna (bank nie finansuje partii politycznych) • Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu • Procedura anonimowego zgłaszania naruszeń prawa oraz obowiązujących w Banku Ochrony Środowiska S.A. procedur i standardów etycznych • Wdrożenie polityk: • Polityka antykorupcyjna • Polityka przeciwdziałania i zarządzania konfliktami interesów • Polityka zgodności

Bank	Obszar	Działania
Credit Agriculture	Środowisko	- Ograniczanie zużycia energii – oświetlenie energooszczędne w budynkach banku, wykorzystanie w 95% placówek energii z OZE - Ograniczanie zużycia wody - Redukcja zużycia papieru – cyfrowy obieg dokumentów, e-wyciągi, materiały marketingowe z makulatury - Zmniejszanie ilości odpadów – zbiórki elektrośmieci, wyprzedaże używanych mebli i sprzętu komputerowego - Zwiększanie udziału pojazdów hybrydowych i elektrycznych w firmowej flocie – cel 50% w 2025 r. - Udogodnienia dla pracowników dojeżdżających do pracy rowerami lub hulajnogami elektrycznymi - Ograniczanie podróży służbowych - Zaangażowanie w akcje przyjazne środowisku – oczyszczanie rzek, sadzenie drzew, akcje edukacyjne
	Spółeczna odpowiedzialność	- Polityka różnorodności - Kodeks postępowania - Dbłość o well-being pracowników – programy promujące zdrowy tryb życia, wydarzenia sportowe i medyczne - Walka z luką płacową – wynagrodzenie zasadnicze kobiet wynoszą 98,4% wynagrodzenia mężczyzn uwzględniając wszystkich pracowników - Działalność charytatywna - Wolontariat pracowniczy
	Ład korporacyjny	- Procedura whistleblowing - Kodeks standardów etycznych dla partnerów biznesowych - Wdrożenie polityk: - Polityka zarządzania konfliktami interesów - Polityka przeciwdziałania korupcji - Polityka przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (AML/CFT)

Źródło: opracowanie własne na podstawie witryn internetowych i raportów ESG banków

działania koncentrują się na ograniczeniu zużycia plastiku, a tym samym redukcji ilości plastikowych odpadów. W ramach tych inicjatyw banki zastępują wodę butelkowaną dystrybutorami lub filtrowaną wodą kranową, eliminują plastikowe naczynia i sztućce, a także rezygnują z jednorazowych kapsułek kawowych.

Dodatkowo, banki stosują zrównoważone podejście do zarządzania wyposażeniem biur. Przed wymianą sprzętów na nowe starają się je maksymalnie wykorzystać w swoich placówkach. Meble oraz sprzęt elektroniczny, które nie są już potrzebne, są sprzedawane pracownikom w atrakcyjnych cenach lub przekazywane organizacjom charytatywnym, ośrodkom pomocy społecznej i potrzebującym osobom prywatnym. Dodatkowo pracownicy banków angażują się w akcje ekologiczne takie jak sprzątanie lasów i oczyszczanie rzek lub sadzenie drzew.

Zaangażowanie banków w obszarze społecznym można podzielić na działania skierowane do pracowników oraz do społeczności lokalnych. Banki dążą do stworzenia przyjaznego i inkluzywnego środowiska pracy, zapewniając swoim pracownikom możliwości rozwoju oraz przestrzegając najwyższych standardów etyki zawodowej. Opracowują kodeksy etyczne zawierające m.in.:

- Politykę różnorodności – promowanie równości szans niezależnie od płci, wieku czy pochodzenia;
- Politykę inkluzywności – wspieranie integracji pracowników o różnych doświadczeniach i kompetencjach;
- Przejrzystą politykę wynagrodzeń – eliminowanie niesprawiedliwych różnic w płacach;
- Politykę przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji – zapewnienie bezpiecznego środowiska pracy.

Banki podejmują aktywne działania na rzecz redukcji luki płacowej, poprzez odpowiednie podnoszenie wynagrodzeń kobiet. W zależności od grupy stanowisk, w niektórych przypadkach różnice płacowe zostały zmniejszone do około 1,5%, a w innych wynagrodzenia kobiet są nawet wyższe niż mężczyzn.

Coraz częściej stosowanym rozwiązaniem jest powiązanie wysokości otrzymywanego wynagrodzeń z realizacją celów zrównoważonego rozwoju. Taki system motywacyjny ma na celu promowanie dzia-

łań ESG i zachęcanie pracowników do ich wdrażania w organizacji. Opiera się na mierzalnych wskaźnikach i celach ESG, od realizacji których uzależniana jest wysokość otrzymanej premii lub innych benefitów finansowych. Początkowo tego typu rozwiązania dotyczyły kadry menedżerskiej i członków zarządów, obecnie jednak coraz częściej obejmują pracowników niższych szczebli, jeśli ich obowiązki mają bezpośredni wpływ na realizację strategii ESG. Takie podejście nie tylko zwiększa zaangażowanie pracowników w działania proekologiczne i społeczne, ale również integruje wartości zrównoważonego rozwoju z polityką zarządzania zasobami ludzkimi, tworząc bardziej odpowiedzialne i świadome organizacje.

Promowanie zdrowego stylu życia to kolejny przykład dbałości banków o zrównoważony rozwój swoich pracowników. Poza dostępną niemal w standardzie prywatną opieką medyczną, pracownicy banków mogą korzystać z wielu wydarzeń promujących profilaktykę zdrowotną i aktywność fizyczną. Przykładem takich inicjatyw może być organizacja stref zdrowia, gdzie pracownicy mogą skorzystać z konsultacji lekarskich oraz wykonać badania diagnostyczne, organizacja wydarzeń sportowych dla pracowników i ich rodzin oraz wspieranie pracowników startujących w różnorodnych zawodach sportowych.

Banki aktywnie wspierają rozwój swoich pracowników, oferując szkolenia, programy edukacyjne, akademie umiejętności oraz udostępniając materiały edukacyjne w formie webinarów, prezentacji, artykułów i dedykowanych platform internetowych. W ramach wsparcia rozwoju zawodowego banki często finansują swoim pracownikom studia podyplomowe. Dzięki takim inicjatywom pracownicy nie tylko podnoszą swoje kompetencje zawodowe, ale również zdobywają wiedzę na temat zrównoważonego rozwoju. Banki nie ograniczają jednak działań edukacyjnych wyłącznie do grona własnych pracowników – odgrywają istotną rolę w podnoszeniu poziomu wiedzy z zakresu zagadnień związanych ze zrównoważonym rozwojem wśród klientów oraz szeroko rozumianego otoczenia społecznego. Przykładem może być organizacja akcji edukacyjnych, skierowanych do dzieci i młodzieży, które obejmują nie tylko tematykę ekologiczną, ale również edukację finansową – promując oszczędzanie, odpowiedzialne inwestowanie oraz świadome zarządzanie budżetem.

Syntetyczne podsumowanie działań najczęściej realizowanych w bankach komercyjnych jako zrównoważonych organizacjach przedstawia Rysunek 2.

Rysunek 2. Najczęstsze działania banków realizowane w ramach zrównoważonej działalności operacyjnej

ESG W DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ BANKÓW

Obszar środowiskowy

Redukcja emisji CO₂

- wykorzystanie energii z odnawialnych źródeł (OZE) do zasilania infrastruktury (budynki, centra danych) – produkcja własnej energii, zakup energii z gwarancją pochodzenia;
- zwiększanie udziału pojazdów niskoemisyjnych i zeroemisyjnych we flotach firmowych;
- ograniczanie podróży służbowych (szczególnie lotniczych)

Ograniczanie zużycia energii w placówkach banku – energooszczędne źródła światła, czujniki ruchu, zautomatyzowane sterowanie klimatyzacją o ogrzewaniem

Ograniczanie zużycia wody – korzystanie ze zmywarek do naczyń, oszczędna armatura, odzysk wody z łazienek, wykorzystanie deszczówki

Ograniczanie zużycia papieru – elektroniczny obieg dokumentów, elektroniczne rozliczenia z klientami/kontrahentami, materiały marketingowe wykorzystujące papier z recyklingu, ograniczanie wydruków, korzystanie z papieru ekologicznego

Redukcja plastiku – rezygnacja z wody w butelkach plastikowych na rzecz dystrybutorów lub filtracji wody kranowej

Ograniczanie ilości odpadów – odsprzedaż używanego wyposażenia pracownikom lub przekazywanie go organizacjom charytatywnym / pomocy społecznej; zbiórki elektrośmieci

Obszar społeczny

DLA PRACOWNIKÓW:

Wspieranie różnorodności – wdrożenia polityk w tym zakresie

Troska o zdrowie pracowników – promocja zdrowego trybu życia, organizowanie badań lekarskich i innych inicjatyw prozdrowotnych, organizacja wydarzeń sportowych

Dbanie o rozwój pracowników – szkolenia, akademie umiejętności, programy edukacyjne

Redukcja luki płacowej – podnoszenie wynagrodzeń kobiet

DLA OTOCZENIA:

Działalność charytatywna – wspieranie finansowe organizacji i akcji dobroczynnych, przekazywanie potrzebującym wycofanego z użytku wyposażenia placówek banku

Działalność edukacyjna – współpraca z uczelniami, organizacja akcji edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,

Mecenat kultury i sztuki – wspieranie finansowe akcji i placówek kulturalnych

Sponsoring sportu – wsparcie imprez i drużyn sportowych

Wolontariat pracowniczy – praca na rzecz potrzebujących, udział w akcjach proekologicznych

Odpowiedzialna sprzedaż i windykacja – przestrzeganie zasad etyki wobec klientów

Generalne kodeksy etyki/postępowania – wdrażanie kodeksów etyki zawierających zasady postępowania dla władz i pracowników banku

Zasady etyki dla dostawców – pozwalają upewnić się bankom, że dostawcy również postępują etycznie, np. przestrzegają praw człowieka, standardów Międzynarodowej Organizacji Pracy itp.

Wdrażanie polityk w obszarach takich jak:

- przeciwdziałanie korupcji
- zarządzanie konfliktem interesów
- przeciwdziałanie mobbingowi i dyskryminacji
- zgłaszanie niezgodności i naruszeń
- przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu
- różnorodność i inkluzywność
- różnorodności w odniesieniu do organów nadzorujących, zarządzających i administrujących

Cyberbezpieczeństwo i ochrona danych – banki przykładają dużą wagę do bezpieczeństwa systemów komputerowych oraz ochrony danych własnych i danych klientów, deklarują ścisłe przestrzeganie RODO

Polityki / strategie zarządzania ryzykiem ESG – obejmują identyfikację i ocenę ryzyka w obszarach: środowiskowym, społecznym i zarządzania, sposoby zarządzania ryzykiem, uwzględnienie ryzyka w procesach decyzyjnych, raportowanie i monitorowanie

Źródło: opracowanie własne na podstawie witryn internetowych i raportów ESG banków

Kolejnym kluczowym obszarem zrównoważonej działalności operacyjnej banków jest ład korporacyjny, który stanowi fundament odpowiedzialnego zarządzania. Działania w tym obszarze wynikają z przyjętych przez banki strategii ESG, regulacji prawnych oraz dobrych praktyk. Przykładem mogą być przepisy unijne o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (AML/CFT) oraz ich implementacja w polskim prawodawstwie, czyli ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, a także „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW” oraz „Zasady Dobrej Praktyki Bankowej” przyjęte przez Związek Banków Polskich.

Wśród polityk i regulacji dotyczących ładu korporacyjnego, w bankach najczęściej wdrażane są: polityka przeciwdziałania korupcji, polityka zarządzania konfliktem interesów, polityka zgłaszania naruszeń, polityka zgodności, polityka informacyjna. Większość banków posiada również politykę w zakresie zapewnienia różnorodności wykształcenia, doświadczenia zawodowego, wieku oraz płci członków Zarządu i Rady Nadzorczej, rozszerzoną niekiedy na wszystkie osoby

pełniące funkcje zarządcze. Uzupełnieniem tych polityk są dokumenty regulujące zasady współpracy z dostawcami, np. deklaracje CSR dla dostawców, deklaracje ESG/CSR partnerów o odpowiedzialnej współpracy, a także dokumenty określające zasady postępowania dla dostawców banków, np. Kodeks Etyki Dostawców.

Banki przykładają ogromną wagę do bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem cyberbezpieczeństwa i ochrony danych osobowych. W tym obszarze wdrażają zaawansowane polityki i procedury, świadome, że naruszenia mogą skutkować nie tylko bezpośrednimi stratami finansowymi, ale także pogorszeniem reputacji i utratą zaufania klientów, co w dłuższej perspektywie również przekłada się na konsekwencje finansowe.

Ponadto banki integrują czynniki ESG w swoje polityki zarządzania ryzykiem, dostosowując strategie operacyjne do wyzwań związanych z kwestiami środowiskowymi, społecznymi i ładem korporacyjnym. Szczegółowe działania w tym zakresie zostaną omówione w dalszej części opracowania.

2.1.2. Banki spółdzielcze

Banki spółdzielcze dostrzegają wyzwania, jakie zrównoważony rozwój stawia przed instytucjami finansowymi i coraz częściej uwzględniają aspekty ESG w swojej działalności. Wiele z nich opracowało i zaimplementowało strategię ESG lub przynajmniej włączyło elementy ESG do swojej strategii biznesowej. Strategię ESG przyjęły np. Poznański Bank Spółdzielczy, Bank Spółdzielczy w Kościanie i inne banki zrzeszone w Spółdzielczej Grupie Bankowej (SGB), Bank Spółdzielczy w Sochaczewie, Bank Spółdzielczy w Krzeszowicach, Bank Spółdzielczy w Otwoku i inne banki Grupy Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. (Grupa BPS), Bank Spółdzielczy Rzemiosła w Krakowie, Bank Spółdzielczy we Wschowie.

W zakresie ochrony środowiska banki spółdzielcze, podobnie jak banki komercyjne, wdrażają liczne rozwiązania mające na celu redukcję zużycia energii, wody i papieru w swoich placówkach. Stosują energooszczędne oświetlenie i sprzęt biurowy, minimalizują wykorzystanie papierowych dokumentów oraz ograniczają ich drukowanie na rzecz cyfrowych rozwiązań. Dążąc do zmniejszenia emisji CO₂ i ograniczenia ilości generowanych odpadów, banki spółdzielcze inwestują w instalacje fotowoltaiczne, przechodzą na ekologiczne systemy ogrzewania, np. gazowe, oraz ograniczają zużycie plastiku, np. zachęcając swoich pracowników do korzystania z butelek wielokrotnego użytku i dzbanków filtrujących, zamiast jednorazowych butelek plastikowych. Wprowadzają także wirtualne karty płatnicze, które zastępują tradycyjne karty plastikowe.

Banki spółdzielcze aktywnie angażują się w działania społeczne, prowadząc kampanie informacyjne i edukacyjne dotyczące ESG. Odgrywają one istotną rolę w podnoszeniu poziomu wiedzy na temat problematyki zrównoważonego rozwoju wśród członków lokalnych społeczności oraz przedsiębiorców, którzy darzą te instytucje dużym zaufaniem. Biorąc pod uwagę fakt, że banki spółdzielcze odpowiadają za ponad 60% kredytów udzielanych na działalność rolniczą oraz patrząc na wyzwania jakie stawia przed rolnictwem zrównoważony rozwój, działania banków spółdzielczych zmierzające do podniesienia poziomu wiedzy w zakresie ESG wśród klientów nabierają szczególnego znaczenia. Innym przykładem inicjatywy edukacyjnej jest program Talentowisko, prowadzony od 2013 roku przez banki z Grupy BPS. Program ten skierowany jest do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych i promuje oszczędzanie, przedsiębiorczość oraz edukację fi-

nansową wśród dzieci i młodzieży. Informacje na temat koncepcji zrównoważonego rozwoju dodatkowo umieszczane są w serwisach internetowych banków.

Banki spółdzielcze angażują się także we wspieranie sportu i zdrowego trybu życia, organizując lub sponsorując wydarzenia sportowe dla pracowników i społeczności lokalnych.

Banki spółdzielcze wyprzedzają duże banki komercyjne pod względem inkluzywności i równouprawnienia kobiet, szczególnie w kontekście ich obecności na najwyższych szczeblach zarządzania. W zarządach banków należących do dwóch największych grup banków spółdzielczych w Polsce, tj. SGB i BPS, kobiety stanowią 60-70%, a w 48 bankach należących do grupy SGB zarządy składają się w 100% z kobiet. Kobiety pełnią funkcje prezesa w 40-50% banków spółdzielczych. Dla porównania, w zarządach banków komercyjnych kobiety stanowią zaledwie około 25%, a funkcję prezesa pełni jedynie 10% z nich..

W obszarze ładu korporacyjnego banki spółdzielcze podejmują mniej działań niż banki komercyjne, co wynika głównie z ich mniejszej skali działalności oraz różnic w regulacjach i wymaganiach stawianych dużym instytucjom finansowym. W strategiach ESG banki spółdzielcze uwzględniają takie kwestie jak poszanowanie praw udziałowców, przestrzeganie obowiązków informacyjnych wobec udziałowców, transparentne zasady wynagradzania oraz etyczne standardy prowadzenia działalności. Choć zakres podejmowanych działań jest mniej rozbudowany w stosunku do banków komercyjnych, banki spółdzielcze konsekwentnie dążą do realizacji zasad odpowiedzialnego zarządzania w zgodzie z ideą zrównoważonego rozwoju

2.2. Zrównoważone produkty i usługi bankowe

Podejście banków do problematyki zrównoważonego rozwoju znajduje odzwierciedlenie m.in. w stale rozszerzającej się ofercie produktowej i usługowej, obejmującej zrównoważone produkty i usługi finansowe uwzględniające aspekty ESG. W ten sposób banki mogą, w sposób pośredni, wspierać realizację celów zrównoważonego rozwoju.

2.2.1. Banki komercyjne

Tabela 2. Zrównoważone produkty i usługi oferowane przez banki komercyjne

Bank	Kategoria	Produkty i usługi
Alior Bank	Działalność kredytowa	• Bizneskredyt na cele ekologiczne, takie jak: • zakup i montaż paneli fotowoltaicznych • termomodernizacja nieruchomości firmy, m.in. zakup i montaż nowych okien i drzwi, zakup materiałów służących do ocieplenia ścian budynków, dachów, stropów, piwnicy wraz z wykonaniem prac budowlanych • zakup i montaż nowego źródła ciepła lub kotła grzewczego • Kredyt ekologiczny - na wsparcie przedsiębiorstw, które planują zwiększyć swoją efektywność energetyczną poprzez modernizację infrastruktury, w tym inwestycje w nowe lub ulepszone produkty lub procesy. • Kredyt inwestycyjny na realizację projektów OZE - na realizację inwestycji z obszaru zrównoważonego rozwoju mogą skorzystać spółki celowe (SPV) z segmentu małych, średnich i dużych firm, które prowadzą działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii z odnawialnych źródeł – w ramach modelu aukcyjnego lub rynkowego
	Działalność depozytowa	• Konta dla dzieci i młodych: Konto dla dziecka i Alior Kids (7-12 lat), Konto dla młodych (13-17 lat) • Konto PRP (Podstawowy Rachunek Płatniczy) – bezpłatne konto osobiste o podstawowej funkcjonalności gwarantowane ustawowo w ramach walki z wykluczeniem społecznym i finansowym w UE
	Działalność inwestycyjna	• Subfundusz inwestycyjny „Alior Zrównoważony” • Uwzględnianie ryzyka ESG przez biuro maklerskie banku w doradztwie inwestycyjnym (wykorzystanie ratingów własnych i zewnętrznych renomowanych instytucji)
	Pozostałe usługi i produkty	• Gwarancja Ekomax – zabezpieczenie kredytu inwestycyjnego dla przedsiębiorców z sektora MŚP lub małych spółek o średniej kapitalizacji (small mid caps) lub spółek o średniej kapitalizacji (mid-caps), które spełniają kryteria podmiotu realizującego projekt z zakresu efektywności energetycznej. • Kalkulator do obliczania emisji śladu węglowego eqCO₂ (współpraca z Envirly)

Bank	Kategoria	Produkty i usługi
mBank	Działalność kredytowa	• Ekokredyt hipoteczny - na zakup nieruchomości lub budowę domu z udokumentowanym niskim zużyciem energii • mLeasing na wsparcie zielonej transformacji: instalacje fotowoltaiczne, urządzenia do produkcji energii z wiatru, urządzenia kogeneracyjne
	Działalność depozytowa	• Emisja zielonych obligacji dla klientów korporacyjnych - finansowanie działalności klientów w segmencie zielonych nieruchomości komercyjnych i zasobów energii odnawialnej • Emisja zielonych obligacji własnych mBanku • Konta osobiste dla młodych – eKonto Junior (do 13 lat), eKonto dla młodych (13-24 lata) • Konto PRP
	Działalność inwestycyjna	• Uwzględnianie czynników ESG w przyjmowaniu i przekazywaniu zleceń dotyczących funduszy inwestycyjnych, doradztwie inwestycyjnym, zarządzaniu portfelem instrumentów finansowych (klientów bankowości prywatnej)
	Pozostałe usługi i produkty	• Karty płatnicze „mniej plastiku” – wykonane z plastiku z recyklingu lub w pełni cyfrowe. • Białe certyfikaty - świadectwo efektywności energetycznej przedsiębiorstwa. Przyznawane są za działania, dzięki którym firmom udaje się dokonać modernizacji różnych rozwiązań stosowanych w pracy. Dzięki białym certyfikatом przedsiębiorstwa zyskują wymierne korzyści w formie dofinansowania. • Kalkulator śladu węglowego dla firm (w serwisie mLeasing zielona transformacja)

Bank	Kategoria	Produkty i usługi
BNP Paribas	Działalność kredytowa	- Kredyt z Gwarancją Ekomax – kredyt inwestycyjny z zabezpieczeniem w postaci gwarancji EKOMAX do wysokości 80% udzielonego finansowania, z możliwością uzyskania dotacji w postaci dopłat do kapitału, w wysokości 20% wykorzystanego kredytu - Kredyt Ekologiczny dla firm - na realizację inwestycji ekologicznej - ESG Rating-Linked Loan – kredyt na transformację w kierunku zrównoważonego rozwoju, na cele ogólne lub inwestycyjne, w którym wysokość marży powiązana jest z poprawą wyniku ratingu ESG - Sustainability-Linked Loan – kredyt na cele ogólne lub inwestycyjne, w którym wysokość marży kredytu powiązana jest z realizacją celów w zakresie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa w obszarach środowiskowym, społecznym i ładu korporacyjnego (ESG) - Kredyt ratalny na finansowanie ekologicznych źródeł energii – zakup i montaż instalacji fotowoltaicznych oraz innych źródeł energii odnawialnej (podgrzewacze wody, pompy ciepła, rekuperatory, przydomowe elektrownie wiatrowe) - Kredyt na zielone zmiany – wymiana domowych źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, modernizacja i ocieplenie domów, instalacja paneli fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych, rekuperatorów. - Zielony kredyt hipoteczny – niższe oprocentowanie na sfinansowanie energooszczędnych nieruchomości (o wartości wskaźnika rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP nie wyższej niż 58 kWh/(m²*rok)) - Leasing na pompy ciepła i fotowoltaikę (dla małych przedsiębiorstw i wspólnot mieszkaniowych) - Zielona pożyczka (Green loan) – kredyt celowy z przeznaczeniem na projekty o pozytywnym wpływie środowiskowym lub wspierające przedsiębiorstwo w zrównoważonej transformacji (finansowanie udzielane wg. wytycznych LMA Green Loan Principles) - Kredyt inwestycyjny Zielona Energia – dla podmiotów prowadzących lub podejmujących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

Bank	Kategoria	Produkty i usługi
	Działalność depozytowa	- ESG-Linked Factoring – finansowanie wierzytelności (faktoring zwykły) lub zobowiązań (faktoring odwrotny lub dłużny), gdzie warunki komercyjne są częściowo powiązane z poprawą wskaźników zrównoważonego rozwoju (celów ESG) przedsiębiorstwa lub kontrahentów - Konta dla młodych: Konto dla Dziecka (0-18 lat), Konto Karty Samodzielniaka (7-13 lat) - Konto Otwarte na Biznes Non Profit – konto bez opłat dla fundacji, stowarzyszeń, związków zawodowych - Konto PRP
	Działalność inwestycyjna	- Rachunek maklerski z możliwością zakupu inwestycyjnych certyfikatów strukturyzowanych wspierających projekty społeczne i ekologiczne - Subfundusze inwestycyjne promujące aspekty środowiskowe lub społeczne - Doradztwo inwestycyjne uwzględniające ryzyko ESG
	Pozostałe usługi i produkty	- Program Eko Firma z Zyskiem – usługa przygotowania: - dokumentacji audytów energetycznych - ekspertyz energetycznych - dodatkowej dokumentacji technicznej - Wynajem długoterminowy urządzeń elektronicznych takich jak telefony, komputery, tablety, zegarki (oferta we współpracy z partnerami banku) - Narzędzie do zarządzania śladem węglowym firmy (współpraca z Envirly) - Agroemisja – kalkulator emisji gazów cieplarnianych dla rolników

Bank	Kategoria	Produkty i usługi
Millennium Bank	Działalność kredytowa	- Kredyt ekologiczny – dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw typu mid-caps w transformacji zwiększającej ich efektywność energetyczną poprzez modernizację infrastruktury i wykorzystanie nowych technologii - Kredyt na fotowoltaikę - na budowę instalacji fotowoltaicznych oraz zakup magazynów energii - Kredyt inwestycyjny z gwarancją Ekomax z dotacją 20% ze środków UE, na inwestycje związane z poprawą efektywności energetycznej - Leasing instalacji fotowoltaicznych
	Działalność depozytowa	- Zielone Obligacje – emisja zielonych obligacji banku w celu pozyskania środków na finansowanie nieruchomości efektywnych energetycznie lub projektów związanych z produkcją energii z odnawialnych źródeł - Konta osobiste dla młodych: Konto 360° Junior (poniżej 18 lat), Millennium 360° (18-26 lat), Konto 360° Student (18-26 lat) - Konto PRP
	Działalność inwestycyjna	- Doradztwo inwestycyjne ukierunkowane na zrównoważone inwestycje - Subfundusze inwestycyjne oparte na kryteriach zrównoważonego rozwoju
	Pozostałe usługi i produkty	Projekt Eko-indeks – raport oceniający 16 polskich województw pod kątem rozwoju zielonych innowacji i wspiera dyskusję na temat transformacji polskiej gospodarki

Bank	Kategoria	Produkty i usługi
Bank Pekao S.A.	Działalność kredytowa	- EKO kredyty mieszkaniowe – kredyty mieszkaniowe z LtV do 80%, gdzie zabezpieczeniem jest dom będący przedmiotem kredytowania, pod warunkiem zakupu/instalacji kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych (w tym magazyny energii), pompy ciepła lub kotła c.o. z wykorzystaniem ogrzewania geotermalnego - EKO PEX – pożyczka ekspresowa wspierająca finansowanie inwestycji konsumenckich na cele proekologiczne, np. instalacja odnawialnych źródeł energii, przydomowej instalacji biologicznej, pomp ciepła - Kredyty z gwarancją Ekomax z dotacją do 20% ze środków UE – oferta dla MŚP, wspierająca inwestycje w poprawę efektywności energetycznej firm. - Kredyty na finansowanie projektów zrównoważonych, takich jak OZE, budownictwo ekologiczne, niskoemisyjny transport oraz promowanie działań recyklingowych
	Działalność depozytowa	- Zielone Obligacje – emisja zielonych obligacji banku w celu pozyskania środków na finansowanie nieruchomości efektywnych energetycznie lub projektów związanych z produkcją energii z odnawialnych źródeł - Organizacja emisji obligacji zrównoważonego rozwoju – organizacja oraz oferowanie inwestorom rynkowym emisji obligacji ESG swoich klientów korporacyjnych, w tym: - obligacji zielonych (green bonds) oraz obligacji zrównoważonego rozwoju (sustainability bonds) - emisje w formie sustainability-linked - obligacje ESG-rating linked - Konta oszczędnościowe dla młodych: Skarbonki dla nastolatka, Lokata dla Młodych II (18-26 lat) - Konta osobiste dla dzieci: 0-6 lat, 6-13 lat, 13-17 lat - Konto PRP
	Działalność inwestycyjna	Subfundusz inwestycyjny „Pekao Zrównoważony”
	Pozostałe usługi i produkty	- Sustainable Finance One Stop Shop – usługi doradcze ESG z zakresu pozyskiwania finansowania - Kalkulator śladu węglowego (współpraca z Plan Be Eco)

Bank	Kategoria	Produkty i usługi
PKO Bank Polski	Działalność kredytowa	• Ekopożyczka PKO - na zakup paneli fotowoltaicznych, pojazdów elektrycznych i innych ekologicznych urządzeń • Kredyt ekologiczny - kredyt ekologiczny na inwestycje, które obniżą zużycie energii w firmie – z dotacją od Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) • Zielona hipoteka - na podstawie świadectwa charakterystyki energetycznej dla nieruchomości Klienci mogą otrzymać niższą marżę kredytu hipotecznego „Własny Kąt” • Leasing pojazdów elektrycznych • Kredyty powiązane z celami zrównoważonego rozwoju (sustainability-linked loans) – kredyty z marżą uzależnioną od realizacji celów zrównoważonego rozwoju przez kredytobiorcę
	Działalność depozytowa	• Obligacje zrównoważonego rozwoju (sustainability-linked bonds) – emisja obligacji klientów banku – pozyskane środki są przeznaczone na wsparcie zrównoważonego rozwoju, np. inwestycje w OZE • Zielone lokaty strukturyzowane – oparte na koszyku akcji spółek liderów zrównoważonego rozwoju • Konta osobiste dla dzieci (0-12 lat) i młodych (13-26 lat) • Pierwsze Konto Oszczędnościowe – dla dzieci i młodzieży do 18 roku życia • Konto PRP
	Działalność inwestycyjna	• Fundusze PKO TFI w standardzie ESG: • PKO Obligacji Globalny – inwestujący w obligacje służące finansowaniu zrównoważonego rozwoju (m.in. zielone obligacje) • PKO Ekologii i Odpowiedzialności Społecznej Globalny - inwestujący m.in. w spółki z sektora energii odnawialnej i alternatywnej, recyklingu i gospodarowania odpadami, oczyszczania wody i ścieków, ograniczania emisji gazów cieplarnianych, ochrony zdrowia
	Pozostałe usługi i produkty	• Kalkulator śladu węglowego (współpraca z Plan Be Eco)

Bank	Kategoria	Produkty i usługi
Santander Bank Polska	Działalność kredytowa	- Pożyczka na przedmioty wspierające zrównoważony rozwój, takie jak: panele fotowoltaiczne, kolektory słoneczne, pompy ciepła, domowe stacje ładowania pojazdów elektrycznych, rowery, rowery elektryczne i hulajnogi elektryczne, przydomowe magazyny i akumulatory energii - Pożyczka na domowe elektrownie wodne, wiatrowe, piece na biomasę, rekuperatory i wentylację - Leasing na instalacje fotowoltaiczne
	Działalność depozytowa	- Emisja zielonych obligacji - Konta osobiste dla dzieci i młodych: 0-12 lat, 13-17 lat, 18-25 lat - Konto Podstawowe (podstawowy rachunek płatniczy)
	Działalność inwestycyjna	- Subfundusze inwestycyjne uwzględniające kwestie środowiskowe i społeczne, np. Santander Prestiż Odpowiedzialnego Inwestowania Globalny, Santander Prestiż Future Wealth, Santander Prestiż Technologii i Innowacji - Zrównoważone inwestowanie z Santander Biuro Maklerskie – doradztwo inwestycyjne z uwzględnieniem niekorzystnych skutków dla czynników zrównoważonego rozwoju
	Pozostałe usługi i produkty	Kalkulator śladu węglowego dla klientów banku (współpraca z Fundacją Climate&Strategy)

Bank	Kategoria	Produkty i usługi
ING Bank Śląski	Działalność kredytowa	- Kredyt hipoteczny na dom energooszczędny - Kredyt hipoteczny na energooszczędną modernizację nieruchomości - Pożyczka na lepsze - co najmniej 70% kwoty pożyczki musi być przeznaczone na rozwiązania efektywne energetycznie, np. modernizację nieruchomości, zakup pojazdu elektrycznego - Kredyt ekologiczny z dotacją BGK – dla przedsiębiorców z sektora MŚP oraz small mid-caps i mid-caps, przeznaczony na poprawę efektywności energetycznej firmy - Kredyt na zrównoważony rozwój – wspieranie realizacji jednego z celów zrównoważonego rozwoju wskazanego przez klienta - Leasing powiązany z celami ESG – leasing paneli fotowoltaicznych, pojazdów elektrycznych i wodorowych
	Działalność depozytowa	- Konto osobiste Future – pomaga realizować wybrany projekt wspierający zrównoważony rozwój - Konta dla dzieci i młodych – Mobi 0-12, Mobi 13-17, Mobi 18-26 - Konto PRP
	Działalność inwestycyjna	Zrównoważone inwestowanie – możliwość zakupu zrównoważonych funduszy inwestycyjnych
	Pozostałe usługi i produkty	Kalkulator śladu węglowego w serwisie dla przedsiębiorców Firmove.pl

Bank	Kategoria	Produkty i usługi
Bank Ochrony Środowiska	Działalność kredytowa	• Kredyt Czyste Powietrze – kredyt dla właścicieli budynków jednorodzinnych na modernizację źródeł ciepła, przyłączenie do sieci ciepłowniczej/gazowej, instalację pompy ciepła, termomodernizację budynków • Pożyczka Zielona – na cele ekologiczne w zakresie gospodarki wodnej, OZE, efektywności energetycznej, gospodarki odpadami, środków transportu • EKOkredyt – na zakup instalacji fotowoltaicznej • Kredyt z premią BGK – na realizację termomodernizacji i remontów dla osób fizycznych • EKologiczny kredyt hipoteczny – na zakup domu lub lokalu mieszkalnego o niskim zużyciu energii lub posiadającego certyfikat dla zrównoważonego budownictwa • Kredyt ekologiczny z dotacją BGK – dla przedsiębiorców z sektora MŚP oraz small mid-caps i mid-caps, przeznaczony na poprawę efektywności energetycznej firmy • Kredyt na OZE – dla przedsiębiorstw inwestujących w odnawialne źródła energii • Kredyt EkoOszczędny dla firm – na inwestycje ekologiczne
	Działalność depozytowa	• Darmowe konta osobiste: Konto bez Kosztów, Konto PRP (podstawowy rachunek płatniczy)
	Działalność inwestycyjna	• Oferta zrównoważonego inwestowania Domu Maklerskiego BOŚ
	Pozostałe usługi i produkty	• Platforma wiedzy ekologicznej dla przedsiębiorców – Przystanek EkoBiznes

Bank	Kategoria	Produkty i usługi
Credit Agricole	Działalność kredytowa	- Kredyt gotówkowy na zielone cele – dla klientów indywidualnych na pojazdy ekologiczne, energooszczędne wyposażenie domu, odnawialne źródła energii, termomodernizacje domów - Kredyt na odnawialne źródła energii – dla klientów indywidualnych na finansowanie zakupu paneli fotowoltaicznych, pomp ciepła, solarów, magazynów energii. - Kredyt hipoteczny Zielony DOM – kredyt na budowę / zakup energooszczędnego domu / mieszkania - Zielony kredyt dla firm - kredyt ekologiczny na sfinansowanie zakupu i montażu odnawialnych źródeł energii (z gwarancją Ekomax) - Kredyt ekologiczny - kredyt inwestycyjny dla firm, z możliwą bezzwrotną premią ekologiczną do 80% kosztów kwalifikowanych, na modernizację pod kątem zmniejszenia zużycia energii, np. modernizację maszyn, termomodernizację infrastruktury, modernizację źródeł energii lub ich wymianę na OZE, modernizację oświetlenia, wentylacji, klimatyzacji, ogrzewania itp. - Kredyt inwestycyjny „Zielony kredyt” dla rolników – kredyt preferencyjny na cele takie jak: budowa biogazowni, instalacje fotowoltaiczne, pompy ciepła, zakup maszyn z napędem elektrycznym, poprawę efektywności energetycznej budynków
	Działalność depozytowa	- Konto dla Ciebie JUNIOR - Konto dla dzieci poniżej 13 roku życia - Konto PRP
	Działalność inwestycyjna	Ubezpieczenia z elementem inwestycyjnym dla klientów indywidualnych z możliwością inwestowania w spółki zaangażowane w zrównoważony rozwój (np. Aquacare Index, Indeks Dobry Klimat, Indeks Zielona Planeta)
	Pozostałe usługi i produkty	- Kalkulator śladu węglowego dla osób prywatnych (współpraca z TerGo) - Webinary ESG dostępne na platformie YouTube

Źródło: opracowanie własne na podstawie witryn internetowych i materiałów marketingowych banków

Banki komercyjne w Polsce oferują szeroki wachlarz zrównoważonych produktów i usług. Obejmują one obszary działalności kredytowej, depozytowej, inwestycyjnej, a także inne usługi finansowe. Analiza ofert banków wykazała duże podobieństwo ich propozycji, choć poszczególne produkty i usługi mogą w różnych bankach występować pod innymi nazwami.

Działalność kredytowa skupia się głównie na finansowaniu ekologicznych inwestycji. Klientom indywidualnym większość banków oferuje zielone kredyty hipoteczne na zakup lub budowę energooszczędnych domów. Dodatkowo dostępne są kredyty ekologiczne przeznaczone na sfinansowanie zakupu proekologicznego wyposażenia, takiego jak energooszczędne źródła ciepła (kotły, pompy ciepła), instalacje do produkcji energii odnawialnej (fotowoltaika, kolektory słoneczne, przydomowe elektrownie wiatrowe) oraz termomodernizację budynków. Klienci mogą również uzyskać środki finansowe na zakup pojazdów elektrycznych – samochodów, rowerów oraz hulajnóg – oraz innych rozwiązań, które zgodnie z przyjętymi przez bank kryteriami wpisują się w koncepcję zrównoważonego rozwoju.

Przedsiębiorcy natomiast mogą skorzystać przede wszystkim z kredytów ekologicznych na finansowanie modernizacji poprawiających efektywność energetyczną firmy. Obejmują one zarówno termomodernizację infrastruktury, jak i unowocześnienie procesów produkcyjnych, co pozwala na redukcję zużycia energii i obniżenie emisji CO₂. Firmy zajmujące się wytwarzaniem energii z odnawialnych źródeł mogą liczyć na preferencyjne finansowanie inwestycji w tym obszarze. Wszystkie analizowane banki miały w swej ofercie leasing instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła i pojazdów elektrycznych, natomiast produkty takie jak ESG Rating-Linked Loan czy Sustainability-Linked Loan są znacznie rzadziej spotykane.

Na specjalną ofertę kredytową w wybranych bankach mogą liczyć rolnicy, do których kierowanie jest wsparcie w finansowaniu odnawialnych źródeł energii i modernizacji gospodarstw.

Banki oferują również kredyty finansowane lub współfinansowane ze środków zewnętrznych, co pozwala klientom na skorzystanie z preferencyjnych warunków oraz bezzwrotnych dotacji. Przykładem takich produktów jest kredyt na innowacje techno-

logiczne z dofinansowaniem w ramach premii technologicznej Bank Gospodarstwa Krajowego, kredyt ekologiczny wspierany przez BGK, a także kredyty powiązane z programami rządowymi, takimi jak „Mój Prąd” czy „Czyste Powietrze”, umożliwiające dofinansowanie inwestycji w odnawialne źródła energii i termomodernizację budynków.

Działalność depozytowa banków wspierająca zrównoważony rozwój koncentruje się przede wszystkim na emisji zielonych obligacji (Green Bonds) oraz obligacji zrównoważonego rozwoju (Sustainability-Linked Bonds). Banki emitują je zarówno na własne potrzeby, jak i w imieniu klientów korporacyjnych, umożliwiając finansowanie projektów zgodnych z zasadami ESG. Klienci biznesowi również skorzystają z faktoringu powiązanego ze wskaźnikami ESG (ESG-Linked Factoring), który premiuje zrównoważone praktyki biznesowe.

Wszystkie banki w swojej ofercie posiadają konta osobiste dla dzieci i młodzieży oraz dla seniorów. Inicjatywa ta nie tylko przeciwdziała wykluczeniu finansowemu tych grup, ale także wspiera edukację finansową, ucząc młode osoby zasad oszczędzania i zarządzania swoimi finansami.

W obszarze działalności inwestycyjnej banki oferują usługi swoich biur maklerskich, za pośrednictwem których klienci banku mogą inwestować w spółki wspierające zrównoważony rozwój lub skorzystać z doradztwa w zakresie zrównoważonego inwestowania. Część banków posiada własne subfundusze inwestycyjne związane ze zrównoważonym rozwojem.

Banki oferują również usługi wspierające zrównoważony rozwój, w tym kalkulatory śladu węglowego, doradztwo ESG oraz serwisy informacyjne. Kalkulatory emisji CO₂, dostępne zarówno dla firm, jak i klientów indywidualnych, pozwalają określić poziom śladu węglowego oraz wskazują kierunki działań mających na celu jego redukcję. Z kolei doradztwo ESG oraz usługi wspierające transformację energetyczną obejmują m.in. audyty energetyczne oraz pomoc w opracowaniu strategii ESG dla firm, ułatwiając im dostosowanie się do standardów zrównoważonego rozwoju. Syntetyczne zestawienie zrównoważonych produktów i usług skierowanych do przedsiębiorstw i klientów indywidualnych oferowanych przez banki komercyjne zawiera Rysunek 3.

Rysunek 3. Zrównoważone produkty i usługi oferowane przez banki komercyjne

ZRÓWNOWAŻONE PRODUKTY I USŁUGI BANKOWE		
Kredytowe	Dla firm	Kredyt ekologiczny – na poprawę efektywności energetycznej poprzez modernizację infrastruktury i wykorzystanie nowych lub ulepszonych technologii Kredyt inwestycyjny na realizację projektów OZE – na realizację inwestycji z obszaru zrównoważonego rozwoju dla firm prowadzących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii z odnawialnych źródeł lub inwestujących w OZE Leasing powiązany z ESG i zieloną transformacją – instalacje fotowoltaiczne, pompy ciepła, urządzenia do produkcji energii z wiatru, urządzenia kogeneracyjne, pojazdy elektryczne i wodorowe ESG Rating-Linked Loan – kredyt na transformację w kierunku zrównoważonego rozwoju, na cele ogólne lub inwestycyjne, z wysokością marży powiązaną z poprawą wyniku ratingu ESG Sustainability-Linked Loan – kredyt na cele ogólne lub inwestycyjne, w którym wysokość marży kredytu powiązana jest z realizacją celów w zakresie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa Kredyty inwestycyjny z gwarancją EKOMAX – kredyt dla MŚP oraz spółek small mid-caps i mid-caps przeznaczony na poprawę efektywności energetycznej, z gwarancją spłaty do 80% kapitału ze środków Zielonego Funduszu Gwarancyjnego FENG, z możliwością uzyskania dotacji w wysokości 20% wykorzystanego kredytu. Zielona pożyczka (Green loan) – kredyt celowy na projekty o pozytywnym wpływie środowiskowym lub wspierające przedsiębiorstwo w zrównoważonej transformacji (finansowanie udzielane wg. wytycznych LMA Green Loan Principles)
	Dla klientów indywidualnych	Zielony kredyt hipoteczny / Ekokredyt hipoteczny – na zakup nieruchomości lub budowę domu z udokumentowanym niskim zużyciem energii lub na modernizację nieruchomości pod kątem zmniejszenia zużycia energii (termomodernizacja, montaż instalacji fotowoltaicznej, montaż pompy ciepła, ogrzewania wykorzystującego energię geotermalną) Kredyt ekologiczny / Ekopożyczka – kredyt na wymianę domowych źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, modernizację i ocieplenie domów, instalację paneli fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych, rekuperatorów, a także na zakup rowerów, rowerów elektrycznych, przydomowych stacji ładowania pojazdów elektrycznych, energooszczędnego sprzętu AGD, armatury oszczędzającej wodę i innych urządzeń wspierających zrównoważony rozwój
Depozytowe	Dla firm	Zielone obligacje (Green Bonds) – emisja dla klientów korporacyjnych lub własnych obligacji banku, na finansowanie działalności w segmencie zielonych nieruchomości komercyjnych i zasobów energii odnawialnej Obligacje zrównoważonego rozwoju (Sustainability-Linked Bonds) – emisja obligacji klientów banku; pozyskane środki są przeznaczane na wsparcie zrównoważonego rozwoju, np. inwestycje w OZE ESG-Linked Factoring – finansowanie wierzytelności (faktoring zwykły) lub zobowiązań (faktoring odwrotny lub dłużny), na warunkach częściowo powiązanych z poprawą wskaźników zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa lub kontrahentów (BNP) Zielone lokaty strukturyzowane – oparte na koszyku akcji spółek liderów zrównoważonego rozwoju
	Dla klientów indywidualnych	Konta dla dzieci i młodzieży, studenckie, dla seniorów – konta osobiste oraz oszczędnościowe z obniżonymi opłatami lub bez opłat za prowadzenie konta i wybrane usługi Podstawowy rachunek płatniczy – bezpłatne konto osobiste o podstawowej funkcjonalności gwarantowane ustawowo w ramach walki z wykluczeniem społecznym i finansowym w UE

Inwestycyjne

Zrównoważone subfundusze inwestycyjne – oferta odpowiedzialnego inwestowania, uwzględniającego czynniki ESG

Uwzględnianie ryzyka ESG w doradztwie inwestycyjnym biura maklerskiego banku

Pozostałe

Kalkulator do obliczania śladu węglowego – oferta dla klientów biznesowych, realizowana najczęściej we współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług (Envirly, Plan Be Eco, Fundacja Climate&Strategy)

Serwisy informacyjne i edukacyjne dla klientów – edukacja w zakresie ekologii i zrównoważonego rozwoju i promowanie działań z nim związanych

Wynajem długoterminowy urządzeń elektronicznych – wynajem telefonów, komputerów, tabletów, zegarków od partnerów współpracujących z bankiem

Źródło: opracowanie własne na podstawie witryn internetowych i materiałów marketingowych banków

2.2.2. Banki spółdzielcze

W porównaniu do szerokiej oferty zrównoważonych produktów i usług banków komercyjnych, propozycja banków spółdzielczych w tym zakresie jest skromniejsza (Tabela 3).

Obecnie zrównoważona oferta banków spółdzielczych koncentruje się głównie na kontach osobistych dla dzieci, młodzieży oraz seniorów, a także na kredytach udzielanych na cele związane z ekologią. Warto jednak podkreślić, że banki spółdzielcze aktywnie dostosowują swoje produkty i usługi do zmieniających się potrzeb i oczekiwań klientów, nie ustępując w tym zakresie bankom komercyjnym. W ich ofercie znajdują się nowoczesne rozwiązania, takie jak bankowość internetowa i mobilna (aplikacje na smartfony), płatności BLIK, a także obsługa płatności Google Pay i Apple Pay. Coraz popularniejsze staje się również zakładanie kont na selfie. Jest to niezwykle istotne z punktu widzenia walki z wykluczeniem finansowym osób bardzo młodych oraz seniorów, gdyż nie tylko pozwala im na dostęp do konta bankowego, ale pozwala to robić w sposób szybki i wygodny. Posiadacze kont w bankach spółdzielczych mogą skorzystać także z lokat terminowych oraz subkont oszczędnościowych, co pozwala im efektywnie zarządzać swoimi finansami i budować oszczędności.

Oferta banków spółdzielczych w zakresie kredytów ekologicznych obejmuje kredyty inwestycyjne naj-

częściej udzielane na cele związane z poprawą efektywności energetycznej gospodarstw domowych oraz firm. Podobnie jak w przypadku ekologicznych kredytów oferowanych przez banki komercyjne, pozyskane środki klienci mogą przeznaczyć na zakup wyposażenia pozwalającego wytwarzać energię odnawialną (najczęściej panele fotowoltaiczne), na modernizacje mające na celu ograniczenie zużycia energii (termomodernizacje budynków, energooszczędne urządzenia) lub ograniczenie emisji gazów i zanieczyszczeń (wymiana kotłów centralnego ogrzewania, przydomowe oczyszczalnie ścieków, pojazdy elektryczne).

Bliskość relacji z lokalnymi społecznościami, w tym z przedsiębiorcami oraz bardzo dobra znajomości specyfiki regionu, pozwala bankom spółdzielczym na dostosowanie oferty do potrzeb klientów. Z tego powodu często stają się naturalnym wyborem rolników i leśników (ponad 60% kredytów udzielanych przez banki spółdzielcze są związane z działalnością rolniczą) – grup, które odgrywają kluczową rolę w transformacji energetycznej. Produkując biomasę, biogaz, energię słoneczną i biopaliwa, a także wspierając pochłanianie CO₂ i redukcję emisji, przyczyniają się do rozwoju zrównoważonej gospodarki. Oferując dedykowane produkty i usługi, banki spółdzielcze aktywnie wspierają procesy transformacji energetycznej oraz rozwój zrównoważonego rolnictwa i leśnictwa.

Tabela 3. Zrównoważone produkty i usługi wybranych banków spółdzielczych

Bank	Działalność kredytowa	Działalność depozytowa
Wschodni Bank Spółdzielczy w Chelmie	- Kredyt Ekologiczny z marżą 0% dla klientów indywidualnych – na zakupy związane z poprawą efektywności energetycznej gospodarstw domowych (okna, drzwi, kotły CO, eko armatura, sprzęt AGD, kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła), pojazdów elektrycznych, sprzętu sportowego, przydomowych oczyszczalni ścieków i innych materiałów i urządzeń uznanych przez Bank za rozwiązania i inwestycje ekologiczne - Kredyt Ekologiczny dla firm - dla przedsiębiorstw sektora MŚP oraz small mid-caps i mid-caps, na modernizację infrastruktury pod kątem ograniczenia zużycia energii pierwotnej (co najmniej o 30%)	- Konta osobiste dla seniorów: Rachunek Nestor - Konta osobiste dla młodych: Rachunek na Start (18-26 lat) - Konto PRP
Bank Spółdzielczy w Brodnicy	- Kredyt Czyste Powietrze – z dotacją z programu „Czyste Powietrze”, na wymianę pieców, instalację fotowoltaiczną, ocieplenie domu (w tym wymianę okien i drzwi), przeprowadzenie audytu energetycznego - Kredyt Eko Inwestycja dla firm - na cele proekologiczne z długim okresem kredytowania	- Konta osobiste dla seniorów: Konto Senior – bez opłat - Konta osobiste dla młodych: Konto Finansowy Odkrywca (od 7 lat), Konto Na Start (13-18 lat) – konta bez opłat - Konto Podstawowe (PRP)
Warmińsko-Mazurski Bank Spółdzielczy	- Kredyt Czyste Powietrze – z dotacją z programu „Czyste Powietrze”, na wymianę pieców, instalację fotowoltaiczną, ocieplenie domu (w tym wymianę okien i drzwi), przeprowadzenie audytu energetycznego - Kredyt Ekologiczny dla firm - dla przedsiębiorstw sektora MŚP oraz small mid-caps i mid-caps, na modernizację infrastruktury pod kątem ograniczenia zużycia energii, z premią BGK - Kredyt termomodernizacyjny z premią BGK dla wspólnot mieszkaniowych	- Konta osobiste dla seniorów: Rachunek Nestor - Konta osobiste dla młodych: Rachunek na Start (18-26 lat) - Konto PRP

Bank	Działalność kredytowa	Działalność depozytowa
Lubelski Bank Spółdzielczy		- Konta osobiste dla seniorów: Rachunek Senior – bez opłat - Konta osobiste dla młodych: Rachunek Junior Free (do 26 lat) – bez opłat
Warszawski Bank Spółdzielczy		- Konta osobiste dla seniorów: Konto Senior – bez opłat - Konta osobiste dla młodych: Konto Młodzieżowe (13-18 lat) – bez opłat - Konto PRP
Bank Spółdzielczy w Bydgoszczy		- Konta osobiste dla młodych: ROR Junior (13-18 lat), ROR Student (18-26 lat) - Konto ROR dla Dużej Rodziny

Źródło: opracowanie własne na podstawie witryn internetowych i raportów ESG banków

3. Zarządzanie ryzykiem ESG w bankach

Wpływ ryzyka ESG na działalność podmiotów funkcjonujących na rynku z roku na rok wzrasta. Potwierdza to corocznie wydawany raport The Global Risk Report (WEF, 2024), który prezentuje ryzyka ESG jako te najbardziej prawdopodobne i te o największym znaczeniu w gospodarce, z perspektywy krótko, średnio i długookresowej. Co więcej, prawie wszystkie rodzaje ryzyka środowiskowego znajdują się w pierwszej dziesiątce globalnych ryzyk w perspektywie najbliższych dziesięciu lat.

W regulacjach unijnych ryzyko ESG jest opisywane jako „ryzyko wszelkich negatywnych skutków finansowych dla instytucji spowodowanych obecnym lub przyszłym wpływem czynników środowiskowych, społecznych lub z zakresu ładu korporacyjnego (ESG) na kontrahentów tej instytucji lub na inwestowane przez nią aktywa” (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego 2024/1623). Co warto zauważyć, przytoczona definicja podkreśla negatywny wpływ czynników ESG na finansowy aspekt działalności podmiotów gospodarczych.

W ramach ryzyka ESG wyróżnia się ryzyko środowiskowe, społeczne oraz ryzyko z zakresu ładu korporacyjnego (Tabela 4).

W tym miejscu warto rozróżnić pojęcie ryzyka klimatycznego od ryzyka środowiskowego, które bardzo często, ale nie zawsze prawidłowo są stosowane zamiennie. W ramach ryzyka środowiskowego można wyodrębnić ryzyko klimatyczne, które jest pojęciem węższym i odnosi się bezpośrednio do zmian klimatu i ich wpływu na gospodarkę. Ryzyko środowiskowe do-

datkowo zaś obejmuje m.in. takie czynniki jak: zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby, wylesianie i utrata bioróżnorodności, zarządzanie odpadami i recykling oraz gospodarkę zasobami naturalnymi (Tabela 5).

W ramach ryzyka środowiskowego wyróżnia się (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego 2024/1623):

- ryzyko fizyczne – „ryzyko wszelkich negatywnych skutków finansowych dla instytucji, spowodowanych obecnym lub przyszłym wpływem fizycznych skutków czynników środowiskowych na kontrahentów tej instytucji lub na inwestowane przez nią aktywa”. W ocenie tego ryzyka należy wziąć pod uwagę obszary geograficzne, na których zlokalizowane są kluczowe aktywa kontrahentów (np. miejsca produkcji), w szczególności aktywa będące zabezpieczeniem kredytu, poziom ich wrażliwości na zagrożenia związane z różnymi scenariuszami klimatycznymi oraz zabezpieczenia fizyczne. Jeśli w danej lokalizacji występują czynniki ryzyka fizycznego, to bank może się spodziewać materializacji tego ryzyka w przyszłości.
- ryzyko przejścia (transformacji) – „ryzyko wszelkich negatywnych skutków finansowych dla instytucji, spowodowanych obecnym lub przyszłym wpływem przejścia na gospodarkę zrównoważoną pod względem środowiskowym na kontrahentów tej instytucji lub na inwestowane przez nią aktywa”. Przy ocenie tego ryzyka należy wziąć pod uwagę sektory gospodarki, które wspierają finansowane aktywa, lub w których klienci banków prowadzą swoją działalność. Dodatkowo należy przeanalizować

Tabela 4. Rodzaje ryzyka ESG (środowiskowego, społecznego i z zakresu ładu korporacyjnego)

Ryzyko ESG	Ryzyko środowiskowe	„ryzyko wszelkich negatywnych skutków finansowych dla instytucji, spowodowanych obecnym lub przyszłym wpływem czynników środowiskowych na kontrahentów tej instytucji lub na inwestowane przez nią aktywa, w tym czynników związanych z przejściem w kierunku osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju”.
	Ryzyko społeczne	„ryzyko wszelkich negatywnych skutków finansowych dla instytucji, spowodowanych obecnym lub przyszłym wpływem czynników społecznych na kontrahentów tej instytucji lub na inwestowane przez nią aktywa”
	Ryzyko z zakresu ładu korporacyjnego	„ryzyko wszelkich negatywnych skutków finansowych dla instytucji, spowodowanych obecnym lub przyszłym wpływem czynników społecznych na kontrahentów tej instytucji lub na inwestowane przez nią aktywa”

Źródło: Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1623 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogów dotyczących ryzyka kredytowego, ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej, ryzyka operacyjnego, ryzyka rynkowego oraz minimalnego progu kapitałowego, Dz.U.UE.L.2024.1623

Tabela 5. Ryzyko klimatyczne a ryzyko środowiskowe

Cecha	Ryzyko Klimatyczne	Ryzyko Środowiskowe
Definicja	Zagrożenia wynikające ze zmian klimatu i ich skutków	Zagrożenia związane z degradacją środowiska naturalnego
Przykłady	Ekstremalne zjawiska pogodowe (powodzie, susze, huragany)	Zanieczyszczenie powietrza i gleby, utrata bioróżnorodności, wyczerpywanie się zasobów naturalnych
Wpływ na banki	Pogorszenie zdolności kredytowej klientów dotkniętych katastrofami klimatycznymi, spadek wartości zabezpieczenia udzielonego finansowania zakłócenia w działalności operacyjnej banków, banki finansujące wysokoemisyjne sektory mogą utracić zaufanie i dobry wizerunek wśród klientów i inwestorów	Pogorszenie zdolności kredytowej kredytobiorców na skutek generowanych strat związanych z degradacją środowiska, ograniczenie działalności firm w sektorach uzależnionych od eksploatacji zasobów naturalnych, utrata reputacji przez banki wspierające firmy, których działalność wpływa negatywnie na środowisko
Powiązanie z ESG	Głównie „E” (środowiskowe), ale także „S” (społeczne)	„E” (środowiskowe) + wpływ na „S” (społeczne)

Źródło: opracowanie własne

zować bieżące i potencjalne zmiany w polityce publicznej (regulacje w zakresie ESG, pakiety klimatyczne, polityka podatkowa, czy zakres i zasady przyznawania dotacji i subwencji), technologiach i preferencjach rynkowych.

Ryzyka ESG nie są odrębnymi ryzykami, ale urrezeczywistniają się poprzez tradycyjne kategorie ryzyk, takich jak ryzyko kredytowe, rynkowe, płynności, operacyjne, reputacyjne oraz strategiczne (Tabela 6)

Instytucje finansowe powinny kompleksowo uwzględniać ryzyko ESG przy opracowywaniu i wdrażaniu strategii biznesowych oraz polityki zarządzania ryzykiem. Integracja tych czynników jest kluczowa dla zapewnienia długoterminowej stabilności, konkurencyjności i odporności banku na dynamicznie zmieniające się warunki gospodarcze oraz regulacyjne. Skuteczne zarządzanie ryzykiem ESG wymaga uwzględnienia następujących aspektów:

- analiza otoczenia biznesowego – instytucje finansowe powinny dokładnie ocenić stopień swojej ekspozycji na zmiany strukturalne wynikające z czynników ESG, zarówno w gospodarce, systemie finansowym, jak i otoczeniu konkurencyjnym. Ocena ta powinna obejmować różne horyzonty

czasowe – krótki, średni i długi – aby umożliwić bankom elastyczne dostosowanie strategii działania do przyszłych wyzwań i szans.

- ocena wpływu ryzyka ESG na model biznesowy – kluczowe jest zrozumienie, w jaki sposób czynniki ESG mogą oddziaływać na trwałość, efektywność i rentowność modelu biznesowego. Banki powinny uwzględniać potencjalne zmiany w źródłach przychodów, kosztach operacyjnych oraz ogólnej wykonalności strategii w obliczu transformacji gospodarczej i regulacyjnej.
- integracja ryzyka ESG w system zarządzania ryzykiem oraz wdrażanie i monitorowanie strategii ESG – banki powinny nie tylko formułować cele ESG, ale także aktywnie monitorować ich realizację oraz dostosowywać swoje podejście do zmian rynkowych i regulacyjnych.

Potrzeba włączenia ryzyka ESG do systemu zarządzania bankami wynika z unijnych regulacji prawnych (CRD V, CRR II, Taksonomii UE), wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz krajowych rekomendacji nadzorczych (KNF). Specyfika ryzyka ESG sprawia jednak, że nie jest to zadanie proste. Przede wszystkim ryzyka ESG mają charakter wielowymiarowy – nie stano-

Tabela 6. Ryzyka ESG a „tradycyjne” rodzaje ryzyka banków

Rodzaje ryzyka bankowego	Wyszczególnienie
kredytowe	Czynniki ryzyka ESG mogą wpłynąć na zmniejszenie zdolności kredytobiorcy do spłaty posiadanego zadłużenia lub zdolności banku do całkowitego odzyskania wartości udzielonego kredytu. Ekstremalne warunki pogodowe mogą prowadzić do strat materialnych i finansowych kredytobiorców, obniżenia wartości zabezpieczeń udzielonych kredytów oraz zakłóceń w działalności przedsiębiorstw, które będą obniżały zdolność kredytobiorców do obsługi zadłużenia. Czynniki ryzyka przejściowego mogą powodować utratę wartości aktywów „węglowych” (firmy z sektorów wysokoemisyjnych mogą mieć problemy z pozyskaniem finansowania), wzrostu kosztów działalności (na skutek zmian regulacyjnych ale także wzrostu kosztów finansowania), zmian preferencji konsumentów i inwestorów (zmniejszenie zainteresowania firmami wysokoemisyjnymi) Wzrost ryzyka niewypłacalności przedsiębiorstw może nastąpić także na skutek borykania się firm z problemami społecznymi (ryzyko społeczne) wynikającymi np. z nieprzestrzegania przez nie praw pracownika, stosowania nieetycznych praktyk rynkowych, mierzenia się ze zjawiskiem bojkotu konsumentów, czy zwiększonych kosztów pracy wynikających ze zmian regulacjach prawnych w tym zakresie. Zmniejszenie rentowności przedsiębiorstwa i wzrost jego niewypłacalności może wynikać z nieefektywnego systemu zarządzania, braku przejrzystości finansowania oraz stosowania nieetycznych praktyk rynkowych (ryzyko związane z ładem korporacyjnym). Firmy nieefektywnie zarządzane mogą mierzyć się ze zjawiskiem spadku wartości aktywów, a tym samym spadkiem zabezpieczeń pozyskanego finansowania.
rynkowe	Czynniki ryzyka ESG mogą prowadzić do obniżenia wartości aktywów finansowych. Wystąpienie negatywnych czynników ESG (np. powódź, katastrofa ekologiczna, skandal korupcyjny), wprowadzenie regulacji prawnych może prowadzić do gwałtownych spadków cen akcji poszczególnych podmiotów oraz wzrostu zmienności na rynkach finansowych.
płynności	Czynniki ryzyka ESG mogą wpływać negatywnie na płynność finansową banków (zwłaszcza wielkość i stabilność dostępnych dla nich źródeł finansowania), a brak odpowiedniej płynności może ograniczyć zdolność banku do dostosowania się do nowych wymagań ESG. Przykładem może być sytuacja, gdy bank kojarzony z finansowaniem firm wysokoemisyjnych i/lub naruszających normy środowiskowe, może mieć problem z pozyskaniem depozytów od klientów i kapitału od inwestorów wrażliwych na kwestie środowiskowe.
operacyjne	Wystąpienie negatywnych czynników ESG może skutkować utratą lub zmniejszeniem wartości aktywów trwałych. Dodatkowo narasta ryzyko prawne i regulacyjne, a także koszty postępowań sądowych związanych z zaangażowaniem pośrednim lub bezpośrednim banków w realizację (finansowanie) projektów niewpisujących się w koncepcję zrównoważonego rozwoju.

Rodzaje ryzyka bankowego	Wyszczególnienie
reputacyjne	Ryzyko utraty lub zmniejszenia reputacji banków może wzrastać na skutek zaangażowania się banków w finansowanie przedsiębiorstw i projektów niewpisujących się w koncepcję zrównoważonego rozwoju, a także niedostosowania do obowiązujących regulacji prawnych (w tym także w zakresie ujawnień).
strategiczne	Wystąpienie czynników ESG może powodować konieczność modyfikacji lub zmiany stosowanego modelu biznesowego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BIS, *Climate-related risk drivers and their transmission channels*, <https://www.bis.org/bcbs/publ/d517.pdf>

wią odrębnej kategorii ryzyka, lecz są „wpisane” w inne, „tradycyjne” rodzaje ryzyka bankowego. Ich zakres oddziaływania jest szeroki i obejmuje zarówno sektor finansowy, jak i niefinansowy. Dodatkowo charakteryzują się nieliniowością oraz wysokim stopniem niepewności, zarówno pod względem ich przewidywalności, jak i ostatecznego kształtu regulacji prawnych w tym zakresie, które cały czas są w fazie formułowania.

W porównaniu do „tradycyjnych” ryzyk, ryzyka ESG (zwłaszcza klimatyczne), mają znacznie dłuższy horyzont materializacji. Co więcej, ich przyszłe skutki są w dużym stopniu determinowane są działaniami podejmowanymi już dziś. Oznacza to, że obecne decyzje – w tym implementacja regulacji prawnych – w dużym stopniu wpływają na koszty, które w przyszłości poniesie sektor bankowy (Tabela 7).

Tabela 7. „Tradycyjne” ryzyka bankowe a ryzyko ESG

Wyszczególnienie	Tradycyjne ryzyka bankowe	Ryzyko ESG
Źródło ryzyka	Wynika głównie z działalności bankowej, np. udzielania kredytów, przyjmowania depozytów, realizacji operacji finansowych	Wywoływane w zdecydowanej mierze czynnikami zewnętrznymi, takimi jak zmiany klimatyczne, prawa człowieka, różnorodność, etyka biznesu
Horyzont czasowy	Krótkoterminowe i średnioterminowe	Długoterminowe
Mierzalność i prognozowanie ryzyka	Można modelować przy wykorzystaniu standardowych metod pomiaru ryzyka w oparciu o dane historycznych	Trudne do kwantyfikacji, duża niepewność co do przebiegu ryzyka, problem z ilością i jakością pozyskanych danych
Bezpośredniość skutków	Ma bezpośredni wpływ na działalność banku	Wpływa pośrednio lub pośrednio na działalność banków
Zakres oddziaływania	Odnosi się do działalności banku i jego ekspozycji na ryzyko	Ma wymiar globalny (np. zmiany regulacyjne dotyczące ESG wpływają na cały sektor finansowy)

Źródło: opracowanie własne

Warto także wspomnieć o podwójnej istotności ryzyka ESG w działalności instytucji finansowych. Zakłada ona, że z jednej strony czynniki ESG wpływają na funkcjonowanie, rozwój i wyniki banków, z drugiej strony zaś działania podejmowane przez te instytucje – takie jak wybór kierunków finansowania – wywierają wpływ na środowisko oraz społeczeństwo (Tabela 8).

Ryzyko ESG musi być włączone do systemu zarządzania ryzykiem instytucji finansowej. Podobnie jak w przypadku innych ryzyk, na system zarządzania ryzykiem ESG składa się: identyfikacja ryzyka ESG, jego pomiar i ocena, sterowanie ryzykiem, monitorowanie i kontrola oraz raportowanie o ryzyku wraz z oceną skuteczności działań podjętych w celu ograniczenia ryzyka (Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i polityki regionalnej, 2021). Europejski Nadzór Bankowy w raporcie z 8 stycznia 2025 określił wytyczne dotyczące zarządzania ryzykiem środowiskowym, społecznym i w zakresie ładu korporacyjnego (ESG) (EBA, 2025).

W swoim raporcie Europejski Urząd Nadzoru Bankowego zalecił bankom opracowanie strategii i procedur wewnętrznych, które umożliwią regularną (co najmniej raz w roku) identyfikację i pomiar ryzyka ESG w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej, co jest niezbędne do efektywnego nim zarządzania. Procedury te powinny obejmować metody i narzędzia wykorzystywane do identyfikacji czynników ryzyka ESG, oceny istotności (dotkliwości i prawdopodobieństwa realizacji), kanały transmisji ryzyka ESG

do różnych kategorii ryzyka ostrożnościowego oraz wpływu ryzyka ESG na wskaźniki ryzyka finansowego wpływające na ekspozycje instytucji.

W pierwszej kolejności zatem bank powinien zidentyfikować potencjalne ryzyka związanych z czynnikami środowiskowymi, społecznymi i łańcem korporacyjnym poprzez analizę wewnętrznych i zewnętrznych źródeł tych ryzyk, a następnie ocenić ich istotność biorąc pod uwagę zarówno skalę ich wpływu na działalność, jak i prawdopodobieństwo ich wystąpienia. W procesie tym stosuje się podejście podwójnej istotności, tzn. wpływu ESG na organizację i wpływu organizacji społecznej i środowiska. Ocena istotności ryzyka ESG powinna być dostosowana do specyfiki każdego banku, z uwzględnieniem jego skali działalności, modelu biznesowego, struktury portfela kredytowego i inwestycyjnego oraz oferty produktowej i usługowej.

Kluczowymi elementami oceny istotności ryzyka ESG jest określenie podejścia instytucji finansowej do ryzyka ESG, mapowanie istotnych czynników ESG oraz analiza kanałów transmisji, przez które może się zmaterializować jako ryzyko finansowe. Bardzo ważna jest także integracja oceny istotności ryzyka ESG z procesem oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP), która pozwala lepiej modelować potencjalne straty i optymalizować strategię kapitałową. W ramach ICAAP instytucje powinny szczegółowo uzasadniać i dokumentować swoją ocenę istotności ryzyka ESG, uwzględniając stoso-

Tabela 8. Obszary wpływu „tradycyjnych” ryzyk i ryzyka ESG na działalność banku

Wyszczególnienie	Wpływ tradycyjnych ryzyk	Wpływ ryzyk ESG
Polityka kredytowa	Ocena zdolności kredytowej klientów, strategia zarządzania portfelem kredytowym banku	Ograniczenie finansowania firm z branż wysokoemisyjnych, udzielanie kredytów na preferencyjnych warunkach na realizację inwestycji ekologicznych (zielone kredyty, finansowanie OZE)
Inwestycje	Oparte na analizie finansowej i ocenie ryzyka związanego z inwestycją	Uwzględnienie aspektów ESG w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnych, alokacja kapitału do zrównoważonych projektów

Źródło: opracowanie własne

wane metodologie, progi istotności, dane wejściowe oraz kluczowe wnioski, zarówno te wskazujące na istotność ryzyka, jak i te uznane za nieistotne.

W ramach oceny i pomiaru ryzyka środowiskowego kluczowe jest ilościowe określenie ryzyka klimatycznego poprzez analizę prawdopodobieństwa jego materializacji oraz oszacowanie potencjalnych skutków finansowych. Do tego celu można wykorzystać analizę scenariuszową, modelowanie prawdopodobieństwa i skutków finansowych, metody aktuarialne i probabilistyczne oraz analiza kosztów i korzyści (Cost-Benefit Analysis, CBA). W celu uzyskania pełniejszego obrazu ryzyka, w praktyce stosuje się kombinację kilku metod. Na przykład analiza scenariuszowa dostarcza danych wejściowych do modelowania finansowego i testów warunków skrajnych (stress testów). Scenariusze klimatyczne zazwyczaj stanowią punkt wyjścia, ale ich dalsza analiza wymaga zastosowania metod probabilistycznych, modelowania finansowego oraz stress testów. Wybór odpowiednich metod zależy od poziomu ekspozycji jednostki na ryzyko oraz celów analizy.

W ocenie wpływu ryzyka środowiskowego równie istotne jest właściwe zrozumienie skutków finansowych wynikających z innych zagrożeń środowiskowych, takich jak: degradacja ekosystemów, utrata różnorodności biologicznej, ograniczenie usług ekosystemowych, niedostosowanie działalności do regulacji ochrony środowiska.

W procesie oceny ryzyka ESG należy także ustalić Kluczowe Wskaźniki Ryzyka (KRI), obejmujące co najmniej krótkoterminowe i średnioterminowe horyzonty czasowe oraz zakres ekspozycji i portfeli, zgodnie z wynikami oceny istotności ryzyka ESG. KRI umożliwiają bankom monitorowanie, ocenę i szybkie reagowanie na zagrożenia środowiskowe, zanim wpłyną one na stabilność finansową instytucji. Przyjęcie krótkoterminowej i średnioterminowej perspektywy pozwala na identyfikację ryzyk środowiskowych mogących wpłynąć na rentowność klientów i jakość portfela kredytowego, skuteczniejsze zarządzanie portfelem aktywów, minimalizację potencjalnych strat finansowych a także spełnienie wymogów regulacyjnych, takich jak Taksonomia UE, CSRD, SFDR, Basel III/IV. Przykładem KRI w obszarze środowiskowym jest ślad węglowy portfela kredytowego, ekspozycja na sektory wysokoemisyjne, intensywność energetyczna portfela (udział klientów o wysokim zużyciu energii z paliw kopalnych) oraz ryzyko fizyczne związane z klimatem (np. kredyty dla firm

w obszarach zagrożonych klęskami żywiołowymi), odporność na zmiany klimatu.

Kluczowe wskaźniki Ryzyka (KRI) mogą być wyznaczone w obszarze środowiskowym oraz ładu korporacyjnego. Przykładami pierwszych z nich są: procentowy udział kredytów dla przedsiębiorstw związanych z naruszeniami praw człowieka, zaangażowanie banku w finansowanie projektów dotyczących inkluzywności społecznej, ryzyko etyczne w zakresie polityki zatrudnienia banku (np. różnorodność i równość wynagrodzeń), czy wskaźniki skarg klientów na praktyki ESG banku (np. greenwashing). W odniesieniu do ryzyka ładu korporacyjnego można wymienić m.in. transparentność raportowania ESG (czy bank publikuje dane zgodnie z regulacjami CSRD/SFDR), procentowy udział niezależnych członków w radzie nadzorczej, przypadki nadużyć lub korupcji w banku oraz ocena polityki wynagrodzeń zgodnej z zasadami ESG.

W procesie oceny ryzyka ESG w obszarze społecznym oraz ładu korporacyjnego, w przypadku braku początkowych danych ilościowych, banki powinny stosować podejście stopniowe, rozpoczynając od metod jakościowych, takich jak analiza polityk wewnętrznych, wywiady eksperckie czy oceny eksperckie. Następnie, w miarę gromadzenia i strukturyzowania danych, ocena powinna ewoluować w kierunku bardziej zaawansowanych metod ilościowych, obejmujących modelowanie wskaźników, scoring ESG oraz analizę statystyczną. Takie progresywne podejście pozwala nie tylko na systematyczne budowanie bazy danych, ale także na stopniowe zwiększanie precyzji oceny i monitorowania ryzyka ESG. Dzięki temu instytucje finansowe mogą efektywnie zarządzać ekspozycją na ryzyko oraz dostosowywać się do dynamicznie rozwijających się wymogów regulacyjnych i rynkowych.

W celu skutecznej oceny interakcji między różnymi kategoriami ryzyka ESG, wewnętrzne procedury instytucji powinny przewidywać dwustopniowe podejście. W pierwszym etapie każda kategoria ryzyka powinna być oceniana oddzielnie, z uwzględnieniem jej unikalnych charakterystyk, specyfiki branżowej oraz potencjalnych skutków. Dopiero w kolejnym kroku należy przeprowadzić analizę wzajemnych powiązań i współzależności między poszczególnymi kategoriami ryzyka, aby lepiej zrozumieć ich łączny wpływ na organizację. Takie podejście umożliwia nie tylko dokładniejszą identyfikację i kwantyfikację poszczególnych ryzyk, ale także pozwala lepiej zrozumieć ich synergii, efekt domina oraz możliwość wzajemnego wzmocnienia się.

Wewnętrzne procedury instytucji powinny przewidywać wdrożenie solidnych systemów zarządzania informacją w celu identyfikacji, gromadzenia, strukturyzowania i analizowania danych niezbędnych do wspierania oceny, zarządzania i monitorowania ryzyka ESG. Takie systemy powinny być wdrażane w całej instytucji jako część ogólnego zarządzania danymi i infrastruktury IT. Aby zapewnić ich skuteczność i aktualność, banki powinny regularnie przeglądać przyjęte praktyki w zakresie zarządzania danymi w kontekście zachodzących zmian, np. regulacyjnych. Należy również wdrożyć mechanizmy oceny oraz poprawy jakości danych, co pozwoli na ich lepsze wykorzystanie w procesach decyzyjnych.

Przyjęte procedury powinny uwzględniać pozyskiwanie danych ESG zarówno ze źródeł wewnętrznych, jak i zewnętrznych, w tym pochodzących z raportów dotyczących zrównoważonego rozwoju publikowanych przez kontrahentów, w szczególności zgodnie z europejskimi standardami sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju.

W „Wytycznych dotyczących zarządzania ryzykiem środowiskowym, społecznym i ładu korporacyjnego (ESG)” Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) określił zestaw danych z poszczególnych obszarów ESG, które banki powinny uwzględnić w procesie ich pozyskiwania i gromadzenia (Tabela 9)

Czynniki ESG wywierają istotny wpływ na sektor bankowy, oddziałując na jego stabilność i rentowność poprzez kanały transmisji ryzyka. Kanały te stanowią mechanizmy przyczynowe łączące ryzyka ESG z tradycyjnymi kategoriami ryzyka finansowego, na które narażone są banki. Innymi słowy, określają one sposób, w jaki ryzyko ESG materializuje się w ryzyko finansowe, wpływając na kondycję instytucji finansowych. Wyróżnia się trzy główne kanały transmisji ryzyka ESG w sektorze bankowym:

- kanał finansowy – odnosi się do wpływu ryzyka ESG na sytuację finansową banków, obejmując ryzyko kredytowe (związane z pogorszeniem zdolności kredytowej klientów), ryzyko rynkowe (wpływ zmian klimatycznych czy regulacyjnych na wartość aktywów) oraz ryzyko płynnościowe (możliwe trudności w dostępie do finansowania w wyniku negatywnej percepcji inwestorów lub zmian regulacyjnych).
- kanał ekonomiczny – dotyczy wpływu czynników ESG na model biznesowy i działalność operacyjną banków. W jego ramach wyróżnia się ryzyko ope-

racyjne (np. związane z koniecznością dostosowania procesów do nowych standardów zrównoważonego rozwoju), ryzyko strategiczne (wynikające z konieczności dostosowania długoterminowej strategii do zmieniających się oczekiwań rynkowych) oraz ryzyko rentowności (związane np. ze spadkiem przychodów wynikającym z ograniczenia finansowania wysokoemisyjnych sektorów).

- kanał regulacyjny – odnosi się do wpływu regulacji i postaw społecznych na działalność banków. Obejmuje ryzyko regulacyjne (związane z koniecznością spełniania coraz bardziej rygorystycznych wymogów w zakresie ESG), ryzyko reputacyjne (negatywne konsekwencje wynikające z nieprzestrzegania standardów ESG lub niewłaściwej polityki komunikacyjnej) oraz ryzyko prawne (możliwe konsekwencje wynikające z nowych regulacji lub pozwów związanych z ESG).

Monitorowanie wpływu ryzyka ESG na wskaźniki ryzyka finansowego jest dla banków kluczowe z kilku powodów. Przede wszystkim pozwala im na skuteczne dostosowanie polityki kredytowej i inwestycyjnej, minimalizując potencjalne straty. Dzięki analizie tych czynników banki mogą identyfikować sektory bardziej narażone na negatywne konsekwencje ESG (np. przemysł węglowy, paliwowy) oraz lepiej dywersyfikować ryzyko, zwiększając ekspozycję na bardziej zrównoważone branże (zwiększenie finansowania dla „zielonych” sektorów przy jednoczesnym ograniczaniu ekspozycji na sektory wysokoemisyjne). Ograniczają również ryzyko utraty wartości aktywów, co wpływa na długoterminową stabilność finansową.

Banki, które skutecznie monitorują i zarządzają ryzykiem ESG, mogą również liczyć na lepsze warunki finansowania od inwestorów instytucjonalnych, którzy coraz częściej oczekują uwzględniania ESG w strategiach banków. Dodatkowo instytucje finansowe nieprzestrzegające norm ESG są bardziej narażone na ryzyko reputacyjne, które może skutkować utratą klientów i inwestorów. Integracja ESG z zarządzaniem ryzykiem umożliwia bankom oferowanie bardziej atrakcyjnych produktów finansowych, takich jak zielone obligacje czy kredyty preferencyjne dla firm działających zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, co zwiększa ich konkurencyjność.

Monitorowanie wpływu ryzyka ESG na wskaźniki ryzyka finansowego wynika również z rosnących wymogów regulacyjnych. Taksonomia UE, CSRD oraz wytyczne EBA nakładają na banki obowiązek

Tabela 9. Dane pozyskiwane i gromadzone przez banki z poszczególnych obszarów ESG.

Rodzaj ryzyka ESG	Pozyskiwane i gromadzone dane
Ryzyko środowiskowe	- geograficzna lokalizacja kluczowych aktywów (np. zakładów produkcyjnych) oraz ich ekspozycja na zagrożenia środowiskowe, takie jak ekstremalne temperatury, silne wiatry, powodzie czy ruchy masowe, z uwzględnieniem poziomu szczegółowości niezbędnego do właściwej analizy ryzyka fizycznego, a także dostępność ubezpieczenia; - aktualne oraz, jeśli są dostępne, docelowe emisje gazów cieplarnianych (GHG) w zakresie 1, 2 i 3, wyrażone zarówno w wartościach absolutnych, jak i – tam, gdzie to istotne – w wartościach intensywności emisji; - zależność od paliw kopalnych, zarówno w kontekście wykorzystywanych surowców, jak i struktury przychodów; - zapotrzebowanie na energię i wodę oraz ich zużycie, uwzględniając zarówno źródła przychodów, jak i kluczowe czynniki ekonomiczne; - poziom efektywności energetycznej nieruchomości w portfelu oraz zdolność kontrahenta do obsługi zadłużenia; - bieżący i prognozowany wpływ ryzyk oraz szans środowiskowych na sytuację finansową, wyniki i przepływy pieniężne kontrahenta; - strategie transformacyjne przedsiębiorstw, które powinny obejmować informacje na temat odporności modelu biznesowego i strategii na ryzyka ESG, plany dotyczące przejścia na zrównoważoną gospodarkę oraz działania podjęte w celu zapobiegania negatywnym skutkom dla zrównoważonego rozwoju odnosząc się do strategii, polityk i inicjatyw wdrażanych przez przedsiębiorstwo w celu minimalizacji ich negatywnego wpływu na środowisko, społeczeństwo i ład korporacyjny.
Ryzyko społeczne	- Zapewnienie zgodności z Wytycznymi OECD dla Przedsiębiorstw Wielonarodowych, Zasadami ONZ dotyczącymi Biznesu i Praw Człowieka oraz Deklaracją Międzynarodowej Organizacji Pracy w sprawie Podstawowych Zasad i Praw w Pracy, a więc obejmujących informacje na temat poszanowania praw człowieka, zapewnienia godnych warunków pracy, poszanowania praw pracowników, eliminacji dyskryminacji, - identyfikacja i minimalizacja istotnych negatywnych skutków dla pracowników przedsiębiorstwa, osób zatrudnionych w łańcuchu dostaw, społeczności lokalnych oraz konsumentów, w tym wdrażanie działań i procesów należytej staranności mających na celu zapobieganie oraz naprawianie ewentualnych szkód.
Ryzyko związane z ładem korporacyjnym	Zapewnienie zgodności z Wytycznymi OECD dla Przedsiębiorstw Wielonarodowych, Zasadami ONZ dotyczącymi Biznesu i Praw Człowieka oraz Deklaracją Międzynarodowej Organizacji Pracy w sprawie Podstawowych Zasad i Praw w Pracy, a więc obejmujących informacje na temat przejrzystości struktury organizacyjnej i systemu zarządzania, zgodności etyki biznesowej, przeciwdziałaniu korupcji, compliance.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Guidelines on the management of environmental, social and governance (ESG) risks, EBA, EBA/GL/2025/01, <https://www.eba.europa.eu/activities/single-rulebook/sustainable-finance/guidelines-management-esg-risks>

uwzględniania wpływu ESG na ryzyko finansowe. Także instytucje nadzorcze, takie jak Europejski Bank Centralny oraz Komisja Nadzoru Finansowego, wymagają raportowania ryzyk ESG i ich wpływu na portfele kredytowe oraz płynność banków. Skuteczne dostosowanie do tych regulacji pozwala bankom nie tylko spełniać obowiązki prawne, ale także minimalizować ryzyko operacyjne i reputacyjne.

Wewnętrzne procedury banków powinny opierać się na zróżnicowanym podejściu do oceny i zarządzania ryzykiem ESG, łącząc różne metodologie, tj. oparte na ekspozycji (z zastosowaniem wewnętrznych lub zewnętrznych ratingów lub ocen), sektorowa, portfelowa oraz scenariuszowa. Integracja metod pozwoli na kompleksową ocenę ryzyk ESG w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej. Metody oparte na ekspozycji pozwalają na analizę wpływu ryzyk ESG na profil ryzyka i rentowność ich kontrahentów z perspektywy krótkoterminowej. Będą miały zastosowanie na etapie identyfikacji ryzyka i pozwolą na skuteczniejsze reagowanie na zmieniające się regula-

cje prawne oraz trendy pojawiające się na rynku oraz mogą być wsparciem w procesach dostosowywania realizowanych strategii do dynamicznie zmieniających się oczekiwań klientów. Z kolei metody sektorowe i portfelowe będą wykorzystywane na etapie analizy i oceny ryzyka ESG wspierając w procesie planowania oraz definiowania limitów ryzyka i apetytu na ryzyko w perspektywie średnioterminowej. Analiza portfela pod kątem ESG umożliwia ocenę zgodności aktywów banku z celami zrównoważonego rozwoju oraz identyfikację obszarów o wysokim ryzyku ESG. Mogą być zatem pomocne w procesie efektywnej dywersyfikacji oraz optymalizacji portfeli inwestycyjnych i kredytowych banków. Metody scenariuszowe mają zastosowanie w procesie zarządzania i mitygacji ryzyka ESG. Pozwalają na przyjęcie długookresowej perspektywy. Wykorzystanie scenariuszy opartych na rzetelnych danych naukowych i zaawansowanych modelach prognostycznych stanowi istotne wsparcie procesu planowania strategicznego i budowaniu odporności instytucji na zmiany rynkowe i regulacyjne. Każda z metod będzie

Tabela 10. Powiązanie ryzyk ESG z wskaźnikami ryzyka finansowego banków

Rodzaj ryzyka	Wskaźnik	Opis	Wpływ ESG
ryzyko kredytowe	Probability of Default (PD)	Prawdopodobieństwo niewypłacalności klienta	Firmy z sektorów wysokoemisyjnych mogą mieć wyższe PD z powodu ryzyka regulacyjnego i reputacyjnego
	Loss Given Default (LGD)	Strata w przypadku niewypłacalności	Aktywa narażone na ESG (np. ropa, węgiel) mogą tracić wartość, zwiększając LGD
	Exposure at Default (EAD)	Wartość ekspozycji kredytowej na moment niewypłacalności	Firmy o niskim ESG mogą stracić dostęp do kredytów, zmieniając profil EAD banków
	Risk-Weighted Assets (RWA)	Aktywa ważone ryzykiem	ESG może zwiększać wagę ryzyka dla aktywów niezgodnych ze zrównoważonym rozwojem
	Expected Credit Loss (ECL)	Oczekiwane straty kredytowe	Firmy narażone na ESG mogą wymagać większych rezerw na straty kredytowe
	Credit Spread	Różnica między rentownością obligacji firmy a obligacjami rządowymi	Firmy o wysokim ryzyku ESG mogą mieć wyższe spready kredytowe

Rodzaj ryzyka	Wskaźnik	Opis	Wpływ ESG
ryzyko rynkowe	Value at Risk (VaR)	Maksymalna możliwa strata w danym okresie	Wysoka zmienność cen aktywów ESG zwiększa ryzyko VaR
	Expected Shortfall (ES)	Oczekiwane straty w ekstremalnych scenariuszach	ESG może prowadzić do niespodziewanych strat, np. nagłego spadku wartości firm wysokoemisyjnych
	Beta ESG	Wrażliwość ceny akcji na czynniki ESG	Firmy z wyższym ryzykiem ESG mogą być bardziej zmienne
	Green Premium (Greenium)	Różnica w rentowności między zielonymi obligacjami a tradycyjnymi	ESG może prowadzić do niższych rentowności obligacji zielonych
	Carbon-adjusted Stock Returns	Skorygowany o emisję CO ₂ zwrot z akcji	Firmy z wysokim śladem węglowym mogą mieć niższe zwroty z akcji
ryzyko płynności	Liquidity Coverage Ratio (LCR)	Minimalny poziom płynnych aktywów	ESG może wpłynąć na dostępność finansowania
	Net Stable Funding Ratio (NSFR)	Wskaźnik stabilnego finansowania netto	ESG może wpłynąć na zdolność do pozyskania stabilnych źródeł finansowania
	Green Asset Ratio (GAR)	Udział aktywów zgodnych z ESG w portfelu banku	Nowy wskaźnik regulacyjny UE dla banków
	Deposit Run-off Rate (DRR)	Prawdopodobieństwo wycofania depozytów	Firmy nienależycie zarządzające ESG mogą doświadczać odpływu inwestorów
ryzyko operacyjne	Operational Risk Losses	Straty operacyjne wynikające z różnych ryzyk	Naruszenia ESG mogą prowadzić do kar i sankcji
	ESG Litigation Risk Index	Ocena ryzyka procesów sądowych związanych z ESG	Firmy naruszające ESG mogą mieć wyższe ryzyko prawne
	ESG Reputation Score	Ocena reputacji firmy pod kątem ESG	Niższa reputacja ESG może prowadzić do problemów operacyjnych
ryzyko systemowe	Climate Stress Test Results	Wyniki testów warunków skrajnych uwzględniających ESG	Banki muszą analizować odporność na zmiany klimatyczne
	Green Finance Growth Rate	Tempo wzrostu finansowania zielonych projektów	ESG napędza zmiany w systemie finansowym
	Carbon Exposure of the Financial System	Udział aktywów wysokoemisyjnych w systemie finansowym	Instytucje finansowe narażone na węgiel i ropę mogą być bardziej podatne na zmiany regulacyjne

Źródło: opracowanie własne

W przypadku oceny narażenia na ryzyka środowiskowe poszczególnych ekspozycji finansowych, wewnętrzne procedury instytucji powinny obejmować analizę czynników ryzyka i kryteriów uwzględniających zarówno fizyczne, jak i transformacyjne źródła ryzyka. W przypadku dużych instytucji finansowych obejmować powinny co najmniej takie aspekty, jak:

- a) stopień podatności na zagrożenia środowiskowe, z uwzględnieniem położenia geograficznego kluczowych aktywów kontrahentów i gwarantów lub fizycznych zabezpieczeń wspierających ekspozycje, przy uwzględnieniu zarówno ekspozycji bilansowych, jak i pozabilansowych;
- b) stopień podatności na ryzyka transformacyjne, uwzględniający istotne zmiany technologiczne, wpływ obowiązujących lub nadchodzących regulacji środowiskowych dotyczących sektora działalności kontrahenta, obecny i – jeśli dotyczy – docelowy poziom emisji gazów cieplarnianych w wartościach absolutnych oraz, tam gdzie ma to zastosowanie, w wartości intensywności emisji, wpływ zmieniających się preferencji rynkowych, a w przypadku ekspozycji na nieruchomości mieszkaniowe lub komercyjne – poziom efektywności energetycznej oraz zdolność kontrahentów do obsługi zadłużenia;
- c) podatność modelu biznesowego kontrahenta i/ lub jego łańcucha dostaw na poważne zakłócenia wynikające z czynników środowiskowych, takich jak utrata bioróżnorodności, niedobór wody czy zanieczyszczenie;
- d) ekspozycja kontrahenta na ryzyko reputacyjne i ryzyko prawne, z uwzględnieniem zakończonych, toczących się lub zbliżających się postępowań sądowych związanych z kwestiami środowiskowymi;
- e) (planowany) okres zapadalności lub struktura terminowa ekspozycji lub aktywów;
- f) czynniki ograniczające ryzyko, takie jak prywatne lub publiczne ubezpieczenia, np. w ramach krajowych systemów ochrony przed katastrofami lub podobnych mechanizmów, oraz zdolność kontrahenta do zapewnienia odporności na ryzyka transformacyjne i fizyczne, w tym poprzez planowanie transformacji uwzględniające perspektywę przyszłą.

W przypadku oceny ryzyk społecznych i ładu korporacyjnego na poziomie ekspozycji banki powinny wdrożyć procesy należytej staranności, mające na celu ocenę wpływu tych ryzyk na sytuację finansową kontrahentów oraz podatności ich modelu biznesowego na czynniki społeczne i związane z ładem korporacyjnym. Ocena ta powinna uwzględniać zgodność klientów korporacyjnych z normami społecznymi i zasadami ładu korporacyjnego, narażenie kontrahenta na ryzyko prawne wynikające z kwestii społecznych i zarządczych, a także obowiązujące przepisy w jurysdykcji, w której prowadzi działalność.

Wewnętrzne procedury instytucji powinny uwzględniać sektorowe i portfelowe metodologie, w szczególności mapy cieplne, które wizualizują ryzyka ESG w poszczególnych (pod)sektorach gospodarki za pomocą wykresów lub systemu skalowania. Metodologie te powinny umożliwiać bankom mapowanie ich portfeli pod kątem czynników ryzyka ESG oraz identyfikację ewentualnej koncentracji na jednym lub większej liczbie rodzajów ryzyka ESG.

W kontekście ryzyk związanych ze zmianą klimatu wewnętrzne procedury instytucji powinny przewidywać zastosowanie co najmniej jednej metodologii dopasowania portfela, umożliwiającej ocenę zgodności portfeli instytucji ze ścieżkami klimatycznymi i/ lub scenariuszami referencyjnymi na poziomie sektorowym. Ponadto banki powinny rozważyć ocenę zgodności na poziomie kontrahenta, np. poprzez porównanie intensywności emisji gazów cieplarnianych (GHG) danego kontrahenta z odpowiednim wskaźnikiem sektorowym.

Wnioski płynące z oceny dostosowania portfela do celów klimatycznych powinny być wykorzystane do oceny i monitorowania ryzyka wynikające z niedopasowania kontrahentów i/ lub portfeli do ścieżek zgodnych z obowiązującymi celami klimatycznymi. Mogą być także wykorzystane do w procesie podejmowania decyzji dotyczących kształtowania i wdrażania apetytu na ryzyko, strategii biznesowej oraz planowania transformacji, w tym poprzez określanie priorytetów w zakresie zaangażowania wobec określonych kontrahentów, dostosowywanie ekspozycji portfela do długoterminowych celów klimatycznych, wdrażanie odpowiednich działań zarządczych i kontrolnych, a także rozwijanie strategii alokacji kapitału zgodnej z regulacyjnymi oraz rynkowymi wymogami dotyczącymi zrównoważonego finansowania. Dodatkowo, instytucje mogą wykorzystywać te informacje do optymalizacji swoich strategii inwestycyjnych, identyfikacji potencjalnych obszarów wzrostu

oraz innowacji w ramach zielonej transformacji, a także do podejmowania decyzji dotyczących ograniczania lub stopniowego wycofywania się z inwestycji w podmioty lub sektory o wysokim poziomie ryzyka transformacyjnego.

Banki powinny uzasadniać i dokumentować swoje wybory metodologiczne, w tym wybór scenariusza/y oraz roku bazowego, dobór sektorów oraz – w przypadku instytucji finansowych niekwalifikujących się do dużych – identyfikację reprezentatywnej próby ekspozycji, a także wszelkie istotne zmiany w wykorzystanych metodologiach. W sytuacji, gdy brakuje danych niezbędnych do pomiaru zgodności z celami klimatycznymi, banki w zależności od potrzeb i możliwości mogą wykorzystać dane zastępcze (raporty klimatyczne, dane branżowe, modele ekonometryczne), zastosować metodologię szacowania oparte na porównywalnych podmiotach, wykorzystać średnie sektorowe lub historyczne trendy emisji. Każda decyzja związana z wykorzystaniem alternatywnych metod powinna być przez bank dokładnie udokumentowana, a ewentualne luki powinny być jasno wskazane w raportach zarządczych i regulacyjnych. Instytucje finansowe powinny także na bieżąco monitorować zakres i źródła dostępnych danych oraz zmiany w metodologiach oceny zgodności z celami klimatycznymi, by ograniczać stosowane przybliżenia i szacunki. W tym celu należy śledzić pojawiające się nowe źródła danych (szczegółowe raporty emisji, sektorowe benchmarki klimatyczne czy inicjatywy związane z ujawnianiem informacji ESG przez przedsiębiorstwa i rynki finansowe), dostosowywać modele analityczne (np. poprzez uwzględnienie podejść opartych na sztucznej inteligencji) weryfikację stosowanych założeń oraz wdrażanie dobrych praktyk rynkowych (np. zaleceń, wytycznych i rekomendacji Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA).

Fundamentalną rolę w zarządzaniu ryzykiem ESG odgrywają Kluczowe Wskaźniki Efektywności (KPI) umożliwiając bankom skuteczne monitorowanie i ocenę wdrażanych strategii zrównoważonego rozwoju. Dzięki mierzalnym wskaźnikom instytucje finansowe mogą śledzić postępy w realizacji celów związanych z ochroną środowiska, odpowiedzialnością społeczną oraz ładem korporacyjnym, zapewniając większą kontrolę nad ryzykiem i długoterminową stabilność.

KPI stanowią również kluczowe narzędzie w zarządzaniu portfelem kredytowym oraz podejmowaniu strategicznych decyzji biznesowych. Pozwalają one identyfikować obszary ESG obciążone najwyż-

szym ryzykiem, umożliwiając wdrażanie skutecznych działań minimalizujących potencjalne zagrożenia. Co więcej, wskaźniki te wspierają optymalną alokację kapitału, ograniczając ekspozycję na sektory wysokiego ryzyka i promując zrównoważone finansowanie.

Dostosowanie działalności do regulacji unijnych, takich jak Taksonomia UE, SFDR czy CSRD, wymaga od banków transparentnego raportowania i dostarczania obiektywnych danych dotyczących ESG. Wykorzystanie KPI w tym procesie zwiększy transparentność raportowania oraz umożliwiając skuteczną komunikację banków z szerokim gronem interesariuszy.

KPI są wyznaczane w odniesieniu do poszczególnych obszarów ESG. Przykładami KPI w obszarze środowiskowym są redukcja śladu węglowego (w tonach CO₂), wartość finansowania projektów ekologicznych, czy odsetek kredytów dla sektorów zrównoważonych (np. OZE). KPI stosowane do obszaru społecznego to m.in. liczba inicjatyw na rzecz inkluzji finansowej, odsetek kobiet na stanowiskach kierowniczych, wskaźnik etycznego zatrudnienia, a w zakresie ładu korporacyjnego - liczba przypadków naruszeń zasad etyki, poziom niezależności rady nadzorczej oraz wskaźnik zgodności z regulacjami ESG.

Raportowanie ryzyka ESG (Environmental, Social, Governance) to etap zarządzania ryzykiem ESG obejmujący systematyczne zbieranie, analizowanie i prezentowanie informacji o ryzykach ESG zgodnie z wymogami obowiązujących regulacji prawnych. Jednej strony raportowanie ryzyka ESG jest niezbędne do spełnienia wymogów regulacyjnych, z drugiej – pełni rolę strategicznego narzędzia, które wspiera długoterminową stabilność i wzmacnia konkurencyjność organizacji na rynku.

3.1. Zarządzanie ryzykiem ESG w bankach komercyjnych

Banki komercyjne, świadome znaczenia ryzyka ESG, włączyły go do swoich systemów zarządzania ryzykiem. Integracja ryzyka ESG staje się kluczowym elementem ich strategii, a metody jego identyfikacji, pomiaru, zarządzania i monitorowania są dostosowane do specyfiki każdego banku. Informacje na ten temat są ujmowane w raportach ESG, jednak zakres dokonywanych ujawnień różni się w zależności od banku (Tabela 11).

Tabela 11. Zarządzanie ryzykiem ESG w bankach komercyjnych

Bank	Zarządzania ryzykiem ESG
Alior Bank	- Integracja ryzyka ESG w ramach systemu zarządzania ryzykiem: - ujęcie w Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy Kapitałowej Alior Banku S.A. jako ryzyka przekrojowe - włączenie w proces wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej (ICAAP). - Organizacja zarządzania ryzykiem ESG - wybrani członkowie zarządu Banku są bezpośrednio odpowiedzialni za obszar ESG oraz ryzyka ESG - oparcie na trzech liniach obrony: I – jednostki biznesowe; II – Jednostki ryzyka, Kontrola finansowa, Bezpieczeństwo, Compliance; III – Audyt wewnętrzny oceniający zarządzanie ryzykiem przez pierwszą i drugą linię obrony. - Ryzyka ESG wpływają na poszczególne, rozpoznawane rodzaje ryzyka w banku, do których należą ryzyko: kredytowe, operacyjne, rynkowe, płynności, reputacji i braku zgodności. - Zarządzanie ryzykami związanymi z klimatem w procesie kredytowym Klienta Biznesowego - ryzyka fizyczne – obecne lub potencjalne zagrożenia, które wynikają z fizycznych skutków zmiany klimatu, degradacji środowiska. Ocena ryzyk fizycznych, przeprowadzana jest z uwzględnieniem możliwości narażenia na występowanie gwałtownych zdarzeń spowodowanych ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi i długotrwałymi procesami zmian klimatu. - ryzyko przejścia (transformacji) – odnosi się do niepewności związanej z terminem i szybkością procesu dostosowania do zrównoważonej środowiskowo gospodarki. Ryzyko związane z transformacją rozpatrywane jest w kontekście zmiany klimatu i wynika głównie z przejścia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu. Ryzyko przejścia oceniane jest w kontekście wpływu na sytuację finansową kredytobiorców. - Uwzględnienie ryzyka ESG w procesie kredytowym Klienta Biznesowego: - wyznaczanie poziomu ryzyka przy wykorzystaniu Karty ryzyk ESG –umożliwia ustalenie poziomu ryzyka środowiskowego, społecznego, związanego z zarządzaniem oraz ryzyka fizycznego i ryzyka przejścia, - wpływ branży prowadzonej działalności, lokalizacji siedziby i miejsca prowadzonej działalności lub lokalizacji prowadzonego przedsięwzięcia na wyznaczenie poziomu ryzyk ESG. W określonych przypadkach Bank wymaga pogłębionej analizy czynników ryzyk ESG (Due Diligence) oraz dodatkowych dokumentów (ekspertyzy i informacje dodatkowe). - zgodnie z Polityką Zarządzania Ryzykiem Kredytowym, Bank co do zasady nie finansuje przedsięwzięć mogących mieć negatywny wpływ na klimat i środowisko naturalne lub niedozwolonych przez ustawodawstwo polskie lub konwencje międzynarodowe związane z ochroną zasobów bioróżnorodności lub dziedzictwa kulturowego. - ograniczenie finansowania w branżach uznanych za niezgodne z normami zrównoważonego rozwoju – Bank zwraca szczególną uwagę na finansowanie sektorów uznanych za wrażliwe pod kątem ryzyka ESG (w tym klimatycznego). - Wspieranie zrównoważonego rozwoju klientów i gospodarki poprzez ofertę produktów kredytowych

Bank	Zarządzania ryzykiem ESG
mBank	• Włączanie ryzyka ESG do systemu zarządzania ryzykiem – zarządzanie ryzykiem na wszystkich poziomach struktury organizacyjnej - od Rady Nadzorczej i Zarządu, poprzez wyspecjalizowane komitety i jednostki organizacyjne, na jednostkach biznesowych kończąc • Organizacja zarządzania ryzykiem ESG • oparcie na trzech liniach obrony: I – jednostki biznesowe; II – jednostki organizacyjne obszaru zarządzania ryzykiem oraz Departament Bezpieczeństwa, Inspektor Danych Osobowych i Departament Compliance; III – Audyt wewnętrzny niezależnie oceniający zarządzanie ryzykiem przez pierwszą i drugą linię obrony • Rozróżnienie dwóch najważniejszych podkategorii ryzyka środowiskowego: • ryzyko fizyczne – ryzyko wystąpienia negatywnych skutków finansowych wynikających ze zmian klimatu, w tym częstszego występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i stopniowych zmian klimatu, a także degradacji środowiska • ryzyko przejścia – ryzyko poniesienia przez instytucje nieprzewidzianych kosztów finansowych, które mogą wynikać, bezpośrednio lub pośrednio, z procesu dostosowywania się tych instytucji do wymogów gospodarki niskoemisyjnej i bardziej zrównoważonej środowiskowo • Uwzględnienie kwestii związanych z ESG w dokumentacji kredytowej oraz w procesie wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej (ICAAP) • Ograniczanie wpływu na klimat i społeczeństwo poprzez polityki kredytowe – regulujące podejście do finansowania branż o pozytywnym i negatywnym oddziaływaniu (np. Polityka obsługi sektorów wrażliwych pod względem ryzyka reputacji mBanku, Polityka kredytowa dotycząca branż istotnych z punktu widzenia polityki klimatycznej UE).
Bank Pekao S.A.	• Uwzględnienie ryzyk ekologicznych wynikających z • przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i „odporną” na zmianę klimatu • fizycznych zmiany klimatu. • Zarządzanie ryzykiem ESG poprzez polityki i procedury, np. przeciwdziałania korupcji, zgłaszania naruszeń, zarządzania konfliktem interesów • Zarządzanie ryzykiem poprzez dążenie do zmiany struktury bilansowej portfela kredytowego – stopniowe ograniczanie zaangażowania finansowego wobec działalności wysokoemisyjnej, przy jednoczesnym zwiększaniu zaangażowania w finansowanie projektów o charakterze zielonym lub zrównoważonym • Ocena ryzyka specyficznego transakcji, w szczególności ryzyka prawnego, reputacji, politycznego, ekologicznego, ryzyka nieprzestrzegania przez klienta zasad społecznej odpowiedzialności biznesu, prania pieniędzy i finansowania terroryzmu • Ocena ryzyka kredytowego – użycie metodologii i wytycznych opracowanych przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Europejski Organ Nadzoru Bankowego (European Banking Authority – EBA). • Ze względu na ryzyko ESG Bank, co do zasady, nie finansuje: • nowych projektów dotyczących wydobycia węgla kamiennego i brunatnego • nowych projektów energetycznych opartych o węgiel kamienny i brunatny, z wyłączeniem projektów wspierających transformację polskiej energetyki, • działalności generującej istotne zagrożenie dla środowiska naturalnego i kwestii społecznych

Bank	Zarządzania ryzykiem ESG
Bank PKO BP	• Integracja ryzyka ESG do systemu zarządzania ryzykiem w Grupy Kapitałowej – określenie procesów zarządzania ryzykiem ESG w sposób kompleksowy włączając je do istniejących ram zarządzania ryzykiem • Organizacja zarządzania ryzykiem ESG • Za funkcjonowanie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem odpowiada Zarząd Banku • Zarządzanie ryzykiem ESG wspierają wszystkie komitety, które funkcjonują w Banku w zakresie swoich działań i kompetencji związanych z ryzykiem ESG. • Celem zarządzania ryzykiem ESG jest wspieranie zrównoważonego rozwoju oraz budowy długookresowej wartości Banku przez zintegrowane zarządzanie wpływem czynników ESG • Zarządzenie ryzykiem ESG uwzględnia perspektywę podwójnej istotności: wpływu czynników ESG na działalność, wynik finansowy i rozwój banku oraz wpływu działalności Banku na społeczeństwo i środowisko • Ocena ryzyka kredytowego przedsiębiorstw za pomocą stress testów klimatycznych – metodyka oparta jest na modyfikacji sprawozdań finansowych klientów i uwzględnia kluczowe czynniki środowiskowe takie jak ceny gazów cieplarnianych (GHG), nakłady inwestycyjne, energochłonność budynków, oraz ryzyko związane z suszami. Zastosowanie scenariuszy obejmujących horyzont czasowy 1 roku, 3 lat i 30 lat pozwala na dokładną analizę ryzyka zarówno krótkoterminowego jak i długoterminowego. • Zarządzanie ryzykiem z zakresu środowiska przy pomocy strategicznego limitu tolerancji na ryzyko ESG jest - miarą tolerancji ryzyka jest iloraz wartości kredytów dla klientów z branż wysokoemisyjnych i wartości sumy bilansowej Banku. W 2023 roku udział kredytów dla klientów z branż wysokoemisyjnych wyniósł 0,19% (przy limicie tolerancji dla Banku $\leq 1,6\%$) wobec wartości na koniec 2022 roku wynoszącej 0,38% (przy limicie tolerancji dla Banku $\leq 0,8\%$).

Bank	Zarządzania ryzykiem ESG
ING Bank Śląski	- Włączenie zarządzania ryzykiem ESG (identyfikacji, pomiaru, oceny, ograniczania, monitoringu, raportowania) do standardowych procesów w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym, rynkowym, płynności i finansowania oraz operacyjnym - Organizacja zarządzania ryzykiem: - CRO (Chief Risk Officer) – członek zarządu odpowiedzialny za realizację kluczowych zadań w ramach wdrożenia zarządzania ryzykiem ESG - Komitet Ryzyka ESG – stały komitet banku zajmujący się sprawami związanymi z ryzykiem ESG, z CRO jako przewodniczącym - Zespół Ryzyka ESG działający w ramach Departamentu Regulacji Ryzyka - Zarządzanie ryzykiem ESG w ramach trzech linii obrony: I – identyfikacja, ocena i monitorowanie ryzyka ESG w ramach standardowych działań opisanych w politykach zarządzania ryzykiem kredytowym, operacyjnym i polityce zgodności; II - Jednostki Pionu CRO – kreowanie polityki zarządzania ryzykiem ESG i jej implementację ESG; III – Departament Audytu Wewnętrznego – kontrola i ocena ram zarządzania ryzykiem ESG. - Zarządzanie ryzykiem ESG w ryzyku kredytowym: W ramach ryzyka transformacji - Realizacja deklaracji odejścia od finansowania działalności związanej z wydobyciem, handlem lub wytwarzaniem energii elektrycznej/ cieplnej z węgla energetycznego - wraz z końcem 2025 roku ostatnie finansowania pozostające w portfelu banku będą zakończone - Zarządzanie ryzykiem w segmencie detalicznych kredytów hipotecznych poprzez ustalenie maksymalnego udziału nowego finansowania przeznaczonego na nieruchomości o najniższej efektywności energetycznej (RAS –parametry apetytu na ryzyko dla nowej sprzedaży). - Ocena wpływu ryzyka transformacji na poziom kosztów ryzyka portfela kredytów korporacyjnych – przy pomocy testu warunków skrajnych uwzględniającego ryzyko transformacji W ramach ryzyka fizycznego klimatu - Ocena udziału ekspozycji wrażliwej na gwałtowne lub długotrwałe zagrożenia fizyczne w ekspozycji wobec przedsiębiorstw za pomocą opracowanej metody - Określenie ram tolerancji na ryzyko ESG – wskazanie sektorów i obszarów wykluczonych z finansowania i objętych restrykcjami, z którymi związane jest m.in. szczególnie wysokie ryzyko negatywnego wpływu na środowisko naturalne oraz wysokie ryzyko negatywnego wpływu społecznego - Metody oceny ryzyka: - zasady i ramy ustalone wg wytycznych EBA/GL/2020/06 z 29 maja 2020 roku w sprawie udzielania i monitorowania kredytów - Heatmapy ryzyka środowiskowego – dla portfela kredytów hipotecznych i portfela pożyczek gotówkowych - test warunków skrajnych pod kątem ryzyka transformacji dla portfela klientów korporacyjnych oraz detalicznych kredytów hipotecznych (w oparciu o trzy scenariusze standardowo wykorzystywane w stres testach ICAAP)

Bank	Zarządzania ryzykiem ESG
BNP Paribas Bank Polska	- Włączenie ryzyka ESG do wewnętrznych ram zarządzania ryzykiem poprzez uwzględnienie ryzyka ESG jako podtypu ryzyka kredytowego w Strategii zarządzania ryzykiem oraz Apetycie na ryzyko Ograniczania i kontroli ryzyka ESG – opracowanie zasad pomiaru ryzyka ESG w procesie wyznaczania kapitału wewnętrznego Banku (ICAAP) - Organizacja zarządzania ryzykiem ESG: - Chief Sustainability Officer (CSO) - główny koordynator kwestii zrównoważonego rozwoju w organizacji, w tym ryzyka ESG - Sustainability Council (Rada ds. Zrównoważonego Rozwoju) z CSO na czele - Oparcie na trzech niezależnych liniach obrony: I – jednostki biznesowe (zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej); II - jednostki organizacyjne Obszaru Ryzyka, Obszaru Finansów, Pionu Monitoringu Zgodności oraz Pionu Prawnego (pomiar, monitorowanie, kontrola i raportowanie ryzyk); III – Pion Audytu Wewnętrznego (ocena działań związanych z zarządzaniem ryzykiem) - Ocena ryzyka ESG w procesie kredytowym: - Kwestionariusze oceny ESG opracowanie w oparciu o wymogi EBA/GL/2020/06 z dnia 29 maja 2020 - Weryfikacja kredytobiorców pod kątem wdrożenia lub planu wdrożenia rozwiązań chroniących ich działalność przed negatywnymi skutkami zmiany klimatu (np. korzystają z OZE, redukują emisje gazów cieplarnianych, ograniczają zużycie zasobów naturalnych) - Ocena wrażliwości klientów na ryzyka fizyczne (związane z gwałtownymi oraz długotrwałymi zmianami klimatu) i ryzyko przejścia (związane z transformacją kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie) - Wskaźniki KPI przypisane ryzykom związanym z klimatem: m.in. redukcja emisji CO₂, poziom zrównoważonych aktywów

Bank	Zarządzania ryzykiem ESG
Bank Millennium	- Integracja zarządzania ryzykiem ESG do systemu zarządzania ryzykiem banku - Organizacja zarządzania ryzykiem ESG: - Członek Zarządu Banku ds. Ryzyka – nadzór nad zarządzaniem ryzykiem ESG - Komitety Ryzyka – przegląd polityk, zasad i praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem – w tym ryzykiem ESG - Departament Ryzyka – odpowiada za integrację ryzyka ESG do ogólnego systemu zarządzania ryzykiem - Ocena i zarządzanie ryzykiem klimatycznym w dwóch kategoriach: - Ryzyko fizyczne – odnosi się do finansowego wpływu zmian klimatu i degradacji środowiska - Ryzyko przejścia – odnosi się do straty finansowej, która może wynikać, bezpośrednio lub pośrednio, z procesu dostosowywania się do niskoemisyjnej i bardziej zrównoważonej środowiskowo gospodarki - Zarządzanie ryzykiem ESG poprzez: - zwiększenie udziału finansowania sektorów i projektów wspierających transformację w stronę gospodarki niskoemisyjnej - brak udzielania nowego finansowania klientom z branż uznawanych za szkodliwe dla środowiska lub społeczeństwa - Wskaźniki ryzyka związanego z klimatem - bank planuje wdrożenie miar ekspozycji swojego portfela aktywów finansowych na ryzyko klimatyczne - wskaźnik Green Asset Ratio (GAR) - miara udziału aktywów zrównoważonych środowiskowo wg kryteriów technicznych Taksonomii UE w skonsolidowanych aktywach ogółem

Bank	Zarządzania ryzykiem ESG
Bank Handlowy w Warszawie S.A. (Citi Handlowy)	- Integracja ryzyka ESG do systemu zarządzania ryzykiem banku jako ryzyka, mogącego pojawić się w ramach każdego z podstawowych rodzajów ryzyka - Organizacja zarządzania ryzykiem ESG: - Sektor Zarządzania Ryzykiem – odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolowanie i raportowanie ryzyka - Wiceprezes - Chief Risk Officer (CRO) – nadzoruje Sektor Zarządzania Ryzykiem - Analiza ryzyka klimatycznego w ramach ICCAP – ocena istotności ryzyka klimatycznego i uwzględnienie go w taksonomii ryzyk banku - Wdrożenie polityki zarządzania czynnikami ryzyka zrównoważonego rozwoju (ESG) dla usługi doradztwa inwestycyjnego - Ocena ryzyka klimatycznego – wykorzystanie tabeli branżowych Ratingów Ryzyka Klimatycznego (ang. Climate Risk Rating heatmap) zawierającą ocenę ryzyka fizycznego i przejścia dla poszczególnych branż - Włączenie oceny ryzyka ESG do procesu oceny ryzyka kredytowego – obejmuje trzy etapy: - wstępna ocena ryzyka – ocena due diligence działalności klienta, ocena ratingu klimatycznego - indywidualne weryfikacja i aprobata oceny - monitorowanie i raportowanie – zagregowanych informacji zarządczych dotyczących portfela klientów instytucjonalnych pod względem Ratingu Ryzyka Klimatycznego i ekspozycji o negatywnym wpływie na środowisko i społeczeństwo

Bank	Zarządzania ryzykiem ESG
Santander Bank	- Włączanie zarządzania ryzykiem ESG do systemu zarządzania ryzykiem w organizacji - Włączenie kwestii ESG do procesu oceny ryzyka kredytowego, wyceny zabezpieczeń i późniejszego monitoringu - Organizacja zarządzania ryzykiem ESG: - oparcie na trzech niezależnych i uzupełniających się poziomach, tzw. liniach obrony - odpowiedzialność przypisana do Pionu Zarządzania Ryzykiem (od 2023 r.) - ramach pionu utworzone zostało Biuro Zarządzania Ryzykiem - odpowiedzialność na poziomie zarządu – Wiceprezes zarządzający Pionem Zarządzania Ryzykiem - Realizacja strategii Banku w zakresie ESG, poprzez: - analizy emisyjności portfela kredytowego, - rozwój polityk i narzędzi analitycznych wspierających klientów w transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej - Ryzyka związane ze zmianą klimatu są identyfikowane i analizowane w ramach dwóch kategorii: - ryzyka fizyczne - wynikają z rosnącej dotkliwości i częstotliwości ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz ze stopniowej i długotrwałej zmiany wzorców klimatycznych w średnim i długim okresie - ryzyka transformacyjne – związane z procesem przechodzenia w kierunku gospodarki niskoemisyjnej - Analiza i ocena ryzyka - identyfikacja sektorów wrażliwych na ryzyka klimatyczne i ocena istotności ryzyk klimatycznych dla tych sektorów za pomocą macierzy istotności na poziomie poszczególnych sektorów, która stała się podstawą raportowania dla portfeli: Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej (BCB), Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (CIB) oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz dla portfela kredytów hipotecznych - analiza wrażliwości portfela na ryzyka klimatyczne, poprzez ocenę wrażliwości najbardziej narażonych sektorów wchodzących w jego skład - stopniowe włączanie do procesów identyfikacji, wyceny i monitorowania ryzyk bankowych informacji o ilościowej ocenie ryzyk klimatycznych (i szerzej ESG) - uwzględnienie wskaźników dotyczących ryzyk ESG w analizach ryzyka operacyjnego, rynkowego i ryzyka płynności - Włączanie ryzyk klimatycznych do oceny ryzyka na etapie procesów kredytowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów ESG i stron internetowych banków

Polskie banki włączają ryzyka ESG (Environmental, Social, Governance) do zintegrowanego systemu zarządzania ryzykiem. Proces ten obejmuje opracowanie i wdrożenie wewnętrznych procedur, które pozwalają na identyfikację, ocenę i pomiar ryzyka oraz sterowanie i monitorowanie ryzyka ESG. Niezwykle istotnym elementem tego podejścia jest także systematyczna kontrola i transparentne raportowanie, co umożliwia bankom minimalizowanie zagrożeń, dostosowanie się do wymogów regulacyjnych oraz budowanie długoterminowej stabilności i odpowiedzialności biznesowej.

Większość banków opiera system zarządzania ryzykiem ESG na modelu tzw. trzech linii obrony:

- I linia obrony: jednostki biznesowe – odpowiedzialne za identyfikację i pierwszą ocenę ryzyka ESG w procesach operacyjnych;
- II linia obrony: jednostki ds. ryzyka, compliance i finansów – kontrolują, monitorują i raportują ryzyka ESG;
- III linia obrony: Audyt wewnętrzny – ocenia skuteczność zarządzania ryzykami ESG.

Ze względu na szeroki zakres działań związanych z ryzykiem ESG, banki tworzą wyspecjalizowane jednostki organizacyjne, które odpowiadają za jego identyfikację, ocenę i zarządzanie. Kluczowa odpowiedzialność za wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem ESG zazwyczaj spoczywa na członku zarządu pełniącym funkcję Chief Risk Officer (CRO). To on stoi na czele struktur, takich jak działy, komitety i zespoły ds. ryzyka ESG, zapewniając ich efektywne funkcjonowanie.

Większość banków w Polsce postrzega ryzyka ESG jako czynnik przekrojowy, wpływający na kluczowe obszary ryzyka, takie jak ryzyko kredytowe, operacyjne, rynkowe, płynności, reputacyjne oraz zgodności z regulacjami. Szczególną rolę ryzyka ESG odgrywają w procesie oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP), gdzie uwzględniane są jego potencjalne skutki dla stabilności finansowej i wypłacalności banku.

Ryzyka związane z klimatem i jego zmianami rozpatrywane są przez banki w dwóch kategoriach, jako ryzyko fizyczne (związane z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi i zmianami klimatycznymi w średnim i długim okresie oraz stopniową degradacją środowiska) oraz ryzyko przejścia (wynikające

z konieczności dostosowania się do gospodarki niskoemisyjnej).

W ocenie ryzyka ESG stosowane są metody wypracowane przez banki i zgodne z wytycznymi opracowanymi przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Europejski Organ Nadzoru Bankowego (European Banking Authority – EBA). Na przykład ryzyko klimatyczne może być oceniane z wykorzystaniem tabeli branżowych Ratingów Ryzyka Klimatycznego (ang. Climate Risk Rating heatmap), które pozwala na ocenę ryzyka fizycznego i przejścia dla poszczególnych branż. Inne narzędzia stosowane do oceny ryzyka ESG to:

- Karty ryzyka ESG – uwzględniają branżę, lokalizację i specyfikę działalności klienta, pomagając w identyfikacji kluczowych zagrożeń.
- Stress testy klimatyczne – symulują potencjalne skutki zmian klimatycznych dla instytucji finansowej w różnych scenariuszach.
- Testy warunków skrajnych (stress tests) – oceniają odporność banku na nagłe i ekstremalne zmiany w zakresie ryzyk ESG.
- Macierze i mapy ryzyka – pozwalają na wizualizację i ocenę ekspozycji na ryzyko ESG, pomagając w podejmowaniu decyzji strategicznych.

Dzięki zastosowaniu wielowymiarowych metod analizy ryzyka ESG, banki mogą lepiej przewidywać zagrożenia, skuteczniej nimi zarządzać oraz dostosowywać swoje strategie do dynamicznie zmieniającego się otoczenia regulacyjnego i rynkowego.

Większość banków wdrożyła szczegółowe zasady oceny ryzyka ESG w procesie kredytowym dla klientów biznesowych, a niektóre rozszerzyły je również na klientów indywidualnych.

W ramach zarządzania ryzykiem ESG polskie banki stosują szereg narzędzi i strategii, które pozwalają na minimalizowanie ekspozycji na ryzyka środowiskowe, społeczne i związane z ładem korporacyjnym. Najczęściej wykorzystywane metody obejmują:

- Polityki ograniczające finansowanie działalności niezgodnej z koncepcją zrównoważonego rozwoju – banki wprowadzają restrykcje dotyczące wsparcia sektorów uznawanych za wysokoemisyjne lub kontrowersyjne, takich jak górnictwo węgla, przemysł zbrojeniowy czy inne branże

o znacznym wpływie na środowisko. W efekcie projekty oparte na węglu kamiennym i brunatnym nie kwalifikują się, albo w niedalekiej przyszłości nie będą mogły liczyć na pozyskanie finansowania w większości banków. Z kolei inicjatywy o pozytywnym wpływie na środowisko i społeczeństwo są aktywnie wspierane, a banki chętnie udzielają im finansowania.

- Rozwój i dostosowanie oferty produktowo-usługowej – banki coraz częściej wdrażają zielone produkty finansowe, takie jak kredyty ekologiczne, obligacje zrównoważone czy instrumenty wspierające transformację energetyczną klientów, a oferta produktów i usług finansowych wspierających transformację w kierunku gospodarki niskoemisyjnej jest stale rozwijana. Banki coraz częściej angażują się w finansowanie odnawialnych źródeł energii, ekologicznych inwestycji oraz sektorów zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, wspierając tym samym zieloną transformację i odpowiedzialny rozwój gospodarczy.
- Bliska współpraca z klientami – banki nie tylko dostosowują swoją ofertę, ale także aktywnie doradzają klientom w zakresie przejścia na zrównoważoną gospodarkę. Takie podejście minimalizuje ekspozycję banku na ryzyka ESG i jednocześnie wspiera transformację gospodarczą. Jest to model podobny do stosowanego przez banki skandynawskie, które koncentrują się na współpracy z klientami w obszarach transformacji energetycznej, czystej wody, gospodarki odpadami i ściekami.

Banki monitorują skuteczność wdrożonych strategii zarządzania ryzykiem ESG za pomocą kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), które umożliwiają wczesne wykrywanie potencjalnych zagrożeń. Wskaźniki te pozwalają na szybką reakcję i wdrożenie działań korygujących, minimalizując negatywne skutki ryzyk ESG. Przykładami takich wskaźników są: liczba naruszeń regulacji w obszarze ESG, liczba zgłoszeń przypadków mobbingu, dyskryminacji lub korupcji, skala incydentów środowiskowych, takich jak przypadki zanieczyszczenia czy wycieki substancji szkodliwych. Drugą grupą wskaźników wykorzystywanych w monitorowaniu efektywności zarządzania ryzykiem ESG są kluczowe wskaźniki efektywności (KPI). Odzwierciedlają one stopień realizacji celów ESG określonych w strategii banku, umożliwiając mierzalną ocenę postępów w zakresie zrównoważonego rozwoju. Przykładowe KPI to redukcja emisji

CO₂, zmniejszenie zużycia energii lub wody, udział energii odnawialnej w źródłach energii, udział zielonych aktywów w aktywach ogółem. Z raportu „Zielone finanse po polsku. Edycja 3” (PWC, 2024) wynika, że obecnie około 2/3 banków w Polsce wdrożyło KRI i KPI dla ryzyk ESG, a 42% z nich ustanowiło konkretne cele i limity dla tych wskaźników. Przykładem są cele dotyczące redukcji emisji CO₂ w finansowanych projektach i przedsiębiorstwach, realizowane m.in. w ramach międzynarodowych inicjatyw, takich jak Science Based Targets Initiative (SBTi) czy Net Zero Banking Alliance (NZBA).

3.2. Zarządzanie ryzykiem ESG w bankach spółdzielczych

Banki spółdzielcze uwzględniają zarządzanie ryzykiem ESG w swoich strategiach zrównoważonego rozwoju, jednak szczegółowe informacje na temat stosowanych metod identyfikacji, oceny i monitorowania ryzyka są zazwyczaj ograniczone. W większości przypadków strategie ESG koncentrują się na minimalizacji ryzyka poprzez oferowanie i promowanie zrównoważonych produktów i usług oraz redukcję negatywnego wpływu działalności banku na środowisko.

Niektóre banki spółdzielcze już od kilku lat integrują ryzyka ESG z całościowym systemem zarządzania ryzykiem, opierając się na modelu trzech linii obrony, podobnie jak duże banki komercyjne. Różnica polega jednak na tym, że banki spółdzielcze zazwyczaj nie posiadają dedykowanych jednostek zajmujących się wyłącznie ryzykiem ESG – zarządzanie tym obszarem jest zazwyczaj rozproszone w ramach istniejących struktur organizacyjnych.

W zakresie ryzyka klimatycznego, banki spółdzielcze coraz częściej identyfikują i oceniają jego wpływ w procesach kredytowych. Kluczową strategią ograniczania ryzyka jest unikanie finansowania podmiotów, których działalność przyczynia się do negatywnych zmian klimatycznych. Przykładem takiego podejścia jest wprowadzanie limitów dotyczących udziału finansowania wysokoemisyjnych klientów w całkowitym portfelu kredytowym, co pozwala na lepszą kontrolę ekspozycji banku na ryzyka związane ze zmianami klimatycznymi.

Chociaż banki spółdzielcze dysponują mniejszymi zasobami niż duże instytucje komercyjne, coraz bardziej świadomie dostosowują swoje strategie zarządzania ryzykiem ESG, aby spełniać rosnące wymagania regulacyjne i rynkowe.

4. Greenwashing

4.1. Istota i znaczenie pojęcia greenwashingu

Choć termin greenwashingu funkcjonuje od 1986 roku, to jednak nadal brak jest jednej uniwersalnej definicji tego pojęcia. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB – ang. EBA), w przygotowanym raporcie „Greenwashing monitoring and supervision” opublikowanym we wrześniu 2024 roku opisał to zjawisko jako “praktykę, w której oświadczenia, deklaracje, działania lub komunikacja związane ze zrównoważonym rozwojem nie odzwierciedlają jasno i uczciwie profilu zrównoważonego rozwoju jednostki, produktu finansowego lub usługi finansowej. Praktyka ta może wprowadzać w błąd konsumentów, inwestorów lub innych uczestników rynku. Należy zaznaczyć, że wprowadzające w błąd twierdzenia związane ze zrównoważonym rozwojem mogą wystąpić i rozprzestrzenić się w sposób umyślny lub nieumyślny. W obu przypadkach prowadzą do poniesienia odpowiedzialności.” (EBA, 2024)

Mimo że w ramach regulacyjnych UE (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje – Taksonomia EU, Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych, Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych) pojawia się kilka odniesień do greenwashingu, nie obejmują one jego wszystkich potencjalnych form, którymi zajmują się trzy Europejskie Urzędy Nadzoru (przegląd aktualnie dostępnych definicji można znaleźć w załączniku do Raportu z postępów prac Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego, opublikowanego 31 maja 2023 r.).

Właśnie ze względu na wiele form jakie może przyjmować greenwashing, ważne jest jego wspólne jednakowe zrozumienie przez organizacje nadzorcze, instytucje finansowe i przedsiębiorstwa. Europejskie Urzędy Nadzoru przedstawiły charakterystykę zjawiska greenwashingu by wszyscy uczestnicy rynku mieli wspólny punkt odniesienia. Najważniejsze elementy tej charakterystyki znajdują się w następujących akapitach.

Po pierwsze, trzeba mieć świadomość, że czynniki napędzające greenwashing są wieloaspektowe i złożone. Należą do nich znaczny wzrost popytu na

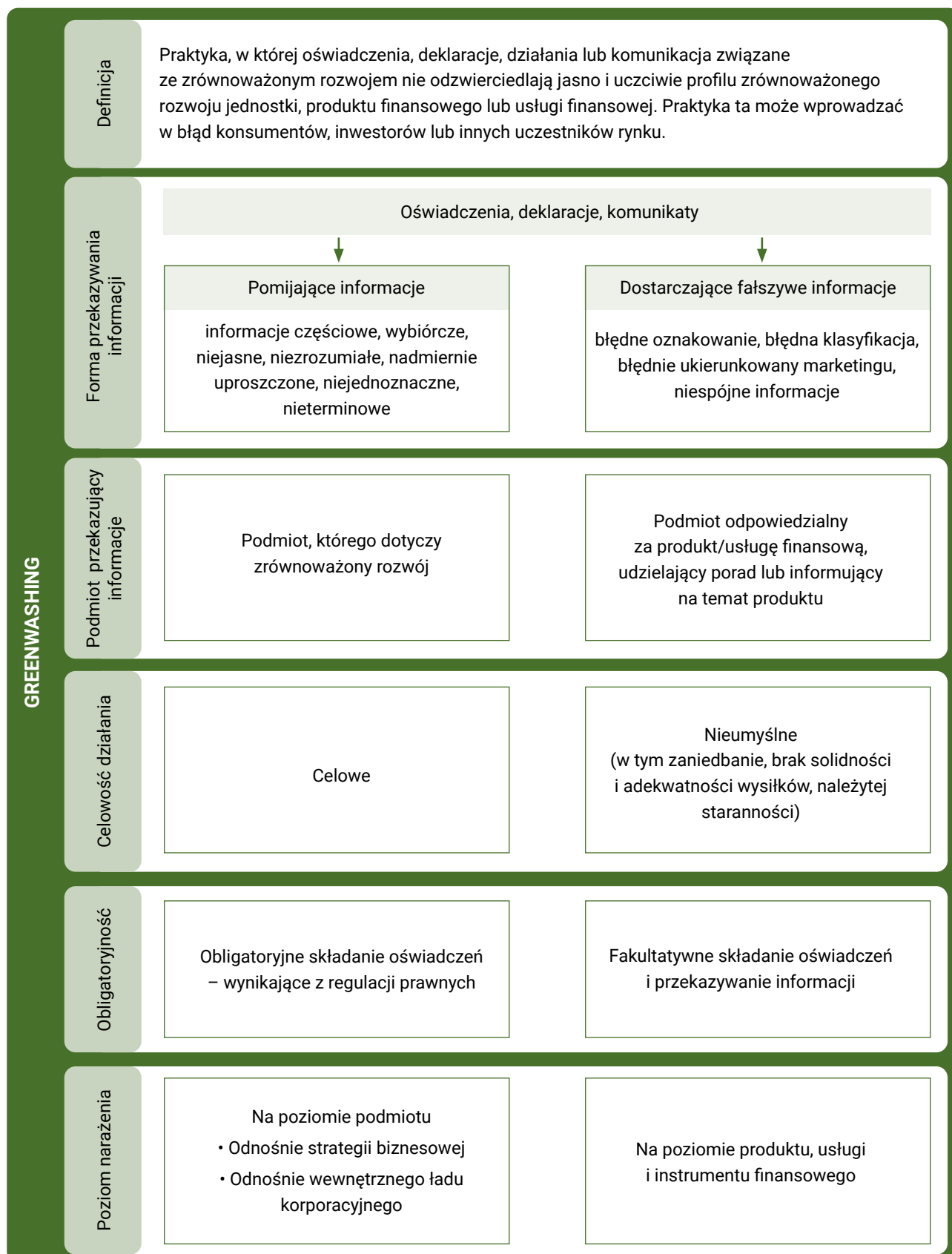
produkty o cechach zrównoważonego rozwoju, konkurencyjna potrzeba firm, aby poprawić swój profil zrównoważonego rozwoju, w tym zrównoważoną ofertę produktów, szybko zmieniający się krajobraz regulacyjny, niespójności lub brak jasności niektórych przepisów i koncepcji regulacyjnych, problemy z jakością i dostępnością danych, brak wiedzy specjalistycznej i umiejętności w systemie finansowym oraz luki w wiedzy finansowej. Jasne zdefiniowanie i lepsze zrozumienie greenwashingu jest kluczowym krokiem w kierunku lepszego radzenia sobie z jego przyczynami.

Greenwashing może wystąpić w związku ze stosowaniem konkretnych ujawnień wymaganych przez unijne ramy regulacyjne dotyczące zrównoważonych finansów lub w związku z ogólnymi zasadami – jak to opisano w ogólnym prawodawstwie finansowym UE lub, bardziej szczegółowo, w prawodawstwie UE dotyczącym zrównoważonych finansów. Ponadto greenwashing może wystąpić w odniesieniu do podmiotów, które nie podlegają przepisom UE dotyczącym zrównoważonych finansów w ich obecnym brzmieniu.

Oświadczenia, komunikaty i deklaracje dotyczące zrównoważonego rozwoju mogą wprowadzać w błąd na kilka sposobów. Jednym z nich jest pominięcie informacji istotnych dla konsumentów, inwestorów lub decyzji innych uczestników rynku, w tym, podawanie informacji częściowych, wybiórczych, niejasnych, niezrozumiałych, nadmiernie uproszczonych, niejednoznacznych lub nieaktualnych. Drugim sposobem wprowadzania w błąd jest podawanie informacji fałszywych, niezgodnych w prawą, w tym błędne oznakowanie produktów, ich błędna klasyfikacja, błędnie ukierunkowany marketing, niespójne informacje.

Należy pamiętać, że zjawisko greenwashingu może wystąpić w dowolnym momencie, w którym składane są oświadczenia, deklaracje, działania lub komunikaty dotyczące zrównoważonego rozwoju, w tym na różnych etapach cyklu biznesowego produktów lub usług finansowych (np. produkcja, dostawa, marketing, sprzedaż, monitorowanie) lub w łańcuchu wartości zrównoważonych finansów.

Wprowadzające w błąd twierdzenia dotyczące zrównoważonego rozwoju mogą pojawiać się i rozprzestrzeniać celowo lub nieumyślnie, przy czym umyślność, zaniedbanie lub brak solidności i nieodpowiedniości działań w zakresie należytej staranności mogą, w stosownych przypadkach, stanowić

Rysunek 4. Charakterystyka zjawiska greenwashingu

Źródło: opracowanie własne na podstawie Greenwashing monitoring and supervision. Final Report. EBA/REP/2024/09. (<https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2024-05/a12e5087-8fd2-451f-8005-6d45dc838ffd/Report%20on%20greenwashing%20monitoring%20and%20supervision.pdf>)

czynniki obciążające w kontekście działań nadzorczych i egzekucyjnych.

Greenwashing może występować na poziomie podmiotu (np. w odniesieniu do strategii zrównoważonego rozwoju podmiotu lub jego wyników), na poziomie produktu finansowego (np. w odniesieniu do strategii zrównoważonego rozwoju produktów lub ich wyników) lub na poziomie usług finansowych, w tym doradztwa (np. w odniesieniu do integracji preferencji związanych ze zrównoważonym rozwojem z udzielaniem porad finansowych).

Mówiąc o greenwashingu na poziomie podmiotu, należy pamiętać, że może być wywołany przez podmiot, którego dotyczą komunikaty odnoszące się do zrównoważonego rozwoju, przez podmiot odpowiedzialny za produkt lub podmiot udzielający porad lub informacji na temat produktu, ale także przez strony trzecie. (np. dostawców ocen ESG lub zewnętrznych weryfikatorów).

Wskutek greenwashingu może, choć nie musi, powstać natychmiastowa szkoda dla indywidualnych konsumentów lub inwestorów (w szczególności poprzez niewłaściwą sprzedaż) lub nieuczciwa przewaga konkurencyjna. Jednak nawet bez tych skutków, nie powstrzymany greenwashing może podważyć zaufanie do zrównoważonych rynków finansowych i polityk.

W przedstawionych powyżej informacjach na temat greenwashingu, „podmioty” rozumie się jako przedsiębiorstwa lub pośredników finansowych lub niefinansowych, którzy wytwarzają, emitują i/lub dystrybuują instrumenty finansowe, produkty; „produkt finansowy lub usługa finansowa” oznacza wszystkie instrumenty finansowe, papiery wartościowe oraz produkty inwestycyjne, bankowe, ubezpieczeniowe i emerytalne, a także wszystkie usługi finansowe istotne dla każdego rozpatrywanego sektora; pojęcie „konsumentów” obejmuje wszystkich klientów detalicznych i profesjonalnych.

4.2. Ramy regulacyjne UE odnoszące się do greenwashingu

Unijne ramy regulacyjne podejmują problemem greenwashingu głównie za pośrednictwem:

- I. przepisów i zasad dotyczących wprowadzania w błąd i nieuczciwych praktyk handlowych,

- II. szczegółowych wymogów związanych ze zrównoważonym rozwojem.

Do pierwszej kategorii regulacji odnoszą się przepisy dotyczące komunikacji i marketingu, których celem jest eliminowanie fałszywych lub wprowadzających w błąd twierdzeń dotyczących zrównoważonego charakteru działalności firm, w tym dostawców usług finansowych. Greenwashing, jako rodzaj niewłaściwego postępowania i rodzaj wprowadzającej w błąd komunikacji, może być objęty obowiązującymi przepisami dotyczącymi nieuczciwych praktyk handlowych i wprowadzającej w błąd reklamy. Wprowadzające w błąd twierdzenia dotyczące zrównoważonego rozwoju mogą być rozpatrywane i/lub karane na podstawie ogólnych przepisów o ochronie konsumentów i inwestorów w UE, w szczególności zasady przekazywania informacji w sposób jasny i uczciwy oraz niewprowadzania w błąd. Częściowe regulacje w tym zakresie można znaleźć już w Dyrektywie o nieuczciwych praktykach handlowych (Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym – tzw. UCPD), a poszerzenie regulacji w niej zawartych zawiera zmieniająca ją Dyrektywa ws. greenwashingu (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/825 z dnia 28 lutego 2024 r. w sprawie zmiany dyrektyw 2005/29/WE i 2011/83/UE w odniesieniu do wzmocnienia pozycji konsumentów w procesie transformacji ekologicznej poprzez lepszą ochronę przed nieuczciwymi praktykami oraz lepsze informowanie). Uzupełnieniem Dyrektywy ws. greenwashingu ma być Dyrektywa ws. oświadczeń środowiskowych (2023/0085), która jest w fazie projektu, a jej celem jest ograniczenie zjawiska greenwashingu poprzez nakazanie firmom uzasadniania swoich oświadczeń dotyczących ochrony środowiska solidnymi dowodami.

Poza wymienionymi dyrektywami, regulacje dotyczące greenwashingu zawierają również: Dyrektywa w sprawie rynków instrumentów finansowych (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych – tzw. MiFID II), Dyrektywa w sprawie kredytów hipotecznych (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami – tzw. MCD) i Dyrektywa w sprawie kredytów konsumenckich (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2023/2225 z dnia 18 paź-

dziennika 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki – tzw. CCD2).

Druga kategoria regulacji odnoszących się do greenwashingu dotyczy bardziej szczegółowo ram zrównoważonego finansowania, w tym taksonomii UE, wymogów ujawniania zrównoważonego rozwoju i opracowywania nowych standardów lub etykiet dla produktów finansowych. Spośród regulacji, które mają na celu ochronę konsumentów i inwestorów przed greenwashingiem, Dyrektywa ws. greenwashingu stanowi nadrzędny element ustawodawstwa UE regulującego nieuczciwe praktyki handlowe w transakcjach między przedsiębiorstwem a konsumentem. Ma zastosowanie do wszystkich praktyk handlowych, które mają miejsce przed (tj. w trakcie reklamy lub marketingu), w trakcie i po transakcji między przedsiębiorstwem a konsumentem, w tym w odniesieniu do usług finansowych, obejmujących wszelkie usługi o charakterze bankowym, inwestycyjnym lub płatniczym.

Ochronę konsumentów mają także zapewnić: Dyrektywa w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFID II) oraz inne regulacje sektora finansowego, takie jak Dyrektywa w sprawie kredytów konsumenckich (CCD II) i Dyrektywa w sprawie kredytów hipotecznych (MCD). Określają one wymogi dotyczące przejrzystości i rzetelności komunikacji marketingowej firm inwestycyjnych, instytucji kredytowych oraz dostawców kredytów konsumenckich. Zgodnie z wymogami, wszystkie informacje kierowane do klientów muszą być uczciwe, jasne i niewprowadzające w błąd, a ich zgodność z regulacjami jest nadzorowana przez odpowiednie organy, które posiadają uprawnienia dochodzeniowe i egzekucyjne.

Z kolej w ochronie inwestorów przed zjawiskiem greenwashingu pomaga Dyrektywa MiFID II pełniąca kluczową rolę w regulowaniu komunikacji marketingowej związanej z inwestycjami zrównoważonymi. Dyrektywa ta przyczynia się do zwiększenia przejrzystości rynku finansowego, umożliwiając inwestorom detalicznym podejmowanie świadomych decyzji inwestycyjnych, zgodnych z ich indywidualnymi preferencjami w zakresie zrównoważonego rozwoju. Dodatkowo, wprowadzone przez Komisję Europejską zmiany legislacyjne wzmacniają ochronę inwestorów i konsumentów, szczególnie w kontekście rosnącego znaczenia zielonych produktów finansowych. Z kolei MCD i CCD II regulują udzielanie kredytów konsumenckich, w tym tych promowanych jako ekologiczne, nakładając wymóg dostarczania precyzyjnych i rzetelnych informacji przed oraz w trakcie

trwania umowy. Podobnie, jak w przypadku MiFID II, nadzór nad zgodnością z przepisami sprawują organy regulacyjne, które mają zapewnić skuteczną kontrolę i eliminację nieuczciwych praktyk.

Wszystkie te regulacje stanowią podstawę ochrony inwestorów i konsumentów przed wprowadzeniem w błąd, szczególnie w kontekście oświadczeń dotyczących zrównoważonego rozwoju. Trwające zmiany legislacyjne dodatkowo wzmacniają wymogi związane z ochroną środowiska, zwiększając odpowiedzialność instytucji finansowych za ich deklaracje dotyczące zrównoważonych inwestycji.

Unijne ramy regulacyjne w zakresie zrównoważonych finansów nie tylko chronią konsumentów i inwestorów, ale także odgrywają kluczową rolę w zapobieganiu greenwashingowi. Ostatnie zmiany legislacyjne umożliwiły precyzyjne definiowanie zrównoważonych działań gospodarczych, poprawę przejrzystości oraz harmonizację kryteriów i etykietowania zielonych produktów finansowych.

Taksonomia UE stanowi istotne narzędzie klasyfikacji działań zrównoważonych środowiskowo, określając jasne kryteria oraz wprowadzając wymogi ujawniania informacji. Dzięki temu zmniejsza potrzebę subiektywnej interpretacji i poprawia porównywalność danych, co ogranicza ryzyko fragmentacji rynku. Dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych taksonomia UE pełni podwójną funkcję: zwiększa transparentność w zakresie ujawnień o ekologiczności działań oraz stanowi punkt odniesienia dla definiowania i monitorowania zielonych produktów finansowych, takich jak obligacje ekologiczne czy ekologiczne pożyczki hipoteczne. Tym samym wzmacnia rzetelność deklaracji instytucji finansowych i przyczynia się do ograniczania ryzyka greenwashingu.

Poza wymogami dotyczącymi przejrzystości określonymi w Taksonomii, ramy ujawniania informacji ESG stają się coraz bardziej złożone, porównywalne i wiarygodne. Ich celem jest zwiększenie transparentności instytucji kredytowych w obszarze zrównoważonego rozwoju, co ma kluczowe znaczenie dla przeciwdziałania oraz wykrywania przypadków greenwashingu. Obowiązek ujawniania informacji ESG wspiera ograniczanie tego zjawiska i ułatwia jego nadzorowanie. Większa przejrzystość ujawnień w zakresie zrównoważonego rozwoju pozwala interesariuszom na dokładniejszą ocenę cech ekologicznych danego produktu finansowego. Bardziej rygorystyczne standardy przejrzystości sprzyjają odpowiedzialności rynkowej i wzmacniają rozliczal-

ność, skłaniając instytucje finansowe do bardziej skrupulatnego monitorowania i weryfikowania swoich deklaracji oraz zobowiązań w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Unijne regulacje w zakresie zielonych finansów wprowadzają kluczowe zmiany mające na celu zwiększenie przejrzystości i ograniczenie ryzyka greenwashingu. Jednym z istotnych kroków jest rozporządzenie UE w sprawie zielonych obligacji (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2631 z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie europejskich zielonych obligacji oraz opcjonalnego ujawniania informacji na temat obligacji wprowadzanych do obrotu jako zrównoważone środowiskowo i obligacji powiązanych ze zrównoważonym rozwojem), które określa jednolite wymogi dla emitentów, którzy chcą używać nazwy „europejskie zielone obligacje” lub „EuGB”. Ma to na celu poprawę spójności i wiarygodności rynku zielonych obligacji oraz eliminację przypadków fałszywego przedstawiania zadłużenia jako ekologicznego.

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) rekomenduje także zharmonizowaną definicję zielonej pożyczki, która mogłaby stać się podstawą dobrowolnej etykiety dla takich produktów. Standardy te zwiększyłyby przejrzystość zarówno dla instytucji finansowych, jak i kredytobiorców, zmniejszając jednocześnie ryzyko greenwashingu.

Warto też zwrócić uwagę na aktualizację regulacji odnoszących się do ryzyka finansowego wynikającego z greenwashingu, które wprowadza tzw. pakiet CRD VI/CRR III (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1623 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogów dotyczących ryzyka kredytowego, ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej, ryzyka operacyjnego, ryzyka rynkowego oraz minimalnego progu kapitałowego; Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1619 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie zmiany dyrektywy 2013/36/UE w odniesieniu do uprawnień nadzorczych, sankcji, oddziałów z państw trzecich i ryzyk środowiskowych, społecznych i z zakresu ładu korporacyjnego). Wprowadza on nowe wymogi dla instytucji mające na celu zapewnienie solidnego zarządzania ryzykiem ESG, w ramach którego należy brać pod uwagę ryzyko finansowe wynikające z greenwashingu.

Wprowadzone w ostatnich latach zmiany regulacyjne w UE doprowadziły do stworzenia zrównoważonych

ram finansowych, które powinny przyczynić się do zapobiegania greenwashingowi, umożliwić jego skuteczną identyfikację i monitorowanie, w szczególności poprzez określenie szczegółowych definicji i kryteriów oraz zapewnienie większej przejrzystości i porównywalności praktyk poszczególnych instytucji. Jednakże ramy te są nadal w trakcie wdrażania, a w związku z tym napotykają na różnorodne wyzwania.

Rekomendacje dotyczące dalszych zmian w istniejących regulacjach i wprowadzania nowych przepisów zaproponowane w raporcie Europejskie Urzędu Nadzoru Bankowego, przedstawiają się następująco (EBA, 2024):

- 1) Zapewnienie stabilności regulacyjnej poprzez dokończenie i skuteczne wdrożenie zarówno obecnych, jak i planowanych inicjatyw. Mowa tu o przepisach dotyczących przeciwdziałania wprowadzającym w błąd oświadczeniom (np. UCPD, MiFID II, MCD, CCD, CCD II) oraz kluczowe elementy regulacyjne w zakresie finansów zrównoważonych, takie jak taksonomia UE, CSRD, EuGB czy oceny ESG. Dodatkowo konieczne jest wyjaśnienie statusu i dalszych działań w ramach projektu Eco-label, który dotyczy detalicznych produktów finansowych, w tym depozytów.
- 2) Podejmowanie działań mających na celu zapewnienie spójności różnych elementów ram regulacyjnych, rozwiązywanie problemów związanych z udostępnianiem danych i ich użytecznością oraz wspieranie międzynarodowej interoperacyjności norm zrównoważonego rozwoju.
- 3) Rozważenie ustanowienia sektorowych planów działania i ścieżek transformacji zgodnych z przepisami UE i celami zrównoważonego rozwoju jako punktu odniesienia dla oświadczeń i zobowiązań dotyczących zrównoważonego rozwoju, w tym oświadczeń związanych z finansowaniem transformacji.
- 4) Wdrożenie zalecenia EUNB dotyczącego wprowadzenia zharmonizowanej ogólnej definicji zielonej pożyczki, odpowiedniego doradztwa dla klientów banków, ujawniania informacji, kompetencji i wiedzy pracowników instytucji oraz dobrowolnej etykiety zielonej pożyczki, zgodnie z propozycjami zawartymi w raporcie EUNB na temat zielonych pożyczek i hipotek.
- 5) Wdrożenia zaleceń trzech Europejskich Urzędów Nadzoru, które należy uwzględnić we wspólnej

Tabela 12. Źródła greenwashingu i potencjalne środki łagodzące regulacje

Potencjalne źródła greenwashingu	Regulacje unijne mogące przeciwdziałać greenwashingowi
Marketing i praktyki komercyjne	- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFID 2) - Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki (CCD 2) - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi (MCD)
Produkty i usługi bankowe	
Zielone pożyczki	Taksonomia UE, zalecenia Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) dotyczące definicji, odpowiedniego doradztwa dla klientów banków, ujawniania informacji, kompetencji i wiedzy personelu oraz dobrowolnego oznaczania
Zielone hipoteki	Taksonomia UE, zalecenia Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) dotyczące definicji, odpowiedniego doradztwa dla klientów banków, ujawniania informacji, kompetencji i wiedzy personelu oraz dobrowolnego oznaczania
Depozyty	Brak konkretnych regulacji
Zielone obligacje	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2631 z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie europejskich zielonych obligacji oraz opcjonalnego ujawniania informacji na temat obligacji wprowadzanych do obrotu jako zrównoważone środowiskowo i obligacji powiązanych ze zrównoważonym rozwojem
Zielone sekurytyzacje	- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2631 z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie europejskich zielonych obligacji oraz opcjonalnego ujawniania informacji na temat obligacji wprowadzanych do obrotu jako zrównoważone środowiskowo i obligacji powiązanych ze zrównoważonym rozwojem - Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2024/1700 z dnia 5 marca 2024 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych określających, w odniesieniu do prostej, przejrzystej i standardowej sekurytyzacji tradycyjnej nieobejmującej ABCP oraz w odniesieniu do prostej, przejrzystej i standardowej sekurytyzacji bilansowej, treść, metody i prezentację informacji dotyczących głównych niekorzystnych skutków związanych z aktywami finansowanymi przez ekspozycje bazowe dla czynników zrównoważonego rozwoju

Pożyczki powiązane ze zrównoważonym rozwojem	Brak konkretnych regulacji, jedynie ogólne polityki określone w zaleceniu Komisji Europejskiej w sprawie finansowania zielonej transformacji
Obligacje powiązane ze zrównoważonym rozwojem	Częściowo: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2631 z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie europejskich zielonych obligacji oraz opcjonalnego ujawniania informacji na temat obligacji wprowadzanych do obrotu jako zrównoważone środowiskowo i obligacji powiązanych ze zrównoważonym rozwojem
Doradztwo finansowe i dyskrecjonalne zarządzanie portfelem	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych
Poziom organizacji	
Roszczenie dotyczące obecnych cech zrównoważonego rozwoju	Wytyczne raportowania ESG: - Taksonomia UE - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju - Framework Filar III
Roszczenie dotyczące wyników zrównoważonego rozwoju lub rzeczywistego wpływu na otoczenie	Brak konkretnych regulacji
Roszczenie dotyczące przyszłych zobowiązań, np. roszczenie dotyczące zerowej emisji netto	Wytyczne raportowania ESG: - Taksonomia UE - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju - Framework Filar III Wymagania dotyczące zielonej transformacji: - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1760 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz zmieniająca dyrektywę (UE) 2019/1937 i rozporządzenie (UE) 2023/2859

opinii w sprawie tzw. rozporządzenia SFDR (Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych).

- 6) Przeanalizowanie możliwości dalszego wzmocnienia wiarygodności rynku produktów związanych ze zrównoważonym rozwojem, m.in. poprzez bieżące monitorowanie jego zmian oraz ocenę potencjalnych działań mających na celu przeciwdziałanie greenwashingowi. Szczególny nacisk należy położyć na strukturę i sposób funkcjonowania pożyczek powiązanych ze zrównoważonym rozwojem, w tym na proces ustalania celów, poziom przejrzystości oraz mechanizmy weryfikacji ex post.
- 7) Kontynuowanie działań mających na celu przeciwdziałanie greenwashingowi w realnej gospodarce, tj. eliminowanie wprowadzających w błąd oświadczeń dotyczących zrównoważonego rozwoju składanych przez kontrahentów instytucji (np. finalizacja Dyrektywy w sprawie zielonych oświadczeń). Działania te przyczyniłyby się do ograniczenia ryzyka greenwashingu w sektorze finansowym.

4.3. Ryzyko greenwashingu i jego znaczenie dla banków

Chociaż zjawisko greenwashingu nie jest nowe, to wciąż stosunkowo rzadko jest traktowane jako istotne zagrożenie, które podmioty uwzględniają w swojej działalności. Ryzyko wynikające z greenwashingu nie jest rozpoznawane jako powszechne lub bezpośrednie ryzyko w politykach i procedurach zarządzania ryzykiem, chociaż może się przyczyniać do generowania znaczących ryzyk, np. reputacyjne lub sporów sądowych. Ryzyko generowane przez zjawisko greenwashingu może mieć szkodliwy wpływ nie tylko na same instytucje, ale także na ich klientów. Ostatecznie może utrudniać rozwój zrównoważonych produktów i rynków finansowych, spowalniając postęp w kierunku osiągnięcia celu przejścia na gospodarkę neutralną pod względem emisji dwutlenku węgla.

Greenwashing może być przyczyną zwiększenia ryzyka finansowego instytucji finansowych, negatywnie wpływać na ich stabilność finansową, a ostatecznie także na konsumentów. Wpływ greenwashingu doty-

czy ryzyka reputacyjnego, operacyjnego (w tym spory sądowe), strategicznego i biznesowego, ryzyka płynności i finansowania, ryzyka kredytowego i rynkowego. Jak wynika z Raportu EBA Greenwashing monitoring and supervision z września 2024 (EBA/REP/2044/09) w przypadku instytucji finansowych najbardziej istotny jest wpływ greenwashingu na ryzyko reputacyjne i operacyjne. Wpływ na pozostałe ryzyka finansowe jest zdecydowanie mniejszy. Można się jednak spodziewać, że będzie on rósł wraz ze wzrostem udziału w rynku zielonych instrumentów finansowych, oraz w miarę, jak ich cena będzie w większym stopniu zależna od ich ekologicznych cech.

Wzrost ryzyka reputacyjnego, wiąże się z utratą zaufania konsumentów do instytucji finansowych i oferowanych przez nie zrównoważonych produktów finansowych, zagrażając tym samym wysiłkom podejmowanym przez sektor finansowy na rzecz osiągnięcia bardziej zrównoważonej gospodarki. Z kolei wzrost ryzyka operacyjnego wynika głównie z rosnącej liczby postępowań sądowych, w których pozywający domagają się odszkodowania za greenwashing. Postępowania takie mogą być skutkiem wprowadzających w błąd praktyk handlowych, na przykład nieuczciwej sprzedaży produktów jako ekologiczne, podczas gdy nie spełniają standardów dla takich produktów lub reklamowania nieprawdziwych ekologicznych cech produktów. Sprawy sądowe mogą również obejmować przypadki greenwashingu o bardziej subtelny charakter, trudniejsze do jednoznacznej identyfikacji. Przykładem może być niezgodność między wewnętrznymi politykami środowiskowymi lub społecznymi instytucji finansowej a jej działaniami czy reklamowanie wspierania przez instytucję inicjatyw związanych z ochroną środowiska, które w rzeczywistości nie występują.

Ryzyko finansowe może także wynikać z zagrożenia karą za greenwashing stosowany wobec konsumentów. Na podstawie Ustawy z dnia 16 lutego 2017 r. o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes UOKiK może wszcząć postępowanie wyjaśniające, które może skutkować postępowaniem właściwym w przypadku podejrzenia naruszenia ustawy. Kary z tego tytułu mogą być bardzo dotkliwe, sięgając 10% rocznego obrotu firmy oraz do 5 mln złotych na osobę zarządzającą (w przypadku instytucji finansowych, a do 2 mln złotych dla pozostałych podmiotów).

Warto również pamiętać, że na ryzyko finansowe mogą mieć bezpośredni wpływ praktyki greenwa-

shingu stosowane przez instytucje, ale też pośrednio, greenwashing stosowany przez kontrahentów tychże instytucji.

4.4. Ograniczanie ryzyka greenwashingu na poziomie instytucji

W celu skutecznego przeciwdziałania greenwashingowi, instytucje powinny ulepszyć zarządzanie i procesy wewnętrzne, zapewniając odpowiednie mechanizmy kontroli na każdym etapie formułowania i wdrażania strategii ESG. Wzmocnienie zarządzania ryzykiem oraz zgodności powinno obejmować ścisłą kontrolę komunikacji związanej ze zrównoważonym rozwojem, m.in. w procesie zatwierdzania produktów, przeglądzie materiałów marketingowych, szkoleniu pracowników i audytach. Dzięki temu instytucje mogą skutecznie minimalizować ryzyko pojawienia się wprowadzających w błąd oświadczeń i zwiększać wiarygodność swoich działań ESG.

Wewnętrzne mechanizmy kontroli odgrywają kluczową rolę w zarządzaniu ryzykiem greenwashingu, zapewniając zgodność z regulacjami i precyzyjność deklaracji dotyczących zrównoważonego rozwoju. Funkcja zgodności monitoruje przestrzeganie przepisów i doradza w zakresie ryzyka greenwashingu, zwłaszcza przy produktach oznaczonych jako zielone lub ESG. Audyt wewnętrzny natomiast analizuje procesy komunikacji oraz weryfikuje zgodność produktów z normami zrównoważonego rozwoju.

Skuteczne ograniczanie ryzyka dezinformacji, wymaga wiedzy, dlatego instytucje powinny inwestować w rozwój wiedzy swoich pracowników, organizując szkolenia i angażując ekspertów w ocenę deklaracji ESG. Istotne jest również, aby komunikacja marketingowa i etykietowanie produktów opierały się na rzetelnych, dobrze udokumentowanych informacjach. Nowe produkty zrównoważone powinny być poddawane ocenie pod kątem zgodności z przepisami i analizowane przez specjalne komitety ds. ESG.

Ważnym krokiem jest proaktywne podejście do kwestii danych ESG, w tym dokładna weryfikacja ich źródeł, jakości i metod szacunkowych, co pozwoli uniknąć niezamierzonego greenwashingu. Instytucje powinny dążyć do większej przejrzystości w ujawnianiu metodologii i ograniczeń stosowanych danych, co pozwoli lepiej informować interesariuszy o rzeczywistym profilu zrównoważonego rozwoju firmy lub produktu.

Poprawa jakości raportowania ESG, zwiększone wykorzystanie audytów oraz certyfikacja przez strony trzecie mogą przyczynić się do większej wiarygodności zielonych produktów i zobowiązań. Zewnętrzne weryfikacje mogą pomóc instytucjom w monitorowaniu zgodności z normami ESG zarówno na etapie planowania, jak i po wdrożeniu produktów, co dodatkowo ograniczy ryzyko greenwashingu i zwiększy przejrzystość w sektorze finansowym.

Instytucje finansowe powinny wdrożyć skuteczne mechanizmy przeciwdziałania greenwashingowi, zwłaszcza w kontekście zobowiązań dotyczących zrównoważonego finansowania, takich jak cele zerowej emisji netto. Brak jednolitych standardów w różnych bankach wymaga poprawy praktyk zapewniających uczciwość, przejrzystość i rzetelność deklaracji ESG.

Jednym z kluczowych działań jest spójność między deklarowanymi celami a rzeczywistą działalnością w tym lobbingiem i członkostwem w stowarzyszeniach. Instytucje powinny weryfikować, czy ich działania nie stoją w sprzeczności z publicznymi zobowiązaniami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju i dostosowywać swoje praktyki, aby uniknąć zarzutów greenwashingu.

Dodatkowo, banki powinny monitorować skutki greenwashingu dla ryzyka płynności i finansowania, które mogą wynikać np. z wycofania kapitału przez inwestorów lub ograniczenia dostępu do instrumentów zrównoważonego finansowania. Priorytetem powinno być systematyczne dostosowywanie strategii ESG do rzeczywistych działań, aby minimalizować potencjalne zagrożenia i zwiększać wiarygodność deklaracji o zrównoważonym rozwoju.

4.5. Ograniczanie ryzyka greenwashingu na poziomie produktu/usługi

Skuteczne ograniczanie ryzyka greenwashingu w kontekście produktów i usług finansowych wymaga wdrożenia przez instytucje finansowe kompleksowych i jednoznacznie zdefiniowanych procesów zarządczych, przejrzystych zasad kwalifikacji produktów jako zrównoważonych oraz zapewnienia ich zgodności z obowiązującymi międzynarodowymi normami. Kluczowe jest zapewnienie rzetelnej komunikacji dotyczącej cech zrównoważonego rozwoju oferowanych produktów, ich metodologii oceny oraz stosowanych

wskaźników ESG, aby uniknąć wprowadzania w błąd klientów i inwestorów.

Ważnym krokiem jest dostosowanie procesów zatwierdzania produktów oraz polityk dotyczących ekologicznych finansów. Ścisłe wewnętrzne standardy i kryteria dla produktów oznaczonych jako zrównoważone mogą ograniczyć przestrzeń do niejasnych interpretacji i minimalizować ryzyko dezinformacji. W miarę możliwości instytucje powinny stosować uznane normy europejskie i międzynarodowe (np. „EuGB”) lub jednoznacznie określać stosowane kryteria.

Dodatkowo, instytucje mogą korzystać z branżowych wytycznych i dobrych praktyk, które pomagają określać standardy dla produktów związanych ze zrównoważonym rozwojem, takich jak zielone obligacje czy pożyczki ESG. Aktualizacje tych zasad koncentrują się na eliminowaniu greenwashingu poprzez jasne wytyczne dotyczące kwalifikowalności aktywów, wyboru KPI i SPT, raportowania oraz przeglądów zewnętrznych. Wdrożenie tych praktyk zwiększy przejrzystość rynku i ułatwi porównywanie produktów, wzmacniając wiarygodność instytucji finansowych w obszarze zrównoważonych finansów.

5. Najważniejsze wyzwania dla banków związane z koncepcją zrównoważonego rozwoju

ESG

5.1. Najważniejsze wyzwania dla podmiotów finansowych i niefinansowych wynikające z realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju

Europejski Zielony Ład (European Green Deal) to strategia Unii Europejskiej, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku. Obejmuje szeroki zakres polityk dotyczących ochrony środowiska, redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz promowania zrównoważonego rozwoju. Jego realizacja wiąże się z wprowadzeniem licznych regulacji, nakładających na przedsiębiorstwa i instytucje finansowe obowiązek dostosowania się do nowych, bardziej rygorystycznych wymogów.

Jednym z kluczowych priorytetów jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, co wymaga transformacji gospodarki w kierunku zeroemisyjności. Dla firm oznacza to konieczność wdrażania ekologicznych, a więc z reguły także innowacyjnych technologii produkcji, zwiększania udziału energii odnawialnej oraz minimalizowania ilości wytwarzanych odpadów poprzez rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym. Istotnym elementem Zielonego Ładu jest również dyrektywa CSDDD (Corporate Sustainability Due Diligence Directive), która zobowiązuje przedsiębiorstwa do monitorowania swoich łańcuchów dostaw, także poza granicami UE, w celu zapewnienia zgodności z normami środowiskowymi i prawami pracowniczymi. Wprowadzenie tej regulacji sprawia, że liczba firm zobowiązanych do uwzględniania aspektów ESG w swoich modelach biznesowych znacząco wzrasta, przyczyniając się do globalnej transformacji biznesu w stronę bardziej zrównoważonych praktyk.

Aby ułatwić klasyfikację działalności gospodarczej, zarówno przedsiębiorstwa, jak i instytucje finansowe zostały zobowiązane do raportowania danych związanych z ESG (Environmental, Social, and Governance). Wymóg ten wiąże się z koniecznością dostosowania wewnętrznych systemów do skutecznego gromadzenia, analizy i wykorzystywania tych informacji, co ze względu na specyfikę danych ESG jest niezwykle trudne.

Pomimo szybkiego tempa wprowadzania regulacji prawnych, niezbędnego z perspektywy transformacji klimatycznej, często nie nadążają one za rzeczywistymi potrzebami biznesu. W efekcie wiele podmiotów jest nieprzygotowanych, zagubionych i zmuszonych do ponoszenia dodatkowych kosztów

w związku z procesem dostosowania do wprowadzanych wymogów.

Banki, jako kluczowi dostawcy kapitału w sposób pośredni zostały zobowiązane do wspierania projektów zgodnych z koncepcją zrównoważonego rozwoju. Na mocy obowiązujących przepisów zostały bowiem zobligowane do raportowania, jaka część ich portfela kredytowego i inwestycyjnego spełnia kryteria ESG oraz do szacowania ryzyka klimatycznego swoich aktywów. W związku z tym banki coraz częściej wycofują się z finansowania sektorów wysokoemisyjnych, a tym samym kredyty i inne instrumenty finansowe dla tych branż stają się droższe i/lub mniej dostępne.

Zrównoważone inwestycje to zazwyczaj kapitałochłonne projekty realizowane w długiej perspektywie czasowej. Ich finansowanie przez banki wiąże się ze znacznym ryzykiem, wynikającym z wysokich kosztów realizacji, długiego okresu zwrotu oraz niepewności związanej z dynamicznie zmieniającymi się regulacjami. Aby wspierać projekty zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, banki mogą wykorzystywać różnorodne instrumenty finansowe, takie jak kredyty korporacyjne, finansowanie projektowe (szczególnie w sektorze energetycznym) oraz instrumenty dłużne. W przypadku inwestycji o wyjątkowo dużej skali banki mogą tworzyć konsorcja z innymi podmiotami, aby zapewnić odpowiedni poziom finansowania.

Kluczową rolę w ograniczaniu ryzyka dla sektora bankowego powinno odgrywać państwo oraz instytucje międzynarodowe, które mogą wspierać realizację zrównoważonych inwestycji poprzez ich współfinansowanie, udzielanie gwarancji oraz rozwój zrównoważonych instrumentów dłużnych, takich jak listy zastawne oraz obligacje supranacjonalne emitowane przez instytucje międzynarodowe, np. Europejski Bank Inwestycyjny (EIB), Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF) czy Bank Światowy. Zastosowanie takich instrumentów nie tylko zwiększa bezpieczeństwo finansowania, ale również przyspiesza realizację kluczowych inwestycji wspierających zrównoważony rozwój.

Skala wyzwań stojących przed przedsiębiorstwami w kontekście dostosowania się do zasad zrównoważonego rozwoju wymusza konieczność zmian w modelach biznesowych. Firmy muszą dostosować swoją działalność do wymogów ESG, co często wiąże się z przesunięciem nakładów kapitałowych z działalności operacyjnej na inwestycyjną. Może to

prowadzić do wzrostu kosztów operacyjnych i osłabienia ich konkurencyjności na rynku.

Warto zatem rozważyć wprowadzenie rozwiązań, które umożliwią podmiotom gospodarczym realizację celów klimatycznych i środowiskowych, bez naruszania ich zdolności do konkurencyjności. Jednym z możliwych działań mogłoby być rozłożenie w czasie obowiązku dostosowania się do celów zrównoważonego rozwoju, aby przedsiębiorstwa mogły podejmować decyzje inwestycyjne w sposób racjonalny i dostosowany do swoich możliwości ekonomicznych. Podejmowane działania mogą obejmować różne sektory gospodarki i polegać na:

- łagodzeniu wymogów redukcji emisji CO₂ poprzez złagodzenie regulacji pakietu Fit for 55, wprowadzenie możliwości czasowego wyłączenia niektórych sektorów gospodarki z rygorystycznych limitów emisji, ustalenie dłuższych okresów przejściowe dla branż najbardziej obciążonych regulacjami klimatycznymi;
- zmniejszeniu obciążeń regulacyjnych dla rolnictwa poprzez złagodzenie wymogów zazielenienia Wspólnej Polityki Rolnej, np. ograniczenie obowiązkowego ugorowania części gruntów, redukcję regulacji dotyczących stosowania pestycydów i nawozów sztucznych;
- udzieleniu większej pomocy publicznej dla sektorów energochłonnych poprzez zwiększenie wsparcia dla branż takich jak hutnictwo, cementownie czy przemysł chemiczny kosztem realizacji inwestycji w zielone technologie;
- stopniowej transformacji sektora transportu i budownictwa – poprzez spowolnienie procesu wycofywania samochodów spalinowych, np. przesunięcie zakazu sprzedaży nowych pojazdów z silnikami spalinowymi po 2035 r., złagodzenie lub rezygnację z objęcia transportu drogowego i budownictwa systemem handlu emisjami ETS2;
- złagodzenie wymogów w zakresie zwiększania udziału odnawialnych źródeł energii (OZE) w miksie energetycznym oraz rezygnacja z obowiązkowej termomodernizacji budynków, czy ograniczenia dynamiki rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w regionach, w których jej wdrażanie napotyka na duże trudności techniczne i społeczne.

Chociaż osiągnięcie neutralności klimatycznej jest priorytetem, równie istotne jest utrzymanie stabilności gospodarki i konkurencyjności przedsiębiorstw. Zbyt restrykcyjne regulacje mogą prowadzić do negatywnych konsekwencji ekonomicznych. Stopniowa, dobrze wyważona transformacja w kierunku zrównoważonego rozwoju pozwoli na jej skuteczniejsze wdrożenie i osiągnięcie trwalszych efektów.

Warto zauważyć, że zdolność i gotowość przedsiębiorstw oraz instytucji bankowych do spełniania wymogów ESG może być różna w zależności od fazy cyklu gospodarczego. W czasach dynamicznego wzrostu gospodarczego ich realizacja staje się trudniejsza, a ryzyko wystąpienia greenwashingu wzrasta. Dzieje się tak z kilku powodów. Firmy, skupiając się na maksymalizacji zysków, zwiększaniu produkcji i ekspansji rynkowej, często traktują ESG jako dodatkowy koszt lub ograniczenie w prowadzeniu działalności. Dodatkowo, presja ze strony inwestorów oczekujących wysokich wyników finansowych w krótkim horyzoncie czasowym sprzyja koncentracji zarządów przedsiębiorstw na optymalizacji bieżącej działalności operacyjnej, a nie na realizacji długofalowych strategii zrównoważonego rozwoju.

Intensyfikacja działalności gospodarczej prowadzi do większego zużycia surowców, energii i wody, co utrudnia podmiotom gospodarczym spełnianie norm środowiskowych. Zwiększona produkcja często wiąże się z wyższą emisją CO₂, co również stoi w sprzeczności z celami klimatycznymi ESG. W okresach intensywnego wzrostu przedsiębiorstwa mogą napotykać istotne trudności związane z efektywną alokacją zasobów w sposób zgodny z założeniami koncepcji zrównoważonego rozwoju. Wyzwania te obejmują zarówno implementację, jak i skuteczne monitorowanie inicjatyw w obszarze ESG, co może prowadzić do ograniczenia spójności działań z długoterminowymi celami zrównoważonego rozwoju.

Dodatkowo szybki rozwój przedsiębiorstw i związany z tym wzrost zatrudnienia mogą utrudniać zapewnienie odpowiednich warunków pracy oraz przestrzeganie standardów etycznych wobec pracowników. W konsekwencji implementacja i realizacja polityk z obszaru społecznego staje się znacznie większym wyzwaniem dla firm niż w okresach spowolnienia gospodarczego.

W dynamicznie rozwijających się branżach regulacje dotyczące ESG nierzadko nadal są w procesie tworzenia, a więc ich treść ulega modyfikacji co stanowi istotne utrudnienie dla ich skutecznego wdrażania

w praktyce biznesowej. W konsekwencji, przedsiębiorstwa mogą ograniczać się do deklaratywnego stosowania zasad ESG, traktując je przede wszystkim jako narzędzie budowania wizerunku, bez podejmowania rzeczywistych działań w tym obszarze.

Choć wzrost gospodarczy zazwyczaj sprzyja inwestycjom i rozwojowi rynków finansowych, może jednocześnie stanowić wyzwanie dla wdrażania zasad ESG w sektorze bankowym. Dążąc do maksymalizacji zysków, banki mogą mieć pokusę do alokacji kapitału w najbardziej rentowne projekty, które nie zawsze są zgodne z ideą zrównoważonego rozwoju.

Rosnące zapotrzebowanie na energię i surowce w warunkach dynamicznego wzrostu gospodarczego prowadzi do intensyfikacji potrzeb finansowych przedsiębiorstw wysokoemisyjnych. Transformacja tych podmiotów w kierunku wykorzystania technologii niskoemisyjnych wiąże się z koniecznością realizacji inwestycji o wysokim poziomie kapitałochłonności oraz długim horyzoncie czasowym, co skutkuje znaczącym poziomem ryzyka z perspektywy instytucji finansowych.

Banki wciąż są na etapie tworzenia i udoskonalania systemów zarządzania ryzykiem ESG, jednak efektywność tych działań jest istotnie ograniczana przez niedobór wyspecjalizowanych kadr w tym zakresie oraz ilość i jakość dostępnych danych. W konsekwencji, efektywne zarządzanie ryzykiem ESG pozostaje dla sektora bankowego istotnym wyzwaniem.

5.2. Wyzwania w procesie zarządzanie ryzykiem ESG

Ryzyko ESG nie stanowi odrębnej kategorii ryzyka, lecz jest przekrojowe i ujawnia się w tradycyjnych ryzykach bankowych, takich jak ryzyko kredytowe, rynkowe, płynności, operacyjne, w tym także reputacyjne. Charakteryzuje się wysoką nieliniowością oraz znaczną niepewnością zarówno co do jego przebiegu, jak i skutków.

Jego systemowy i długoterminowy charakter sprawia, że może oddziaływać na wiele sektorów, a jego konsekwencje ujawniają się w różnym czasie. Tradycyjne modele analizy ryzyka są skuteczniejsze w ocenie ryzyk finansowych o natychmiastowych skutkach, takich jak zmienność cen aktywów. Główną trudnością w zastosowaniu tradycyjnych modeli ryzyka do zarządzania ryzykiem ESG jest ich silne oparcie na danych historycznych, zwłaszcza finan-

sowych. Modele takie jak Value at Risk (VaR) czy modele ryzyka kredytowego (PD, LGD) bazują na statystycznej analizie przeszłych zdarzeń, co sprawdza się w przypadku standardowych ryzyk finansowych, lecz nie jest adekwatne w kontekście ryzyk ESG.

Ryzyka ESG mają często charakter przyszłościowy i systemowy – ich skutki mogą ujawniać się stopniowo, w długim okresie, i wpływać na szerokie otoczenie gospodarcze. Klasyczne modele oceny ryzyka koncentrują się głównie na analizie indywidualnych podmiotów, pomijając szersze efekty makroekonomiczne czy środowiskowe. Ponadto, tradycyjne metody wyceny ryzyka bazują przede wszystkim na wskaźnikach finansowych, takich jak przychody, marże czy zadłużenie, nie uwzględniając w wystarczającym stopniu ryzyka reputacyjnego ani konsekwencji wynikających z niezgodności z regulacjami ESG. Brak globalnych, spójnych metodologii do oceny wpływu ryzyk ESG na organizacje, prowadzi do przyjęcia różnych podejść przez różne firmy i instytucje.

W odpowiedzi na rosnące znaczenie czynników ESG (Environmental, Social, Governance) oraz zaostrzające się regulacje prawne, europejskie banki systemowe i instytucje nadzorcze intensyfikują swoje działania w celu udoskonalenia modeli oceny i pomiaru ryzyka ESG. Coraz większą wagę przykładają się do opracowania i wdrożenia zaawansowanych metod oceny ryzyka klimatycznego, wprowadzając innowacyjne rozwiązania, które pozwalają lepiej analizować i przewidywać skutki zmian klimatycznych na portfele kredytowe i inwestycyjne banków.

Nowe podejście zakłada wykorzystanie scenariuszy klimatycznych, które pomagają bankom modelować ryzyka związane zarówno z fizycznymi konsekwencjami zmian klimatycznych, takimi jak ekstremalne zjawiska pogodowe czy podnoszenie się poziomu mórz, jak i z procesem transformacji gospodarki w kierunku niskoemisyjnym. Analizy te są wzbogacone danymi pochodzącymi z globalnych źródeł, takich jak NGFS (Network for Greening the Financial System), co pozwala na lepsze odwzorowanie długoterminowych skutków polityki klimatycznej oraz jej wpływu na sektor finansowy.

Aby jeszcze skuteczniej mierzyć i zarządzać ryzykiem ESG, banki wdrażają dynamiczne modele oceny ryzyka klimatycznego, które wykorzystują sztuczną inteligencję i algorytmy machine learning do identyfikacji nieliniowych zależności i przewidywania możliwych scenariuszy. Technologie big data

oraz dane satelitarne umożliwiają monitorowanie zmian środowiskowych w czasie rzeczywistym, na przykład skutków powodzi, susz czy degradacji ekosystemów, co pozwala na szybszą reakcję i precyzyjniejsze modelowanie ryzyka. Jednocześnie banki zaczynają uwzględniać indeksy ESG w scoringach kredytowych, integrując czynniki środowiskowe i klimatyczne w procesie podejmowania decyzji kredytowych i inwestycyjnych.

Dzięki tym zmianom banki nie tylko lepiej dostosowują swoje strategie zarządzania ryzykiem do nowych wyzwań związanych z ESG, ale także zwiększają swoją odporność na zmieniające się uwarunkowania gospodarcze i środowiskowe. Nowoczesne podejście do oceny ryzyka klimatycznego pozwala im nie tylko spełniać coraz bardziej rygorystyczne wymagania regulacyjne, ale również skuteczniej wspierać zrównoważony rozwój i długoterminową stabilność finansową.

Tradycyjne modele oceny ryzyka kredytowego, takie jak Probability of Default (PD), Loss Given Default (LGD) czy Exposure at Default (EAD), są obecnie modyfikowane, aby uwzględniały rosnące znaczenie czynników ESG. Banki integrują wskaźniki zrównoważonego rozwoju w analizie kredytowej, na przykład poprzez ocenę śladu węglowego danej firmy i jego wpływu na jej zdolność kredytową. Ponadto, rozszerzają horyzont czasowy swoich modeli predykcyjnych, ponieważ ryzyka ESG często oddziałują w dłuższej perspektywie, wykraczając poza standardowe 3–5-letnie okresy oceny. Coraz większe znaczenie przypisuje się analizie ryzyka związanego z łańcuchem dostaw, ze względu na fakt, iż przedsiębiorstwa współpracujące z podmiotami charakteryzującymi się niskim poziomem zgodności z kryteriami ESG mogą być w większym stopniu narażone na występowanie zakłóceń operacyjnych oraz ryzyka reputacyjnego. Integracja oceny dostawców pod kątem czynników środowiskowych, społecznych i ładu korporacyjnego staje się zatem istotnym elementem strategii zarządzania ryzykiem w nowoczesnych organizacjach.

Banki wdrażają także nowe narzędzia oceny ryzyka reputacyjnego, które pozwalają analizować wpływ ESG na wizerunek marki i wartość rynkową instytucji finansowej. W coraz większym stopniu uwzględniają również narażenie na regulacje ESG, szczególnie w kontekście zgodności portfela kredytowego z unijnymi wytycznymi dotyczącymi zrównoważonego finansowania. Do monitorowania ryzyka reputacyjnego wykorzystuje się zaawansowane analizy mediów

i social media, bazujące na technologii big data oraz analizie sentymentu w czasie rzeczywistym.

W odpowiedzi na rosnące wyzwania, banki rozszerzają także testy warunków skrajnych o czynniki ESG. Nowe scenariusze uwzględniają wpływ nagłych zmian regulacyjnych, takich jak ewentualne wprowadzenie globalnego podatku węglowego, który mógłby znacząco wpłynąć na rentowność sektorów energochłonnych. Analizowane są również skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych, w tym powodzi, huraganów czy susz, które mogą wpływać na wycenę aktywów i zdolność klientów do regulowania zobowiązań. Dodatkowo, banki badają konsekwencje transformacji gospodarki w kierunku niskoemisyjnym, oceniając jej potencjalny wpływ na różne branże oraz poziom ryzyka w sektorze finansowym.

W tym kontekście Europejski Bank Centralny (EBC) oraz Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) opracowują nowe wytyczne dotyczące przeprowadzania stress-testów ESG, które banki będą musiały regularnie realizować. Kluczowe działania obejmują ujednolicenie metodologii analizy ryzyka ESG na poziomie europejskim, nałożenie obowiązku raportowania wyników testów warunków skrajnych oraz stworzenie jednolitej bazy danych ryzyk ESG. Wspólne podejście do analizy ekspozycji na ryzyka ESG ma umożliwić lepsze zrozumienie ich wpływu na stabilność systemu finansowego i skuteczniejsze zarządzanie ryzykiem w długoterminowej perspektywie.

Banki muszą dostosować się do coraz bardziej rygorystycznych regulacji unijnych, takich jak: CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), SFDR oraz Taksonomia UE.

Aby zwiększyć transparentność, banki wprowadzają ustandaryzowane raporty ESG zgodne z międzynarodowymi wytycznymi (np. TCFD, ISSB).

Rozwijają narzędzia do analizy ryzyka ESG w czasie rzeczywistym oraz współpracują z fintechami i firmami analitycznymi, aby ulepszyć zbieranie i analizę danych ESG.

5.3. Dane ESG

Rosnąca rola ryzyka ESG w sektorze finansowym i niefinansowym i konieczność zarządzania nim powoduje wzrost zapotrzebowania na dane ESG, zarówno na wewnętrzne dane banków, jak i informacje dotyczące klientów oraz kontrahentów.

Dane ESG związane z własną działalnością banki wykorzystują przede wszystkim do monitorowania postępów w realizacji strategii ESG, oceny efektywności działań oraz weryfikacji przyjętych celów. Dzięki nim banki mogą usprawniać procesy zarządcze, szybciej reagować na zmiany regulacyjne oraz efektywnie spełniać wymogi sprawozdawcze. Przejrzyste raportowanie w obszarze ESG buduje zaufanie klientów, inwestorów i regulatorów, co przekłada się na poprawę wizerunku i konkurencyjności banku. Instytucje, które potrafią skutecznie zarządzać danymi ESG, zyskują zatem przewagę rynkową, umacniając swoją pozycję jako odpowiedzialne i zrównoważone podmioty.

Dane ESG klientów odgrywają kluczową rolę w zarządzaniu ryzykiem ESG oraz optymalizacji portfela kredytowego. Warto bowiem wspomnieć, że emisyjność banków (98-99%) pochodzi od ich klientów, a zatem decyzje kredytowe podejmowane przez instytucje finansowe w znaczącym stopniu determinują ich ślad węglowy. Banki muszą zatem uwzględniać ryzyko ESG w procesach oceny kredytowej, zwłaszcza w przypadku ubiegania się o finansowanie podmiotów działających w sektorach wysoko-emisyjnych lub narażonych na zmiany regulacyjne oraz skutki zmian klimatu. Analiza tych czynników pozwala nie tylko na minimalizowanie ekspozycji banku na ryzyka ESG, ale także na podejmowanie bardziej świadomych decyzji kredytowych i inwestycyjnych.

Dane ESG pozyskiwane od klientów są również kluczowe do tworzenia atrakcyjnej i dostosowanej do współczesnych wyzwań oferty produktowej, obejmującej instrumenty finansowe wspierające zrównoważony rozwój.

Informacje ESG dotyczące kontrahentów mają dla banków istotne znaczenie z perspektywy regulacyjnej, np. w związku z wymogami dyrektywy CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive). Pozwalają one także na budowanie odpowiedzialnej strategii zakupowej i outsourcingowej, zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Współpraca z kontrahentami niesie za sobą ryzyka ESG, dlatego banki muszą skutecznie je identyfikować i zarządzać nimi, co wymaga dostępu do szczegółowych danych na temat wpływu działalności kontrahentów na środowisko, społeczeństwo i ład korporacyjny.

Problematyka danych ESG i ich wykorzystania została zawarta w raporcie „Droga do zeroemisyjno-

ści. Dane ESG i ich wykorzystanie” przygotowanym przez Forum Technologii Bankowych przy Związku Banków Polskich oraz Accenture. Zgodnie z jego zapisami jednym z największych problemów, z jakimi obecnie mierzą się banki w obszarze pozyskiwania danych ESG, jest ich niedostępność lub niska jakość. Szczególnie dotyczy to danych klientów, a w największym stopniu firm z sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Główną przyczyną tego problemu jest niewystarczająca świadomość przedsiębiorstw w zakresie zagadnień związanych ze zrównoważonym rozwojem, w tym własną emisyjnością, a także brak obowiązku raportowania i ujawniania danych niefinansowych dla tej grupy podmiotów. W konsekwencji banki często dysponują niepełnymi lub niespójnymi informacjami, co utrudnia rzetelną ocenę ryzyk ESG.

Dodatkowym wyzwaniem jest rosnące znaczenie danych dotyczących wrażliwości klientów na ryzyka klimatyczne – zarówno fizyczne (np. skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych), jak i ryzyko transformacji (np. wpływ polityki klimatycznej na działalność przedsiębiorstw). Dane te są kluczowe w procesie zarządzania ryzykiem ESG, jednak ich pozyskanie pozostaje wyzwaniem, ponieważ są one trudno dostępne i często nieujawniane przez klientów

Dane pochodzące z działalności własnej banków są zazwyczaj łatwiej dostępne i charakteryzują się wyższą jakością, co wynika zarówno ze świadomości ich znaczenia w bankach, jak i konieczności dostosowania się do wymogów raportowania. Mimo to wciąż mogą występować luki w danych lub problemy z ich jakością.

Z Jednym z głównych wyzwań w zakresie danych ESG był dotychczasowy brak jednolitych standardów. W odpowiedzi na ten problem wprowadzane są unijne dyrektywy, które mają poprawić jakość i spójność raportowania, choć na obecnym etapie obejmują one głównie największe podmioty. Brak ujednoliconych regulacji sprawia, że dane gromadzone przez różne instytucje są trudne do automatycznego przetwarzania, co ogranicza ich użyteczność i wpływa na skuteczność analiz oraz procesów decyzyjnych.

Brak powszechnie dostępnych źródeł danych ESG stanowi istotne wyzwanie w procesie pozyskiwania informacji. Banki zmuszone są korzystać z różnych źródeł, co nie tylko wydłuża czas gromadzenia danych, ale także zwiększa jego koszty. Dodatkowo utrudnia to automatyzację procesu i może prowadzić do niekompletności zebranych informacji.

Źródłem danych ESG mogą być raporty publikowane przez klientów instytucjonalnych lub ankiety wypełniane w ramach procedur kredytowych. W celu uzupełnienia brakujących informacji banki często sięgają po dane od zewnętrznych dostawców, co zazwyczaj wiąże się z dodatkowymi kosztami. Podobne wyzwania dotyczą danych o kontrahentach, jednak w tym przypadku banki mogą korzystać z systemów zakupowych i platform przetargowych, gdzie oferenci samodzielnie uzupełniają informacje o swojej działalności.

Konieczność pozyskiwania danych z różnych źródeł i brak ich standaryzacji, ale również brak odpowiednich narzędzi, powodują, że dane często są gromadzone i przetwarzane ręcznie, np. za pomocą arkuszy kalkulacyjnych. Taki sposób pozyskiwania jest nieefektywny, gdyż dane nie zawsze są dostępne na czas, mogą być nieaktualne i trudniej je wykorzystać. Dlatego banki dążą do wdrażania narzędzi dedykowanych do pozyskiwania i przetwarzania danych, pozwalających zautomatyzować te procesy, a tym samym podnieść ich wydajność i skuteczność.

Zapotrzebowanie na narzędzia pozwalające gromadzić, przetwarzać i analizować dane ESG sprawia, że banki nawiązują współpracę z firmami technologicznymi dostarczającymi takie rozwiązania. Firmy technologiczne dostarczają narzędzia informatyczne, takie jak kompleksowe platformy do zarządzania danymi ESG, wspierające analizę ryzyka kredytowego, platformy do gromadzenia danych na potrzeby

raportowania ESG, narzędzia do kalkulacji śladu węglowego produktów bankowych dla konkretnego klienta czy obliczania rentowności zrównoważonych produktów bankowych. Wdrażanie tych narzędzi wiąże się również z wyzwaniami takimi jak konieczność ich dostosowania do wciąż zmieniających się regulacji czy wspomniany wcześniej brak standaryzacji danych ESG. Dodatkowo narzędzia analityczne, które wykorzystują modelowanie w swoich mechanizmach potrzebują danych historycznych, a tych często brakuje. Nieprzewidywalny i długoterminowy charakter ryzyk ESG to kolejny problem przy tworzeniu narzędzi do zarządzania nimi, dlatego firmy technologiczne chętnie sięgają po innowacyjne rozwiązania takie jak sztuczna inteligencja czy blockchain.

W odpowiedzi na potrzeby banków w zakresie dostępu do ustandaryzowanych danych ESG, we wrześniu 2023 roku ruszył innowacyjny projekt platformy ESG realizowany przez Biuro Informacji Kredytowej (BIK). Celem Platformy ESG BIK jest pomoc firmom w spełnianiu wymogów związanych z Taksonomią EU i standardami raportowania ESG oraz ułatwienie bankom wdrażania standardów technicznych dotyczących ujawnień ryzyk ESG, pozyskiwania danych taksonomicznych na rzecz analizy ryzyka kredytowego i reputacyjnego, a także analizy portfela z perspektywy ESG oraz raportowania wskaźników zgodnie z obowiązkami regulacyjnymi. Przy współtworzeniu platformy bierze udział 14 banków, a repozytorium danych obejmuje raporty ESG od 169 firm, za lata 2022 i 2023.

6. Podsumowanie i rekomendacje

Na podstawie przeprowadzonej analizy zostały wyco-
ciągnięte następujące wnioski:

- Zarówno banki komercyjne, jak i spółdzielcze, dostrzegają wyzwania związane z koncepcją zrównoważonego rozwoju i podejmują aktywne działania, aby sprostać rosnącym wymaganiom w tym zakresie. Wdrażają zasady ESG zarówno na poziomie modelu biznesowego, jak i w ofercie produktów i usług. W obszarze operacyjnym koncentrują się na minimalizowaniu negatywnego wpływu swojej działalności na środowisko naturalne oraz społeczeństwo, obejmujące zarówno pracowników, jak i społeczności lokalne, jednocześnie dążąc do większej transparentności i zrównoważonego zarządzania organizacją. Równolegle banki rozwijają ofertę zrównoważonych produktów finansowych, obejmujących cztery kluczowe segmenty: kredytowy, inwestycyjny, depozytowy oraz inne usługi finansowe. W porównaniu z bankami komercyjnymi, oferta banków spółdzielczych w zakresie zrównoważonych produktów jest obecnie skromniejsza, koncentrując się głównie na rachunkach osobistych dla dzieci, młodzieży i seniorów oraz kredytach przeznaczonych na cele ekologiczne. Niemniej jednak, banki spółdzielcze aktywnie dostosowują swoje usługi do zmieniających się potrzeb klientów, stopniowo wdrażając nowoczesne i bardziej zrównoważone produkty i usługi finansowe.
- Zaangażowanie wszystkich banków w realizację koncepcji zrównoważonego rozwoju odgrywa kluczową rolę, ponieważ umożliwia dotarcie ze ofertą zrównoważonych produktów i usług finansowych do przedsiębiorstw o różnej skali działalności i funkcjonujących w różnych sektorach gospodarki. Bliska współpraca banków z klientami oraz wysoki poziom zaufania, jakim są one darzone, tworzą solidne podstawy do wspólnego wypracowania ścieżki transformacji przedsiębiorstw w kierunku zrównoważonego modelu działania. Proces ten przynosi korzyści obu stronom – przedsiębiorstwom umożliwia efektywną transformację i dostosowanie do nowych wyzwań, natomiast bankom pozwala na poprawę jakości portfela kredytowego, ograniczenie ryzyka i w konsekwencji obniżenie kosztów finansowania. Dzięki temu instytucje finansowe mogą lepiej odpowiadać na dynamicznie zmieniające się potrzeby rynku, wspierając rozwój firm oraz budując fundamenty bardziej stabilnej i zrównoważonej gospodarki.
- Realizacja zrównoważonych inwestycji to proces kapitałochłonny i długoterminowy, wymagający znacznych nakładów finansowych. Dla sektora bankowego angażowanie się w finansowanie tego typu przedsięwzięć wiąże się z istotnym poziomem ryzyka, wynikającym m.in. z wysokich kosztów realizacyjnych, wydłużonego okresu zwrotu kapitału oraz niepewności związanej z dynamicznie zmieniającym się makrootoczeniem, w tym obowiązującymi regulacjami, zwłaszcza w zakresie zrównoważonego rozwoju. Aby ograniczyć to ryzyko i przyspieszyć realizację kluczowych inwestycji, istotne jest zaangażowanie państwa oraz instytucji międzynarodowych. Podmioty te mogą odgrywać kluczową rolę poprzez współfinansowanie projektów, udzielanie gwarancji kredytowych oraz tworzenie wyspecjalizowanych instrumentów wsparcia. Alternatywne podejście może obejmować wykorzystanie instrumentów dłużnych, takich jak listy zastawne czy obligacje supranacjonalne, emitowane przez instytucje finansowe o zasięgu ponadnarodowym – np. Europejski Bank Inwestycyjny (EIB), Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF) czy Bank Światowy. Zastosowanie tych narzędzi nie tylko zwiększa bezpieczeństwo finansowania zrównoważonych inwestycji, lecz także przyczynia się do przyspieszenia ich realizacji, wspierając tym samym stabilność sektora finansowego oraz osiąganie celów zrównoważonego rozwoju.
- Dynamicznie rosnąca liczba regulacji prawnych związanych ze zrównoważonym rozwojem i ich implementacja w trakcie wciąż trwających prac nad ich ostatecznym kształtem stanowi wyzwanie dla podmiotów finansowych i niefinansowych zobowiązanych do ich przestrzegania. W rezultacie, jednostki te coraz częściej narażone na poniesienie istotnych kosztów związanych z konieczności bieżącej adaptacji do zmieniających się wymogów legislacyjnych. Spełnienie wymagań ESG często wymusza na przedsiębiorcach konieczność przesunięcia wydatków z działalności operacyjnej na inwestycyjną, co w konsekwencji może osłabiać ich konkurencyjność. Dążenie do neutralności klimatycznej jest priorytetem, ale osiągnięcie tego celu nie powinno dokonywać się kosztem zachowania zdolności konkurencyjnej podmiotów gospodarczych. Nadmiernie restrykcyjne przepisy mogą prowadzić do niepożądanych skutków ekonomicznych, ograniczając i/lub rozwój sektora prywatnego i jego transformację. Stopniowa i dobrze

wyważona transformacja w kierunku zrównoważonego rozwoju pozwoli na jej skuteczniejsze wdrożenie i osiągnięcie trwalszych efektów.

- Wdrażanie zasad ESG w sektorze bankowym i biznesie jest procesem złożonym, którego skuteczność może być uzależniona od uwarunkowań makroekonomicznych. W czasach dynamicznego wzrostu gospodarczego, zrównoważenie celów finansowych z długoterminową odpowiedzialnością środowiskową i społeczną staje się istotnym wyzwaniem. Presja na osiągnięcie krótkoterminowych wyników finansowych, intensyfikacja procesów produkcyjnych oraz dążenie do uzyskania przewagi konkurencyjnej mogą znacząco ograniczać gotowość przedsiębiorstw i instytucji finansowych (w tym banków) do tworzenia i realizacji strategii opartych na założeniach ESG. W związku z tym kluczowego znaczenia nabiera podejście systemowe, które nie tylko zapewnia zgodność funkcjonowania podmiotów gospodarczych z obowiązującymi regulacjami prawnymi, lecz także sprzyja kształtowaniu świadomości w zakresie długofalowych korzyści wynikających z implementacji zasad zrównoważonego rozwoju.
- Jednym z największych wyzwań w zarządzaniu ryzykiem ESG jest jego ocena i pomiar, a efektywne zarządzanie ryzykiem jest możliwe jeśli jest mierzalne. Specyfika tego rodzaju ryzyka sprawia jednak, że klasyczne modele analizy okazują się niewystarczające. Główną trudnością w ich zastosowaniu jest silne oparcie na danych historycznych. Model ryzyka kredytowego (PD, LGD) bazuje na statystycznej analizie przeszłych zdarzeń, co sprawdza się w przypadku tradycyjnych ryzyk finansowych, lecz nie jest adekwatne dla ryzyk ESG, które mają charakter przyszłościowy i systemowy. Ich skutki mogą ujawniać się stopniowo, w długim okresie, oraz wpływać na szerokie otoczenie gospodarcze, co wymaga nowego podejścia do ich pomiaru i monitorowania.

W odpowiedzi na te wyzwania europejskie banki systemowe oraz instytucje nadzorcze intensyfikują działania mające na celu doskonalenie metod oceny i pomiaru ryzyka ESG. Nowoczesne rozwiązania obejmują stosowanie zaawansowanych scenariuszy klimatycznych, które pozwalają na prognozowanie długoterminowych skutków zmian klimatycznych, a także dynamiczne modele oceny ryzyka ESG, uwzględniające wpływ czynników środowiskowych

na działalność banków i ich portfele inwestycyjne. Dodatkowo wdrażane są narzędzia do analizy ryzyka reputacyjnego, które oceniają, w jaki sposób kwestie ESG wpływają na wizerunek i stabilność finansową jednostek.

Równolegle podejmowane są inicjatywy mające na celu standaryzację procesu oceny ryzyka ESG, co umożliwiłoby bardziej spójne i porównywalne podejście do zarządzania tym ryzykiem.

Tego rodzaju działania są na pewno oczekiwane i potrzebne, ponieważ ujednolicenie standardów oceny ryzyka ESG poprawiłoby porównywalność wyników między bankami i instytucjami finansowymi, co jest kluczowe zarówno dla regulatorów, jak i inwestorów. Dodatkowo ułatwiłoby to zarządzanie ryzykiem ESG w sektorze MŚP, który często nie dysponuje wystarczającymi zasobami do samodzielnego wdrażania skomplikowanych narzędzi analitycznych. Usprawnienie procesów oceny ryzyka ESG na poziomie całego rynku finansowego przyczyni się do większej stabilności systemu finansowego oraz efektywnego wsparcia transformacji gospodarki w kierunku zrównoważonego rozwoju.

- Istotną barierą dla skutecznego zarządzania ryzykiem ESG jest niewystarczająca dostępność oraz jakość potrzebnych danych. Aby skutecznie zarządzać ryzykiem ESG i spełniać rosnące wymogi raportowe w tym zakresie, banki potrzebują zarówno wewnętrznych danych operacyjnych, jak i informacji dostarczanych przez klientów. Brak zrozumienia zasad zrównoważonego rozwoju, a także niedostateczna infrastruktura do pozyskiwania i przetwarzania tych danych sprawiają, że ich zakres oraz jakość pozostają niewystarczające. Wprowadzenie dyrektywy CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) oraz Europejskich Standardów Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju (ESRS) jest szansą na znaczącą poprawę jakości dostępnych informacji. Nowe regulacje zobowiązują firmy do bardziej szczegółowego raportowania kwestii ESG, co przełoży się na większą transparentność, lepszą porównywalność danych oraz większą wiarygodność informacji wykorzystywanych w ocenie ryzyka ESG. Innowacyjną na polskim rynku inicjatywą podjętą w celu standaryzacji i centralizacji danych jest utworzenie platformy ESG przez Biuro Informacji Kredytowej (BIK). Platforma ta umożliwi gromadzenie, standaryzację oraz udostępnianie informacji ESG, a tym samym znacząco

zwiększa ich porównywalność i wiarygodność. Banki podejmują również współpracę z zewnętrznymi partnerami technologicznymi, co pozwala na wdrażanie nowoczesnych narzędzi wspierających efektywne zarządzanie danymi ESG i ich integrację z procesami decyzyjnymi.

- Niezwykle ważna jest także edukacja oraz wsparcie klientów w zakresie ESG. Banki aktywnie angażują się w proces podnoszenia poziomu wiedzy na temat szeroko pojętego zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza wśród małych i średnich przedsiębiorstw. Celem podejmowanych

działań jest nie tylko podnoszenie świadomości w zakresie zrównoważonego rozwoju, lecz również przygotowanie przedsiębiorstw do spełnienia wymogów regulacyjnych oraz sprostania rosnącym oczekiwaniom ze strony inwestorów i konsumentów. W rezultacie instytucje finansowe nie tylko ograniczają poziom ponoszonego ryzyka – poprzez poprawę jakości portfela kredytowego i inwestycyjnego – oraz przyczyniają się do zwiększenia ilości i jakości pozyskiwanych danych ESG, ale także aktywnie wspierają proces transformacji gospodarki w kierunku zrównoważonego rozwoju.

Spis tabel

Tabela 1. Działania banków jako zrównoważonych organizacji	15
Tabela 2. Zrównoważone produkty i usługi oferowane przez banki komercyjne	29
Tabela 3. Zrównoważone produkty i usługi wybranych banków spółdzielczych	43
Tabela 4. Rodzaje ryzyka ESG (środowiskowego, społecznego i z zakresu ładu korporacyjnego)	46
Tabela 5. Ryzyko klimatyczne a ryzyko środowiskowe	47
Tabela 6. Ryzyka ESG a „tradycyjne” rodzaje ryzyka banków	48
Tabela 7. „Tradycyjne” ryzyka bankowe a ryzyko ESG	49
Tabela 8. Obszary wpływu „tradycyjnych” ryzyk i ryzyka ESG na działalność banku	50
Tabela 9. Dane pozyskiwane i gromadzone przez banki z poszczególnych obszarów ESG.	53
Tabela 10. Powiązanie ryzyk ESG z wskaźnikami ryzyka finansowego banków	54
Tabela 11. Zarządzanie ryzykiem ESG w bankach komercyjnych	58
Tabela 12. Źródła greenwashingu i potencjalne środki łagodzące regulacje	74

Spis rysunków

Rysunek 1. Warianty osiągnięcia celu na 2040 rok	11
Rysunek 2. Najczęstsze działania banków realizowane w ramach zrównoważonej działalności operacyjnej	26
Rysunek 3. Zrównoważone produkty i usługi oferowane przez banki komercyjne	41
Rysunek 4. Charakterystyka zjawiska greenwashingu	70

Bibliografia

- Bartosewicz R., Transformacja energetyczna bardzo kosztowna dla UE i Polski. Francuski think tank podpowiada, skąd wziąć pieniądze, <https://polskieradio24.pl/artukul/3330139,transformacja-energetyczna-bardzo-kosztowna-dla-ue-i-polski-francuski-think-tank-podpowiada-skad-wziac-pieniadze>) dostęp, 25.08.2024)
- EBA (2024). Greenwashing monitoring and supervision. Final Report. EBA/REP/2024/09
- https://www.oxfordeconomics.com/wp-content/uploads/2023/11/The-Global-Green-Economy-Report-2023_FINAL_10MB-version.pdf?utm_source=recentrelease&utm_medium=website
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Zabezpieczenie naszej przyszłości Cel klimatyczny na 2040 r. i droga ku neutralności klimatycznej do 2050 r. jako fundamenty zrównoważonego, sprawiedliwego i dostatniego społeczeństwa
- Krajowy Plan w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r. (aktualizacja KPEiK z 2019 r.), Ministerstwo Klimatu i Środowiska, 2024
- Reaching net zero is forecast to require nearly \$75 trillion of investment, <https://www.goldmansachs.com/insights/articles/reaching-net-zero-is-forecast-to-require-nearly-75-trillion-of-investment>
- Zalecenie Komisji UE z 2023/1425 z dnia 27 czerwca 2023 w sprawie ułatwienia transformacji w stronę gospodarki zrównoważonej, Dz.U.UE.L.2023.174.19; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32023H1425>

ESG

Environmental, Social & Governance

WIB

PROGRAM
ANALITYCZNO
BADAWCZY

Raport przygotowany na zlecenie
Programu Analityczno-Badawczego
Fundacji Warszawski Instytut Bankowości